

WILLINK

Praz, page 537

"8 emblematical plates

£ 32

LIBRARY
OF THE
UNIVERSITY
OF ILLINOIS

Emblems

x839.31

W678b

Rare Book & Special

Collections Library

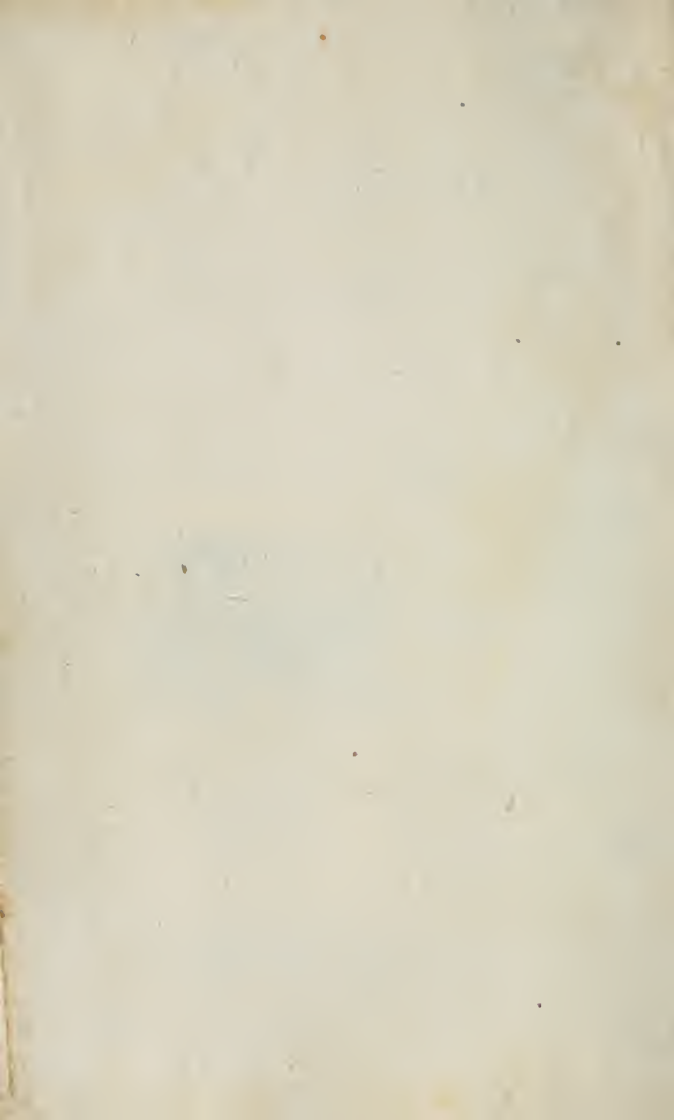
RARE BOOK
ROOM

FV.

MBC

A Y.T. | - | -

11/8/67

DANIËL WILLINKS
BLOEMKRANS

VAN

CHRISTELYKE
LIEFDE- EN ZEEDEDICHTEN.

DAVID WILLINKS

BLOEMKRANS

Digitized by the Internet Archive
in 2010 with funding from
University of Illinois Urbana-Champaign

GEORGETOWN

NEW YORK

D. WILLINKS
BLOEMKRANS
der
Christelyke Liefde
en
Zeededichten.

DANIËL WILLINKS
BLOEMKRANS

VAN .

CHRISTELYKE
LIEFDE- EN ZEEDEDICHTEN.

NEVENS EENIGE
CHRISTELYKE GEZANGEN.

MET KUNSTPLAATEN.

Schynvoet Fec.

Te AMSTELDAM.

By J. OOSTERWYK, en H. VANDE GAETE,
Boekverkopers, 1714

D. VAN NORDEN

BLOEMKRANS

THE

CHRISTIAN

WEEKLY

FOR

THE

CHRISTIAN

THE

CHRISTIAN

WEEKLY

W6788

AAN DE

EERWAARDE EN ZEER GELIEFDE
BROEDEREN DIAKENEN,

EN

ZUSTEREN DIAKENESSEN,

VAN DE

WAARE GEREFORMEERDE NEDERDUIT-
SCHE KERKE ONZES HEEREN

JESUS CHRISTUS

TE

AMSTELDAM,

WERDT DEEZE

BLOEMKRANS

VAN

CHRISTELYKE LIEFDE- EN ZEEDEDICHTEN

GEVLOCHTEN IN DEN TYD

DAT IK DE EERE HADDE

DEN ALGEMEENEN LAST

VAN DEN

LIEFDEDIENST

MET

HUNNE EERWAARDIGHEDEN

TE

HELPE N DRAAGEN,

NEVENS DE
CHRISTELYKE GEZANGEN;
OPGEDRAAGEN
MET
EEN TOEGENEEGEN HART
UIT
ERKENTENIS
ENTOT
DANKZEGGINGE
VAN ALLE
BELEEFDE EN VERPLICHTENDE
ONTMOETINGEN;
VAARDIGE BEREIDWILLIGHEID;
TROUWE HULPE;
EN
WYZEN RAADT;
TOT HET
GOEDE OOGMERK
ZYNDE
HET WELZYN VAN ZIEL EN LICHAAM;
DER
NOODDRUFTIGE LEDEMATEN
VAN
ONZEN GEZEGENDEN
HEILANDT;
DOOR
HUNNEN
HEILWENSCHENDEN MEEDEBROEDER
DL. WILLINK

Aan den L E E Z E R.

DE Christelyke Liefde, de voornaamste hoofddeugd die een Christen, ten bewyze dat zyn Geloofwerkzaam en leevend is, voor alles te betrachten heeft, nevens deszelfs Liefdedienst, de Nuttigheid van het Gebed, en den Christelyken Wandel, komen u, bescheide Leezer, uit Gods H. Woord, het Rigtsnoer van ons leeven, en geleerde Schryveren, hier te vooren, niet in die volstrekt-heid en cierlykheid als dezelve wel zouden kunnen, om hunnen rykdom van stoffe en waarde, worden beschreeven, maar alleen als een schetsje van yder, die ik, nevens de Byschriften van het Dia-ken Wees- en Oude Vrouwenhuis, in den uitgekochten tyd myns beroeps en Liefdediensts, tot myn eige verkwikking t'zamengesteld en berymt heb, gelyk ook de daar op volgende Christelyke Zeededichten, zynde invallende gedachten, en eenige, dogh weinige, spreuken en gelykenissen uit oude Schryveren op onze Zeeden gepast.

Hier naa volgen eenige Lofdichten op den inhoud der stichtelyke boeken onlanks door den geleerden Heere Johannes d'Outrein, getrouw Leeraar, in deeze Gemeente, en den Eerwaarden N. S. V. L. met lof gemaakt, en met vrucht uitgegeven; als meede een staaltje van Klinkdigten, waar in ik de Fransche Sonnetten van den Heere Drelincourt gevolgt heb: voorts eenige Zeedezangen, voor myn eigen gebruik gemaakt, en nu op het aanhouden van eenige goede Vrinden, nevens alle de voor-

Aan den L E E Z E R.

gaande Vaerzen, ten dienste van yder, in het licht gegeven, onder den Naam van Bloemkrans van Liefde- en Zeededichten.

Meer voorreedens zoude voor dit kleene boekken onfmaakelyk en te lankwylig zyn : ik heb in deezen niets anders voor als my zelve en anderen te stichten, en, zo veel mogelyk is, op te bouwen en aan te spooren tot den nutten Liefdepligt en andre Christelyke Deugden, waar toe ons de gemelde Zedezangen, als zynde Gebedden en Dankzeggingen, naar verscheidene tyden en gelegentheeden geschikt, meede kunnen leiden.

De cierlykheid der Vaerzen, en netheid der spellinge, waar op in deeze ceuwe zommigen meer staroogen, als op de waarde der berymde stoffe, heb ik zo veel my moogelyk was, en de tyd, waar in dit werkje gemaakt is, toeliet, getracht te volgen. Zyn'er eenige mislagen, daar ik niet aan twyffele, ingesloopen, 't zal my leet zyn, wel weetende dat de Letterkunst een groot cieraad aan de Dichtkunst byzet; doch zo ik maar alleen myn oogmerk in deezen, dat is myne en mynes Naaftens stichtinge en opwekkinge ten goede, trefsen mag, zal ik my des anderen gebreks weinig krennen, maar my mynes arbeids voldaan houden.

Gebruik deezen Bloemkrans met lust en vreugd; en mochte het den Heere behaagen, u door 't leezen en gebruik daar van te stichten, zo zoude dit kleene boekken noch niet te vergeefs in de Waereld zyn.

OP

OP DEN

BLOEMKRANS

DER

LIEFDE-EN SEDE-DICHTEN

GEVLOCHTEN DOOR DEN HEER

DANIËL WILLINK,

Seer geliefd mede-*Diacon* van de *Gereformeerde*
Nederduytsche Gemeente onses Heeren *Jesus*
Christus, te *Amsteldam*.

Gal. v. 13. *Dient malkanderen door de liefde.*

’t **I**S Liefde, ’t Liefdewerk malkand’ren aan te pryfen;
Nog meer, het met de daad den Armen te bewyfen :
Die ’t een en ’t ander doet verdient dan dubb’len lof.
Heer WILLINK kiest dit voor Syn’ sanglust tot Syn’ stoff;
Maar is ook *willig* om den last te helpen draagen.
Dit ’s niet slechts Menschen maar ook Gode te behaagen.
God, die de LIEFDE selve is, kroon’ syn Liefdewerk
En wekke ’er veelen op tot steunffel van Syn’ Kerk.

Amsteid. den 16den van Louw-
maand in ’t jaaz onses Heeren
MDCCLXIV.

H. S. van ALPHEN.

OP

OP DE
SEDE - DICHTEN

EN

CHRISTELYKE GESANGEN

VAN DEN HEERE

DANIËL WILLINK,

Gevoegd by die van de LIEFDE.

I. Tim. I. 5. *Het einde des gebods is liefde uyt een reyn herte.*

DE Liefde, een eenig woord, vervult de gantsche wet,
Die God, hun opper-Heer, den Menschen heeft geset.
Maar deese liefde moet uyt reine herten koomen,
Die, met geen eygen waan of trotsheid ingenoomen,
Met yver smeeken om genaade in 't Offer-bloed
Des grooten Heylands, en dit onwaerdeerbaar goed,
In need'righeid, met dank en wederliefde ontvangen;
En dus gedrongen, niets soo hertelyk verlangen
Als tot Syn prys en eer, en Syner leden nut
Te syn, en daarom ook den Armen tot een stut.
Dit's rechte liefde die Heer WILLINK aan wil prysen.
Dic noyt te scheiden is van andere bewyfen
En vruchten van 't geloof; den Wandel in het licht,
Waar door men overtuygt, bekeert, verblydt en sticht:
De Waereld niet bemint, noch in haar' strik blyft hangen,
Maar 't hert tot God verheft, in boet-en lof-gefangen.
Dit syn de bloemen, die door aangenaame kleur
Verblyden 't oog, en 't hert versterken door haar' geur:
Waar van dees bloemen-krans te saamen is gestrengeld.
In sulken rymwerk wordt het nut en 't foet gemengeld.

H. S. van ALPHEN.

O P D E E N
 B L O E M K R A N S
 D E R
 L I E F D E - e n Z E E D E D I C H T E N ,
 N E V E N S D E
 S T I G T E L Y K E
 G E S A N G E N
 V A N D E N H E E R E
 D A N I È L W I L L I N K .

(God,
De Digt- en Zangkonst, eerst oorspronkelyk van
 Syn waardig ook aan hem te worden opgedragen,
 Tot syner deugden roem en ter aansporing tot
 De suivre deugd, daar God in schept syn welbehagen.
 Het luidt afschouwelyk, wanneer onkuissche min
 De keurstoffis, waar op een Digter stelt syn' toonen,
 Of als hy 't Heidendom in 't Christendom voert in,
 En dus den *Dagon* by *Jehova* wilt doen woonen.
 Maar welberaden, dieden grooten Harpenaar,
 Den Soon van Isai, nayvert in syn' Psalmen;
 Die aan God en syn Soon geheiligt had syn snaar;
 Wiens harpgefangen nog door onse tempels galmen.
 Dit doet gy, waarde Vriend, soo in uw Liefden-digt,
 Als in het vloejend rym van uwe Maatgefangen.
 Waar door ge uw Leefer te gelyk vermaakt en stigt,
 En hem naa meer doet van uw vlugge pen verlangen.
 Gaa voort op desen voet en leever sulken stoff,
 Soo vindt gy gunst by God, en by de vroomen lof.

J. d'OUTREIN.

NOG OP DE
LIEFDEDICHTEN

V A N

D E N H E E R E

DANIËL W I L L I N K ,

W Atvindt men hedendaags een reeks van *Liefde dig-* (ten,
Die *Venus* en *Cupid* in geile boesems fligten.

Maar suivre *Liefde*, die den Christenen betaamt,

Word veronagtsaamt, en ter nauwer nood genaamt.

Dogh W I L L I N K , wiens gemoed een kuisscher gloed door-
griefde,

Wydt syn gedigten aan de Christelyke *Liefde* ;

Die spruitende uit geloof, door daaden word betoont.

Ik wensch dat God syn werk met ryke vrugten kroont.

J. D'OUTREIN.

O P

CHRISTELYKE LIEFDEDICHTEN

VAN DEN HEERE

D A N I È L W I L L I N K .

OLiefde, die zoo hoog in top geheven
 De Godtheit zelf verzelde, toen haer hant
 De Werrelt schiep, de menschen stelde in 't leven,
 En 't wezen van de dingen bragt in standt:
 Gy zyt de bron van alle zegeningen,
 Die ons besproeit verquikt en trooït en sterkt,
 En ons beschut in d'aerdsche wisselingen
 Door Godts genade en kracht die wondren werkt.
 Door u blyft nogh dit groote rond in wezen,
 Al heeft het in het einde zynen val,
 Als 't hembelieft, die 't heeft gesticht, te vreezen,
 Wanneer het vier dien toefstel sloopen zal.
 Gy zyt het, die Godt aengingt in den hoogen,
 En stelde hem d'elende van 't geslacht
 Der menschen en rampzaligheid voor oogen,
 Door Adam in den hoogsten nood gebracht.
 Godt wort geraekt, en zent terstont van boven
 Zyn' lieven Zoon in menschelyken schyn.
 Die daelt om laeg uit 's Hemels hooge hoven,
 Om nutbaar aen d'elendigen te zyn.
 O Wonderen der onbepaelde Liefde,
 Die magtiger en sterker dan de doot
 Voor't menschlyk heil hem aen het kruishout greefde,
 Waer mede hy zyns Vaders last besloot:
 Nadat hy door dien gloet, dat vier, ontfteken
 Des Hemels wil den mensch had ingeplant,
 Door onvermoeit te leeren en te preken,
 Te helderen 't benevelde verstant:

De zielen uit het flyk der fnoode zonden
 Te redden en te zuiveren van finet ,
 Om zich voortaan gewillig op de gronden ,
 Van hem gelegd , te reeglen naer Godts wet.
 De Liefde laet door zynen mont zich hooren ,
 En melt haar lof en onwaerdeerbaer goedt ,
 Dat afgefneên van vyantschap en toren
 Verzacht en streelt het allerstrengft gemoedt.
 Het fiert de ziel , als kostelyk gefteente
 Den hals of hant : het legt een vasten knoop
 Van eendragt in Godts dierbare gemeente ,
 Die staende blyft door haar geloof en hoop.
 Dat heet een vrient , gelyk zich zelf , beminnen :
 Een vyant zelf verplichten die ons haet :
 Dat heet de drift , die ons bespringt , verwinnen
 Op 't pad , waer langs men naer den Hemel gaet.
 Dat heet den nood der armen te gedenken ,
 Die Christus ons in zyne plaetse liet :
 Te weren wat d'elendigen kan krenken :
 Hun hulp en trooft te reiken in verdriet.
 Dees Liefdeplicht , door WILLINK ondernomen
 Met lust , ten dienst der Amsterdamsche Kerk ,
 Geeft zynen naem een geur by alle vromen ,
 Eengeur , die zich verspreit , en kroont zyn werk.
 Gelyk hy door aenlokkelyke zangen
 Onze ooren streelt en onze zielen sticht :
 Zoo moet hy van Godts hant den prys ontfangen ,
 En leven door zyn pryslyk Liefdedicht ,
 En naderhaut in 's hemels heldrezalen
 Beluiften 't liet der hemelsche Koralen.

D. van HOOGSTRATEN.

A A N D E N
D I C H T K U N D I G E N H E E R E
D A N I È L W I L L I N K.
O P Z Y N
B L O E M K R A N S
V A N
L I E F D E E N Z E E D E D I C H T E N,
N E V E N S D E
C H R I S T E L Y K E G E Z A N G E N.

H^eeft eertyds myn gedicht uw vlugge geest gepreezen,
Doorluchte WILLINK! toen uw Tempe en Amstelslof
Van my, met achting en vermaak, wierd doorgeleesen:
Wat vind myn Zangeres hier overryke stof.

(len!

'k Zeg hier, alwaar myn hart zoo lieflyk zich voeld stree-
Daar Deugd is 't onderwerp van uw beroemd verstand:
Hier zien we een edle schat van schoone Dichtjuweelen:
Veel hooger in waardy als blinkend diamant.

Hier voeld men van omlaag zyn ziel ten hemel voeren:
Hier blaakt een zuivre vlam tot Godt en Evenmensch;
Hier tracht men door 't Gebed Jehovaas hart te roeren:
En 't Christelyk gedrag word dus elks lust en wensch.

Wie is 'er die dit werk niet welkom zal ontvangen ?
Waar in Byschriften , en Godvruchtig Zeededicht ,
Zoo cierlyk zyn gepaard met hemelsche Gezangen : (plicht.
Daar 't hart door word verrukt : en tot Gods roem ver-

My dunkt 'k zie Laurens geeft in DANIEL herleeven :
'k Hoor gryse Vollenhoof, door Kruistriomf vermaard :
Of braave Dekker , die door Pingstervuur gedreeven ,
Beschreef Vorst Jesus finart , zyn dood, en hemelvaart.

O Dichtkunst, Puikzieraad ! myn vreugd en welbehaagen !
Gy praald met reden op uw hoogbegaafde zoon :
Op schrandre WILLINK ! die den naam alom zal draagen,
Van Zeededichter : ja van Parel aan uw kroon.

Hy, te uwer eer , volleerd , en wyfferlyk ervaren :
Kan elk bekooren door dit werk vol nut en kunst ;
Hoe waardig past een krans van lauren om zyn haaren !
Daar hy zich zelfs behaald elks erbiec lof en gunst.

JETSKE REINOU vander MALEN.

Leeuwaarden Den
9 Februarij 1714.

OP DE
CHRISTELYKE LIEFDE
EN
LIEFDEDIENST
VAN DEN HEERE

DANIËL WILLINK.

Mynen geliefden Meedarbeider in het Werk der Liefde.

DE groote Paulus, door des Hemels Geest gedreven,
Heeft, als met gouden inkt, zeer heerlyk ons beschreven,
De Liefde, die hy by uitnemenheid afmaald,
En boven het Geloov, en Hoop zelfs zegepraald.
Omdat Geloov, en Hoop, eind met het sterfelyk leven,
Daar nooit de Liefde zal Gods Kinderen begeven.
Dit stichtlyk voorbeeld volgt in dichtkunst van na by
Die brave WILLINK, die, als in een Schildery,
Ons in dit boek vertoont de Christen liefdeplichten,
Die ieder Christen, tot Gods eere, moet verrichten,
Door drang van redenen, bevestigd uit Gods woord,
Daar dese Hemeltaal word van den mensch gehoord,
Dat God is Liefde: wat, wat kan men meerder wenschen
Als 't zaligaandeel van die Liefde tot de menschen,
Aan hun beweezen, in Gods alderlieftsten Zoon,
Dien Opperkoning, die uit liefde 's hemels troon,
Voor weinigtyd verliet, en mensch wierd om te sterven,
Op dat doemwaardigen gezaligt, zouden erven
Het eeuwig leven, in volmaakte heerlykheid,
'T geen hun in Jezus was voor 's Waerelds grond bereid

Uit dese gronden , gaat hy 't Christendom op leiden ,
Om zoo Gods liefde , als die der Naasten , uit te breiden ?
'T geen hy met lof betoogd in 't Christlyk liefdewerk ,
Daar hy de Liefdendienst met ernst aandringd , zoo sterk ,
(Tot troost der armen) dat hy moest ontchristend wezen ,
Die niet wierdt overtuigd van zynen plicht in dezen :
Hoe wenschlyk waart , wierd dit met ernst wel overdacht
En door een yver geest gemoedelyk betracht.
God wil , eerwaarde Vriend , uw schrift , en dienst , beloonen
En na dit leven u , met eeuwig heil bekroonen.

A°. 1714.

E. CLERMONT.

O P D E

B L O E M K R A N S

V A N

L I E F D E E N Z E E D E D I C H T E N

N E V E N S D E

C H R I S T E L Y K E G E Z A N G E N

V A N D E N H E E R E

D A N I È L W I L L I N K .

'T Geluid dat mecnig Dichter slaat,
Al te onkuifsch, is maar tyd verliezen:
Doch W I L L I N K weet op zuiv're maat,
Den'allernutstefn stof te kiezen.

Dit blykt wanneer hy vrolyk zingt,
In zynen Tempe, zo vol Zeeden,
Dat hy daar door den Leezer dringt
Het pad der deuchden in te treden.

Nu zingt hy hier van 't Liefdewerk
En roemt de dienst aan de arme leeden,
Hoe elk, tot opbouw van Gods Kerk,
Zyn gaaven moet naar eysch besteeden.

Bezonder die, door 't Kerkgezag,
Der Arinen voorzorg is bevoolen,
En steld als in den heldren dag,
Hoe Jammerlyk veel menschen doolen;

Die zich de hulp der arme leên
Van Heiland Jesus steeds onttrekken :
Hier toont hy ernst en tracht met reên
Elk tot dit dienstwerk op te wekken.

Dan leerd hy hoe de Broederschap
In hun vergad'ring zal verkeeren ,
En wyft ons aan van trap tot trap ,
Hun wakkerheid in 't werk des Heeren.

Of gaat in 't luisterryk geficht ,
'T geen pronkt aan Amstels zilv're boorden ,
Zaal uit Zaal in , en steld in 't licht ,
Wat ooit tot 's Weeskens nut behoorden.

Dan fheld hy na 't roemruchtig hof ,
'T gebouw der Oude en Arme Vrouwen :
En geeft den Leezer ruime stof ,
Zich hier een weinig op te houwen.

De vrucht van 't Christelyk Gebed
Weet hy zo heerlyk aan te wyzen ,
Dat ieder Leezer staat verzet
Zo hoog zyn Dichtzon te zien ryzen.

De Wandelaar na de Eeuwigheid
Vind hier een veilig fpoor befchreeven ,
Wat Kroon hun namaals is bereid
Die hier op aard Godvruchtig leeven.

Die 't zielenftichtende Geluid ,
Der hartverquikb're zangkonft minnen ,
Tracht hy , tot Vreuchd , van Christus Bruid ,
Door Rymklank Gode te gewinnen.

Wat

Wat zyt gy Amstelsche Gemeent,
Wat zyt gy Arme schar verbonden
Aan hem die nevens 't dor gebeent
Noch zalft uw Geestelyke wonden.

Hy sticht met daaden, mond en pen,
En sweeft in zyn verheeven dichten
Zo hoog, dat ik rond uit bekem
Dat myne veder hier moet swichten.

HERCULES BOUMAN.

AAN DEN HEERE

DANIËL WILLINK.

Op het uytgeven van de

BLOEMKRAANS

DER

CHRISTELYKE LIEFDE-

EN

ZEEDEDICHTEN,

Nevens zyne

GEZANGEN.

Wat Mens zoud zich het Liefdewerk,
Ten dienste van des Heeren Kerk,
Uyt Liefdeloosheid, nu onttrekken,
Nu ons Heer WILLINKS liefdedigt,
Zo Liefden ryk, die Christenpligt
Ontvouwt, en tragt elk op te wekken:

Jazelv' den aldertraagsten voet
Teprikk'len, met een bly gemoet
En lust, om dezen last te dragen.
Pryswaardig is 't Hoogwaarde vriend,
Terwyl gy Christi leeden diend,
En schoud'ren leent te helpen schragen,

Dat.

Dat gy, in 't geen hier toebehoort,
Zo door uw' schrift, dat elk bekoort,
Als door uw' doen, toont wat genoegten,
Een ziel in 's Heeren dienstwerk heeft
Als hy zig aan Godt overgeeft,
En na zyns Heeren woord zal voegen.

Dus gaat gy elk ten voorbeeld voor,
Dus lokt gy yder om dat spoor,
Den heylweg, rustig op te treden.
De God der liefde blyv' uw' Godt;
Uw' Liefdenarbeyd strekke tot
Het best der Kerk in Liefd' en Vrede.

N. S. van LEEUWAARDEN.

O P D E

STICHTELYKE GEDICHTEN

VAN DEN HEER

DANIËL WILLINK.

Uw Zedevaersen tot een krans
Van Bloemen, geschakeert:
Wiens Godtsgewyde geur en glans,
Van cider wordt begeert;
O WILLINK! die het hemels soet,
Kiest voor het aardts fenyn,
En houdt een welgesteld gemoedt
- Het hoogste goed te zyn.
Hy die bezit een rein gemoedt,
Van kwaatdoen onbewuft,
Gevoelt in voor en tegenspoet;
Altoos de ware rust.
Hy wordt door wind van hoop, of waan,
Niet uyt zyn stant verwrikt,
Noch, wat hem ook wordt aangedaan,
Door laffe vrees verschrikt:
Hy voedt geen knaagend naberouw,
'T geen Lyf en geeft verdort,
Dat Weeskens of den Weduvrouw,
Ooit door hem zyn verkort:
Maar in het tegendeel, hy geeft
Den Armen, in hun noodt:
Van 't geen hem Godt gegeven heeft,
Geldt, Kledren en Broodt.

De droevigen tracht hy verheugd
Te maaken, door zyn trooft;
Zyn leeven strekt een spoor der deugd,
Voor 't ouderlooze krooft,
En alde jonkheid tot een nut;
De onnos'len geeft hy raad,
En strekt den ouderdom een stut,
Der Armen toeverlaat.
Wie dus vernoegt, zyn levensloop
Ten einde brengt, geniet
'T geen hem voor heen de soete hoop,
Verbeelde in het verschiet.
Dit spoor wyft ons Heer WILLINK aan,
Tot lof van de Opperheer,
Wel zalig, die dit pad opslaan,
En houdent tot Godts eer.

J. OOSTERWYK.

OP DE
BLOEMKRANS
DER
CHRISTELYKE LIEFDE
EN
ZEEDEDICHTEN
VAN DEN HEER

DANIËL WILLINK.

Al wat de Bybel in zyn heil'gen zin besluit,
Leert Godt beminnen en de liefde tot de Menschen :
Die dub'le Liefde, breid ons WILLINKS dichtlust uit ;
Wie zou dan, na dien schat, die zielschat! niet wenschen?
Gedolven uit de myn van Godts menschlievenheid ;
Die 't recht geloovig hart na zynen Oorsprong leid.

H. van de GAETE.

DE

CHRISTELYKE

LIEFDE.

11

CHRISTIANITY

L I B R A R Y

DE CHRISTELYKE
LIEFDE.

I Cor. XIII : 13.

De zuivre Liefde, met een rein en brandend hart,
 Veracht de Waereld met al 't ondermaansch geweemel,
 Daar haar 't Geloof verzelt, de Hoop versterkt in smart,
 Houdt zy, reisvaardig, 't oog geslaagen naa den Hemel,
 Verlangende om volmaakt te aanschouwen in het licht
 Godt die door liefde haar tot wederliefd' verplicht.

D E

CHRISTELYKE LIEFDE.

Wie leeft 'er onder 't wydt en uitgestrekt geslacht
 Der menschen, die niet in zyn hart een Godheid acht,
 En overtuigt is van een Alleropperst weezen,
 Dat hy steeds blyft verplicht te dienen en te vreezen?
 Zo zag van ouds af aan het blinde Heidendom,
 In eenen duist'ren nacht, steeds naar een Godheid om:
 Vervremt van God, en blind in zyne Heil'ge Wetten
 Hygde yder om zich naar een zeeke dienste te zetten;
 Geen wonder, wyl hun door des Scheppers sterke hand
 't Geen van God kenlyk was in 't hart was ingeplant,
 Waar door zy konden God, als Opperheer, erkennen,
 En hun verplichting om zig naar zyn Wet te wennen.
 Dus woelt de zwarte Moor, dus denkt noch de Afrikaan,
 En andre Heid'nen die de Zon, de Sterren, Maan,
 Of andre Schep'len, als een opperst weezen achten,
 Van wien, doch te vergeefs, zy hulp en bystand wachten:
 Geen wonder daar hun hart, hoe duister, en 't gemoed,
 Zich kittelt, troost of vleit met hun verrigte goed;
 Of van een snoode daad zich schuldig weet te keuren,
 Van binnen vast bewuyst, dat kwaad doen moet verbeuren.

4 DE CHRISTELYKE LIEFDE.

Wat sterke en naauwe band, wat onverbreekb're plicht
Legt, Christ'nen, dan op ons, aan wien Gods waare licht
En zaligmakend woord is boven hen verscheenen,
Waar door die duisterheid nu is van ons verdweenen.

Hier wordt ons afgeschetst die onafmaalbre deugd,
Die groote liefde Gods, die Christenen verheugt, (heid
In 't Heilig Godlyk Woord, het woord der zuiv're waar-
Waar in Gods liefde tot de menschen praat met klaar-
heid,

Als zich de mensch als in een spiegel daar beschout,
Ja merkende zyn' staat der zonden, schrikt en grouwt,
Verleegen met zich zelfs, tracht elders 't naakend oordeel,
Te ontvlieden, tot Gods Geest hem daar, tot eeuwig voor-
Die zuiv're liefde Gods ontdekt in zynen Zoon, (deel,
Des zondaars Borg, rantsoen en voorspraak voor Gods
Troon.

Hier vindmen hoe 't heel al uit liefde ook is geschaapen:
Hoe uit de volheid van Gods liefde is heil te raapen.
Zy onderhoud met kracht 't geschapene in zyn stand,
En stuurt het door de magt van haare sterke hand.
Uit Liefde heeft de Zoon de menschheid aangenoomen,
En is van 's Hemels troon op aarde neergekoomen,
Daar hy als waare God en mensch ons heeft gerukt
Uit al 't geweld des doods 't geen ons had neêrgedrukt;
Daar hy vrywillig smaad en smerten heeft geleeden,
Gods Wet volbracht en tot den dood toe heeft gestreeden.
Tot hy in zegepraal rees uit het duister graf,
En weêr verreezen aan zyn schapen lessen gaf,
Tot dat hy eindlyk is ten Hemel opgevaaren,
Om weer van daar op nieuw zyn liefde ons te openbaaren,
Van waar hy zynen Geest den Trooster nederzondt,
Die wond'ren werkte daar het volk verbaast voor stondt.

Uit liefde leidt de Geest ons op des Hemels paden;
Uit liefde zal die ons met Hemelspys verzaaden,
Dan

Dan elk verzeeglen als Gods uitverkooren Kind, (vind.
 Door 's Heilands bloed gekogt, waar door men blydschap
 Uit liefde zal die Geest ons in 't geloof bewaaren,
 En ons, in vollen dag, den weg des Heils verklaaren,
 Ons zelf vertroosten en versterken in den nood;
 Ja ons verkwikken en verheugen in de dood.

O Zuivre Liefde Gods vol tederheid en waarde!
 Wie wordt 'er niet ontvonkt! wat sterveling op aarde,
 Draagt hem geen liefdetoe uit 't binnenst' van zyn hert,
 Van wien ons 't Heilig woord uit gunst geschonken werd.
 Een onwaardeerb're schat! een bron van 's leevens klaar-
 Een helderschynend licht! een onbezwalkte waarheid (heid
 Die blydschap, vrede, rust en zoet genoeg en deelt,
 En het vernieuwe hart door vaste hoope streelt.
 Hoe troostlyk is dit woord daar 't zuiverlyk geloofd is!
 Maar 't strekt voor 't hart, dat van de liefdedeugd berooft is,
 Slechts tot een hamer die den key te morzel slaat,
 Of tot een heeten gloed, waar voor het al vergaat,
 Als voor verteerend vuur, waar by niet is te wonen.
 Hierom, ô Christ'nen, moet elk wederliefde toonen,
 De liefde is Dankbaarheid, wanneer zy is gegrond
 Op 't woord van God, niet in den schyn, noch in den mond.
 Zy is lankmoedig, goed, oprecht en nooit afgunstig,
 Niet opgeblazen, noch veel min lichtveerdig kunstig,
 Maar zedig, zuiver en heel warsch van eigenbaat,
 Goeddoende, duurzaam, nooit vermoedende eenig kwaat:
 Ja zonder deeze Deugd moet alle deugd verdwynen,
 Hoe heilig elk ook zal voor 't oog der menschen schynen.
 Mist gy de liefde, en meent gy dat gy recht bestaat?
 Gy zyt gelyk 't metaal dat wilde klanken slaat.
 Al had men ook de gaav' der zuiv're Profecyën,
 En wist verborgenheên en weetenschap en tyên,
 Ja wond'ren door 't Geloof te doen, dat elk het ziet,
 Indien men liefde mist, zo is men enkel niet.

6 DE CHRISTELYKE LIEFDE.

Al deelde een al zyn goed tot onderhoud aan de Armen,
Ja gaf zich zelfter dood, ontziende finart noch karmen,
En had een liefd'loos hart, gewis 't deed hem geen nut,
De zuiv're liefde alleen is aller deugden stut.

De wakkre Jozua, de Vorst van 't Heir des Heeren,
Vergat Gods Liefde niet: dies strekte al zyn begeeren,
Ten spoor aan Israël en aan zyn Vorstlyk huis,
Tot wederliefde aan God, die hem voor rampen kruis,
En bittren tegenspoed, genadig had beveiligt,
Den weg gebaant, gekroont, met zegenen geheiligt.
Wie God bemint en jaagt op 't spoor voor hem bereid,
Blyft, schoon 't heel al vergaat, tot inder Eeuwigheid.
Het eind' der Wet is Liefde, uit een oprecht geweeten,
En ongeveinst geloof en werkzaamheid, geheeten.
Waar reine Liefde is in een zuiver hart gezet,
Doet zy haar naasten goed en ze is het slot der Wet.
Men moet God boven al, als God der Liefde, minnen,
Als Werker van die Deugd met hart, met ziel en zinnen,
Met vast vertrouwen op zyn onverwrikbaar Woord,
Daar zyn bestendigheid van Liefde in wordt gehoord,
Met dadelyken vlyt om alle zyn' Geboden
Te doen, waar toe hy ons zo vrendelyk doet nooden,
Verzeekert dat geen stip, nog Jota by hem faalt,
Maar dat zyn gunstgenoot met Vreede wort bestraalt.

Doch daar die grondslag legt, God boven al te pryzen,
Daar zal men liefde en gunst den even mensch bewyzen
Met dadelyke hulp, met bystand in zyn' nood,
En met dat zelve hart daar liefde aan God uitsproot.
Wyl hy zyn Naasten, uit een zelve bloed gesprooten,
Erkent, als eenen van Gods lieve deelgenooten,
Gekogt door't zelve bloed van Jezus hunnen Heer,
Verzeegelt door een Geest tot 's Hemels lof en eer,
Waar toe hy wort gespoort door 't heerelyke voorbeeld
Der liefde Gods aan hem, dies hy met blydschap oordeelt
Ver-

DE CHRISTELYKE LIEFDE. 7

Verplicht te zyn met lust ook te oeff'nen deeze deugd,
Die zyn gemoed, en 't hart van dien hy helpt, verheugt.

Wat menschen zullen ooit van God zyn liefde wagten,
Die nooit de liefde Gods en Christus dierbaar agten.

Wie als een Schepzel steeds zyn' Schepper eert, gewis
Die liefst ook hem die van zyn God geschaapen is.

Maar hy, aan wien de schat der Waereld is gegeven,
En die zyn Broeder ziet in Armoê droevig leeven,

Ja sluit zyn harte toe, die heeft Gods liefde niet,
Noch ook des Heilands, want wie's Heilands leeden ziet

In kommer en gebrek en droevige armoê sterven,
Toont dat hy Christus eer wil als zyn schatten derven.

Hy is ondankbaar en blyft midden in den dood,
Die zynen Broeder niet bemint en helpt in nood:

Wie't oor stopt voor't geschrei en't jammeren der Armen,
Zal God hier namaals ook niet hooren met ontfarmen.

Wie geen weldadigheid aan d'armen immer toont,
Kent God niet, die het goed en 't rechte goed doen loont.

Wie onbarmhertig is maakt zich aan wreedheid schuldig:
Wie de Armen troost ontzegt maakt hen ligt ongeduldig:

Wie voor de Elendigen zyn oog te sluiten zoekt,
Wordt tot vergelding ook van veelen zelfs vervloekt.

Een Christen zal geraakt van innig meededoogen
Om 's naastens welvaart God met traanen in zyne oogen

Zelfs smeeken, als wel eer de groote Moses deed'
Toen 't volk van Israël zo veel van Pharo leedt,

Die tusschen God en hen zo menigmaal moest treden,
Volhardende om hun Heil in yv'rige gebeden.

Zo smeekte de Man Gods voor vorst Jeroboam,
Tot zyn verdorde hand genas en tot hem kwam,

Dus bad de Israelyt, met Jojachin gevangen,
Om Babels Vreede, als om zyne eigene belangen.

Dus smeekte die Held Gods en eerste Martelaar,
De vroomste Stefanus, met kracht, in 't openbaar,

8 DE CHRISTELYKE LIEFDE.

Voor 't aangehitte rot, dat stoppende zyn ooren,
Den man ter doot bragt en hem weigerde te hooren.
Dus moet het rein gebed een deel der Liefde zyn.

Dan volgt de nuttetroost, die zachte medicyn,
In 't nypen van den nood recht tydig toe te deelen,
Gelyk een Vader weet de smert zyns Kinds te heelen,
En hem vertroost naar eisch van zaaken en van tyd,
Dus moet een Christen zich ook kwyten, met veel vlyt.
Een tydelyke troost verkwikt een recht bedroefde,
't Verblydt zyn hart byna als of hy niets behoefde,
Ja blaast hem als op nieuws een sterker leeven in,
Daar hy by na de dood zich achtte voor gewin.

De oprechte liefde zal ook haaren Naasten eeren,
En door gestaâgen vlyt en onderwys hem leeren
Hoe zyn gedrag moet zyn, wat pad hy houden zal,
Om tot Gods eer te staan beveiligt voor den val,
Zo had de vrome Job veel' vrienden onderweezen,
De struik'lende opgereggt, wie iets ontbrak, geneezen.
Als Nehemia, Loth en eertyds Jonathan,
Wier zuiv're Liefde aan elk een voorbeeld geeven kan.
Een goede raad in tyds komt dikwyls meer te stude
Dan een gevulde beurs geschonken word te spade.

De Liefde laat niet toe een ander zo te zien
Als elk niet wenschen zou dat hem ooit mogt geschiên.
Dies zal zy ook intyds een scherper taale voeren
En't kwade in haren Vrind, is't mooglyk, daadlyk snoeren,
Dit is haar eigen aart, met ernst wel scherp en straf,
Het kwaad te keeren, eer 't den dader rukt in 't graf,
Een Wondarts zal met vrugt een kank'rend lit afsnyden,
Tot welzyn voor het lyf en rukt dus uit het lyden
Den lyder, die gevaar van 't gansche lichaam liep.
Bestrafze scherplyk, is 't geen eertyds Paulus riep.
De Koning David acht het voor weldadigheeden:
Daar's liefde waar men straft en 't straffen wordt geleeden,
Maar

Maar wie hartnekkig zyn' verftokten nek toekeert
 Is als een Dwaas in 't ys gefort, die zich niet weert,
 Maar kiest veel liever in den naaren kolk te zinken,
 Dan door behulp zich zelf te redden voor verdrinken.

Als nu de ftraffe heeft 't verwagte goed gedaan,
 Straks moedigt, met veel luft, de Liefde hem weêr aan,
 Om in 't begonnen goed niet laf te blyven fteeken,
 Maar yvrig voort te gaan, de voorige gebreeken
 Te fchuwen meer en meer, als een onrype dood,
 Terwyl zy hem ook helpt en veilig voor den nood,
 En alles goeds toebrenge naar 't uiterfte vermoogen,
 Om zyne welvaart, als haar eigen heil, bewoogen.

Dus werkt de liefde, om 't heil van haaren evenmensch
 Door bede en onderwys, door rechten trooft naar wenfch,
 Door nutten raad en daad en tydig te beffaffen,
 Door alle midd'len, die hem heilzaam nut verfchaffen,
 Naar deeze gulde les uit 's Heilands reinen mond,
 Zyn Naaften zo te doen als elk zich zelve gont.

Die liefdedeugd bloeit beft omtrent de droevige Armen
 Van tyd'lyk goed ontbloomt, voorwerpen van ontfarmen.
 Want aan de Ryken zyn de goed'ren meêgedeelt:
 Zoodat, waar iets ontbreekt, hun liefde 't daadlyk heelt.
 Wyl Liefde, in wel te doen, het goede zal betrachten.
 Zy helpt de Elendigen, die in hun nood verfinagten;
 Wie dorft, verfchaft zy drank, wie hongert, geeft zy Brood,
 En kleedt de Naakten, die van dekfel zyn ontbloomt;
 Zy is der Weezen ftut, in hunne jonge dagen,
 Trooft Weeduwen, die om 't verlies der Mannen klagen,
 En is de Toeverlaat der Armen in hun leet,
 Want zy haar weldaad acht aan yder nut beffeedt,
 Dus moet de ryke Manden Armen fteeds ontmoeten,
 Die Christus in zyn' plaats liet, om dien pligt te boeten,
 Een pligt van Dankbaarheid voor al 't verkreegen goed.
 Waar Liefde huift, daar wordt Barmhartigheid gevoedt.

Wie deeze Deugd bewyft aan kommerlyke lieden,
 Dien zal Barmhartigheid, hier namaals weer gefchieden:
 Die Deugd, die, wel verrigt, geen menschen buiten fluit,
 Strekt zich in 't algemeen tot alle standen uit,
 Tot hen, die buiten schult van u, u echter haaten,
 Wiertong u vloekt, die list, geweld, noch afbreuk laaten,
 Die u vervolgen door de boosheid van hun hert,
 Want by een Christen nooit de wraak geleden werdt.
 God komt de wrake toe, hy zal de boosheid rigten,
 Geduld en Lydzaamheid, zyn regte Christen pligten,
 't Voegt niet, om ongelyk, geleeden hoon of smaad,
 Te wrokken, maar niet meer te denken om het kwaat:
 't Past beeter hartlyk goed voor kwaaddoen te vergelden.
 Dit was het wapentuig der Christelyke helden,
 Die na veel bitt're smaat en schimp, hun dierbaar bloed
 Uitstortten om Gods woord en met een bly gemoed.
 Dus overtuigt men best het booze hart der menschen,
 Zo zien zy de ydelheid van hunn' vervloekte wenschen,
 Als zy, ten spyt van 't leet een Christen aangedaan,
 Om zyn belydenis hem zien ten Hemel gaan;
 Zo tuigt men dat ons deel niet hier is maar daar booven;
 Een schat die ons geen magt der waereld kan ontrooven,
 Waar toe men recht verkreeg in Christus door 't Geloof.
 Een arm eenvoudig Man is nooit gezien 'ten Hoov',
 Maar wie kloekhartig is wordt by een Vorst geleeden:
 Door stryd en lyden word het Hemelspoor betreden.
 Dit is het enge pad door Jezus zelfs bereidt,
 Dit is die Kruisweg die ten hoogen Hemel leidt,
 Dit 's 't aardsche deel van de belyderen der Waarheid,
 De nacht der duisternis wykt voor de zonneklaarheid,
 Die zuiv're waarheid door onnozel bloed geplant,
 Mag hier slechts lyden, maar juicht in Gods Vaderland.

Myn yver voerde my haast buiten myne paalen,
 't Bestek is slechts de pligt der liefde eens af te maalen,

En hoe een Christen steeds moet bloeien in die Deugd,
 De vrucht van zyn geloof en hoop die hem verheugd;
 Aan wie, wanneer, en hoe hy waare hulp zal bieden,
 Hoe zulks met hart en mond en handen moet geschieden,
 Het hart is als de kas die 't kostlykst deel besluit,
 De tong of mond de tolk, die deeze schatten uit,
 Gelyk de handen daar de vrugt van meedeedeelen.
 Een treflyk Klokwerk zal ter rechter stonden speelen,
 Als zyne raderen, geschaart, het binnenperk
 Des meesters draayen naar 't bestek van 't kunstig werk,
 Maar buiten moet de hand den tyd en 't uur elk wyzen;
 Zo moet de milde hand des geevers harte pryzen,
 De mond steeds vloeyen van verkwikkelyken troost,
 Waar uit het hart zyn zugt van reine liefde looft.

De zuiv're Liefde mag zich zelve wel beminnen,
 Maar niet met ydle zugt, of opgeblaaze zinnen.
 Ze is need'rig en gering zelfs in haar eigen oog,
 Maar ryk in God; dies ziet zy in 't geloove om hoog,
 Alwaar haar hulp en troost en schatten zyn geleege,
 Zy houdt het Hemelspoor, betreedt des Heeren Weegen,
 En oeffent zig in 't geen aan God behaag'lyk is,
 Wagt zig voor zonden en geeft niemant ergernis,
 Maar tracht, door wel te doen en onbesprooken wandel
 Ook anderen met zig te trekken tot dien handel,
 Terwylze zuiver lieft en uit een oprecht hert,
 Waar in geen veinzery of kwaad gevonden werdt.
 Zy wraakt alle Eigenbaat en allen roem en voordeel:
 En tragt het al te doen naar 't woord van God, met oordeel.
 De Liefde stelt niet uit, maar werkt straks met de daad,
 Als een Samaritaan, die niet verleegen laat,
 Maar hartlyk helpt zo drae de nood hem komt te vooren;
 Geen moeite of arbeid zal oprechte Liefde stooren.

De Liefde is 't teeken daar men Christenen aan kent,
 En of zy in 't geloof zyn tot Godts dienst gewent,

Of zy de waerelt , en haar wisselbare staten
 Reedts afgestorven zyn , en d'ydelheden haten ,
 En leven naar den raad der genen , die het pad
 Hun wyzen van het Hof , dat eeuwig heil bevat ,
 En dat hen van 't geweld des Afgronts kan bevryden ,
 Ja stellen aardse vreugd om 's Hemelsch goed ter zyden.
 Wie dus zyn weg bereidt en tragt tot Godes eer
 Te leeven , zal gewis de liefde van zyn Heer ,
 Hier slechts in voorsmaak , maar daarna volmaakt genieten
 Daar heilige vreugde stroomt , daar beeken blydschap vlie-
 Daar eindelooze liefde en eeuw'ge zaligheid (ten,
 Voor die hier liefde kweekt door Jezus is bereidt.

Maar ach wat vindmen trage en liefdelooze menschen ,
 Wier harten koud als ys , maar eigen voordeel wenschen ,
 Die zich niet kreunen aan eens anders droeven staat ,
 Als 't hun alleen maar wel in deze Waereld gaat ;
 Die slimmer in dit stuk zyn als de domme dieren ,
 Die yder , in hun soort , noch liefde en hulpe vieren ,
 Die in den mond alleen zyn op die deugd gestelt ,
 Maar 'thart , daar van vervreemt , bemint den schat en 'tgeld :
 Als of zy eeuwig in de Waereld zouden blyven ,
 En al hun heil alleen hong aan vergankb're schyven ;
 Daar elk in zynen neus des levens adem draagt ,
 En sterft alle oogenblik wanneer het God behaagt.

Gelyk de Ryke Man zo veele dert'le weelde ,
 Veel jaaren achter een , zich dwaasselyk verbeeldde ,
 Wiens ziel wert wechgerukt ook op dien zelve nacht ,
 En 't weeld'rig lichaam weer tot stof en asch gebragt .
 De schat van Cresus kan geen uure levens koopen .
 Wanneer de doodklok luit is op geen goed te hoopen ;
 Of and'ren , die het goed verspillen om den buik
 Door gulzige overdaad te vullen als een kruik ,
 Zich gansch niet kreunende aaneens anders droevig lyden ,
 Gewoon in aardse draf zich hartlyk te verblyden ,

En

En niet bekommert oit met hunner naaften nood ,
 Hen stellen deerelyk voor alle rampen bloot.

Gedenkt, ô Gierigaarts! ô liefdelooze menschen,
 Dat gy uw schat ontfangt en 't einde van uw wenschen
 Van God, voor wien eens van uw rykgeschonken goed
 Ook weder reekening hier namaals weezen moet;
 Denkt hoege, als't vuile zwyn geen goed doet in uw leven,
 Dat slechts gemest wordt om het aan den dood te geven,
 Of als een dorre boom onnut den grond beslaat,
 Die niemant voordeel doet voor hy op 't vuur vergaat.

Bedenkt dit toch, ô koude en hardverharde harten!
 Dat bange weedom, straf en gruwelyke smarten
 De liefdeloosheid is voor eeuwig toebereid,
 Waar van hen 's Waerelds goed niet redt in eeuwigheid,
 Daar u geen Rykdom, noch geen aardfche schat kan baten;
 Dien elk moet na de dood hier op de Waereld laten.

God die steeds wil, dat de een den andren mensch ont-
 Met hulpe, raad en daad, uitdeeling van zyn goed, (moet
 Liet onder Israël zyn wyze voorzorg blyken,
 Op dat geen lid van 't volk door Armoë zou beswyken,
 En niemant wierde tot den bedelzak gebragt
 Van 't meenig volk uit het Aardsvaderlyk geslacht,
 Door derde Tienden van de nyvere Leviten,
 Door hoeken akkeren die zy ter zaam'ling lieten
 Aan de Armen in hun' tyd, door Jaaren, tyd en stond,
 Waar in al de overvloed ook aan hen wierdt gegont.
 Dus heeft ook de eerste Kerk der Christ'nen zorg gedragen
 Voor d'armen, toen elk een met lust en welbehagen
 Zyn goed'ren bragt by een, om uit dien overvloed
 Te deelen hun, wien iets ontbrak van tyd'lyk goed;
 Waarom 't Diakenamp, om elk naar eifch te deelen,
 De Nooden te onderstaan, 't gebrek by tyds te heelen,
 Wierdt ingestelt, tot nut en welzyn van de Kerk,
 Gelyk Gods voorzorg noch bevestigt 't heilzaam werk.

Van

Van deezen nutten dienft hoop ik met lust te fpreken,
 Als zynde een Liefdewerk dat nimmermeer verfteeken,
 Of ooit verzuimt mag zyn, wyl 't God altyd behaagt,
 En wil zelfs, dat zyn Kerk voor de Armoê zorge draagt,
 Want hy veel Armen uit de Waereld heeft verkooren.
 Gods Goedheid dult niet, dat zyn Schapen gaan verlooren,
 Maar dat men dankbaar zy, en 't aan zyn leeden toont,
 Waar in zyn Beeld en Geeft tot lof der Kerke woont.

Bestier, ô Heer, myn pen om tot uw Eer te fchryven,
 Laat dit geringe fchrift ten best der Kerk beklyven,
 En ftigten wie het ziet en met opmerking leeft.
 Dan ben ik voor geen spot noch bitze nyt bevreesft:
 Dan zal myn hart zich eerft verblyden en vermaaken,
 Wanneer 't de liefde ziet geacht als 't hoofd der zaaken
 En deugden, waar door gy bemint wordt en geëert;
 Als 's evennaaftens nut bezorgt zy, en geweert
 Wat niet naar lichaam of naar ziele komt te ftade.
 Geniet ik deze gunft, zal my de fchimp geen fchade
 Aanbrengen: maar ik agt myn arbeid ruim betaalt,
 Indien de Kerk, tot roem van u, daar nut uit haalt.

D E

CHRISTEL YKE
LIEFDE DIENST.

CHRISTIAN
LAWYERS

Handelingen VI. 5. 6.

De trouwe Herderen van de eerste en zuivre Kerk
 Bevestigen, voor 't oog der bloeyende Gemeente,
 't Godvruchtig Zevental in 't nodig Liefdewerk,
 Tot troost en onderstand voor 't arm en dor gebeente.

D E

CHRISTELYKE LIEFDE DIENST.

DE Christelyke Liefde, een vrucht der zuiv're ^{(heid,} Waar-
Straalt in een' vollen dag, vol luister en vol klaarheid,
En scheidt zich af van die in 't uiterlyk gelaat,
In bloote wenschen of in woorden, slechts bestaat. (len,
Want deeze is ydle schyn waar door men licht kan dwa-
Gericht om waereltsche eer en achting te behaalen ;
Een agting, slechts gegrond op eenen enk'len niet,
Waar aan zig elk in 't end te laat bedroogen ziet.

Zyns evennaastens nut te zoeken allerweegen,
Is in den Armendienst, uit liefde, klaar geleegeen.
Als liefde zorgt en geeft daar 't geen vergelding raakt,
Is 't dat zy 't grootste deel van 's naastens liefde maakt.
Waarom men van die deugd moet spreken als van zaken,
Die Godt behagen en zyn' Heiligen vermaken,
Wyl 's Waerelts Heiland ons tot nagedachten liet,
Dat hy die houden zal als aan zich zelts geschiedt.

De Christelyke Kerk, Gods zaalige uitverkoornen,
Die als een lely stondt in 't midden veeler doornen ;
Die in haar' eeriten tyd zo veel vervoiging leedt ;
Had om die oorzaak al haar tydlyk goed besteedt ,

B

Vry-

Vrywillig, tot gebruik der Christelyke leeden,
 Door veel vervolging, smaat en kommeren bestreedten.
 De last of liever lust tot dezen liefdeplicht,
 Den Armendienst, wierd door de Apost'len zelfs verrigt,
 Die elk, naar eisch van nood, met onderstand voorzagen,
 Om droefgebrek te hoên, tot weering van het klagen,
 Naar 't duidelyk bevel van Jezus hunnen Heer.
 Doch de aanwas van die Kerk, die toenam meer en meer,
 Deedt de eerste Herderen een middel t'zaam beraamen,
 Wyl 't niet geoorloft was, veel minder zou betamen,
 Om dezen dienst en dien der tafelen, Gods Woord
 Te laten, daar 't gebruik zo meenig had bekoort,
 En de oeff'ning van die leer der Christelyke Waarheid,
 Geheele schaaren trok als uit den nagt der naarheid;
 Te meer wyl 't Gricksche volk by nate twisten scheen,
 Als was 'er pligtverzuim in 't dienen der Hebreen,
 Omtrent hun Weduwen, door misbruik ingesloopen.
 De Vreê der Kerke wordt wel door den twist bekroopen,
 Maar nooit uit zynen stand gerukt, gebragt ten val.
 De Waarheid en de Vreê staan in Gods Kerke pal; (raazen
 Twee zuylen, door geen list, geen Waereld, noch haar
 T'ontstellen, maar wier glans 't geweld zelf kan verbaa-
 In deeze omstandigheên van zaaken en van tyd (zen.
 Zag elk naar Mannen om wier yverende vlyt
 In zuivren Godsdienst, en een onbesprooke leeven,
 De Kerk en de Armen nut en siersel konden geeven;
 Geen Mannen die slechts in den uiterlyken schyn,
 Om tyd'lyke inzicht hen oit konden oorbaar zyn;
 Die, als een Judas, zich maar tragten te verzaaden
 Met tydlyk voordeel, of Gods Kerke te verraaden;
 Die onder vrindschaps schyn, den raadslag van hun hart
 Uitvoeren, tot hun schade en eindelooze smart;
 Maar die men om hun trou kon onder mannen tellen
 Van eere, om in het werk van dezen dienst te stellen;
 God-

Godvruchte Mannen, vol van kloek beleid en Geest,
 In welker binnenst' Godt bemindt wierd en gevreesd,
 Als Steven was, een van de nieu gekoore zeeven,
 Die zo veel proeven heeft van zyn geloof gegeven,
 Toen hy Gods Waarheid, met een onverichrikt gemoed,
 Vrymoediglyk beleedt, ten koste van zyn bloed.

't Godvrugtig Zevental, bevestigt door gebeden,
 Na 't aanbeveelen van de zorg der arme Leeden,
 Zag nu de Apostelen volherden in 't Gebed
 En Predikdienst, hen tot hun wettig deel gezet,
 Gewoon daar in hun kragt en ernst te zaam te spannen.
 Dus is 't Diakenampt, door zeeven wakkre Mannen,
 Vol zuiv're wysheid, en gedreeven door Gods Geest,
 Eerst ingestelt, en van dien tyd tot nu geweest.
 Terwyl de Apost'len zich hier geenzins van ontsloegen,
 Maar in het algemeen voor de Armoê zorge droegen.
 Dus heeft zich Paulus zelf benaarstigt in dit werk,
 Om 't eenig welzyn van de waare Christen Kerk,
 Als hy en Cefas, te Jeruzalem, en anderen,
 Raedslaegden in Gods vrees gedurig met elkanderen.
 Die liefde voor 't gemeen, en noodige onderstand
 Der Armen, dreef hem tot elks atgeleege Land
 Met heeten yver, door geen ongemak te weeren,
 Tot troost der Broederschap, wien nooddruct mogte ont-
 Door milde giften, met veel vlyt by een gegaart, (beeren,
 En trouwlyk uitgedeelt, en met Gods Woord gepaart.
 Dus blonk zyn yver om tot nooddruct meê te deelen.
 Dan hoort Korinten hem met grooten ernst beveelen,
 Gelyk Galatie, dat yder van zyn schat,
 Na maat der welvaart die hem Godt geschonken hadt,
 Iets tot der Heiligen behoeften af zou zond'ren
 Op d'eerste dag der week, als zy, om van Gods wond'ren
 Te hand'len met malkaar, vergaderden by een,
 Met Christelyke liefde en harten t'zaam gemeen :

Daar elk Geloovige gedacht aan 's Heeren lyden,
 En bitt're pynen , die hem van den vloek bevryden ;
 Daar elk de zegelen van Christus Heilverbond ,
 Ter vesting van 't Geloof , ontving met hart en mond.

Dees nutte liefdeplicht , ten dienste der Arme Leeden
 Van Christus Kerk , eischt moeite en veel zorgvuldighe-
 Zo in 't verzaam'len als in den vergaarden schat (den,
 Voorzichtig te besteën , en naar elks nood bevat ,
 En Armoê , met bescheid , weer wyslyk uit te deelen,
 Om al het aards gebrek in tyds daar d oor te heelen.

De Naarstigheid heeft in 't verzaam'len de eerste beurt.
 Wien deeze Deugd ontbreekt , word onbekwaam gekeurt.
 Een loome Luyzaart is onnut in 't werk des Heeren.
 Wie in dit loopperk draaft moet vord'ren en nooit keeren.
 De nood die dringende is duldt nimmer dat de tyd
 Worde uitgesteld , maar straks bevordert met veel vlyt.
 Wie naarstig is doorzoekt of ergens cenig voordeel
 Met vrugt te haalen is , hy toetst zyn vlyt en oordeel ,
 Naar 't woord van Godt dat hem , op deeze heil'ge baan ,
 Een heldre fakkel is en hem steeds voort doet gaan.

Dan volgt de nutte trouw , die deezen schat beveiligt,
 Als zynde alleen , door Godt , voor zyne Kerk geheiligt.
 Wie zich te reukeloos hier schuldig maakt , begaat
 Een zonde , wiens gevolg Gods onverzoenb'ren haat
 Gewiss'lyk na zich sleept , als duid'lyk is gebleeken
 Aan Ananias en Saphira , welker strecken ,
 Tot huy verderf , zyn door d' Apost'len klaar ontdekt ,
 Een stuk dat elk tot schrik voor zulke zonden strekt.
 Hier moet geen Eerlykheid in 't minsten ooit ontbreken.
 In 't goed der Armen mag geen zaedt van ondeugd steeken.
 Men zaamele geen gift door list of door geweld ,
 Door snoodde strecken maar het vrygeschonke geld.
 God heeft de magt om aan de Kerk een' schat te geeven ,
 Waar vande zynen , in hun' nooddrift , kunnen leeven.

Men

Men stelt veel beeter dan der Armen leedt en noodt,
 In vast vertrouwen, aan Gods wyze voorzorg bloot.

Hy die Aalmoessen voor den Armen zal vergaaren,
 Moet zich voor hoogmoed en voor hovaardy bewaaren,
 Dezachte Nedrigheid, die heerelyke deugd,
 Die Godt genade schenkt, en door zyn Geest verheugt
 Verciert de Mannen die den nood door hulpe heelen.
 Wie smeekende opkomt zal den geever nooit vervelen.
 Een gift, geschonken aan behoettigen, geschiedt
 Vrywillig, dus voegt hier de minste grootsheid niet.
 Door zachte ootmoedigheid, door vryndelyk te spreken,
 Verkrygt men best de gift tot heeling der gebreken.

Nu volgt Voorzichtigheid, om al't vergaarde goed
 Wel zeker te besteën, met een opregt gemoed,
 Verpligt om Godt en 't volk eens reekening te geeven.
 Elk mag met eigen goed naar zyn goetdunken leeven,
 Maar wien 't gegaarde voor den Armen is betrouwt,
 Wag't zig voor roekloosheid, eer 't hem te laat berouwt.
 De nutte zuinigheid wordt noodig hier geleeden:
 Men moet tot nooddruft, niet tot overdaad, besteeden
 Den toevertrouwdenschat, die enkel om den nood
 Geschonken wordt, voor 't lyf tot dekfel, voedsel, brood.
 Een Ryke, dien van Godt is geld en goed geschonken,
 Vermag met zachte zyde en meerder omslag pronken,
 Zyn dish vervullen met verscheide soort van spys,
 En die gebruiken tot Gods eer en hem ten prys.
 Maar wie nooddruftig is moet zich gerust vernoegen.
 Met zulk een onderstand als elk hem tot zal voegen.
 De groote Heiland gaf de schaare brood en vis,
 Alleen tot voedsel, maar geen opgesmukten dis.
 Een Christen kan by brood en melk of water leeven (ven.
 En leeft eerst recht door 't Brood des Hemels hem gegee-
 De wakkre Boetgezant Johannes was gekleedt
 Met enen ruigen rok, van kemelhaar gereedt,

Slechts met een' leed'ren riem gegord om zyne lende,
 Die groote Heilig die geen hooftche spyze kende,
 Maar zich vernoegde met den Springhaan uit het Woud,
 Met wilden honig, aan geen Koninks kok vertrouwt.

Men schuw de Gierigheid, een zonde steeds te laaken,
 En zorg om aan het beste en duurste te geraaken.
 Het geeft geen voordeel is het dek-en voediël slegt,
 Maar wel 't geen 't voedzaamste is, en 't duurzaamst, sterk
 en hegt.

Al wie een Lidmaat van Vorst Jezus hier wil spyzen,
 Moet hem dat zelve hart als aan zyn' Heer bewyzen,
 Want de Armen liet hy in zyn plaatse hier op Aard, (waard,
 Wie dan iets te onbruik geeft maakt zich dien Heer on-

Men zorg voor den schat als iets van Godt geheiligt,
 Geschikt tot zynen dienst: zo blyve die geveiligt,
 En afgezondert, tot gebruik voor 't algemeen:
 Men mengt dien buit nooit met den zynen onder een,
 't Heeft geen gemeenschap nog betrekking op malkander,
 Men zette 't nooit op winst of woeker aan een ander,
 Nog werpt het in de schaal van 't wisselvallig lot,
 't Behoort den Zeegenaar, die magtig is, dat 's Godt;
 Die als 'er schaarsheid is, door zynen milden zeegen,
 Gants onverwagt, het goed doet vloeyen als den reegen.

Nu staat het ons ook eens nauwkeurig te bezien,
 Aan wien men schuldig is dien onderstand te biên,
 Wat Armen waardig zyn om de Aalmoes aan te deelen,
 Om 't kwaad te hoeden en hun aards gebrek te heelen;
 Voor wien men hart en hand, en schattrezooren sluit,
 Jazondert als het schuim van alle menschen uit.

Men geeve de Armen die in Armoê zyn gebooren,
 Want Godt gehengt niet dat zynschepfels gaan verlooren.
 Wien hy een Rykdom schenkt, van aardfchen schat en
 Is door die gunst verplicht dat hy den nood verzoet. (goed,
 't Is hem alleen ter leen, van Godt uit gunst, 'tgegeeven,

Om daar meê naar Gods wil en tot zyn Eer te leeven;
 Het is Gods wil alleen , dat uit een ryk geslacht,
 D'een voorkomt in het licht , en d'ander wordt veracht;
 Hy stelt de Koningen op hun verheeve troonen,
 De Landliên laat hy in veragte hutten woonen :
 Hy stelt een yder in zyn eer , zyn goed , en staat,
 Schenkt Rykdom , Armoê of een sob're middelmaat ,
 Dog alle zynze van één lyf , één ziel , één leeven ,
 De een om te ontfangen , en weêr d'ander om te geeven ,
 Op dat zyn' vryë wil , en Heilge Heerschappy ,
 Uitmunte , en tot zyn eer , en 's menschen heil gedy.

Men laate nimmer mensch in zynen nood verleegeu ,
 Al is hy d'oorzaak zelf , door reukelooze weegen ,
 Door onbedagtzaamheid , door weelde of overdaat ,
 Die hem gebragt heeft in dien jammerlyken staat ;
 Wanneer 't berouw van 't kwaad der schadelyke Jaaren
 Zich hart'lyk opdoet , en met de Armoê komt te paaren ;
 Men reike dan aan hem de troostelyke hand ,
 En bie tot zyn behoud gereeden onderstand ,
 Om hem voor snooder kwaad en ongeval te hoeden ;
 Want de Armoê zoekt steeds list , men zietze monsters
 Met wat een teeder hart , en vaderlyk gemoed , (broeden.
 Ontfangt de ryke Man zyn' Zoon , die al het goed ,
 Zo reukloos had verkwist door overdadig teeren ,
 Zo draehy met berouw des harten hem ziet keeren ?
 Een Christen duldt niet dat zyn naaste , door den nood
 Geprangt , verlooren gaa en neerstorte in den dood.
 Heeft hy zyn goed verkwist , die zonde zal Godt rechten ,
 Die hem reeds straft , wanneer de nood hem komt bevech-
 En wyl hem Godt bezoekt , ja door dien weg kastydt , (ten.
 Is 't gants onchrist'lyk als men hem de hulp affnydt.
 Wie hem niets waardig acht uit liefde ook iets te geeven ,
 Die lett' maar op zich zelfs , en zyn ondankbaar leeven ,
 Hoe hy niet waardig is Gods onverdiende goed.

Doe dan den lyder als gy wenscht dat Godt u doet.

Maar de Armen uit hun goed en wettig erfgeftooten,
 Gods Heiligen, en door 't geloof zyn' huisgenooten,
 Die om de Waarheid zyn vervolgt, verdrukt, gehaat,
 En om den Godsdienst zyn gestelt tot schimp en smaad,
 Als ook Nooddruftigen, door 's Waerelds tegenheeden,
 Door bangen tegenpoed, door schaade droet geleeden,
 Door ziekten, ongemak, van tydlyk goed ontbloot;
 Decs' moet men troosten, in hunn' bittren prang en nood,
 En vaardig hulpe biên. ja in hun droevig karmen;
 Met Broederlyke Liefde omhelzen en omarmen.

Die moet men allereerst en voor alle and're soort,
 Van Armen helpen, naar Gods Wet en Heilig Woord.
 Die Ledemaaten van den Heiland, schoon op Aarde
 Verdrukt en droevig, zyn by hem van hooge waarde,
 En hun gedeelte is niet op aarde, maar by Godt
 Die hen hier slechts beproeft, maar blyft hun Deel en Lot.
 Al valt het hard voor 't vlees, dit vaderlyk kastyden,
 Dit tugtigt hen, om hen voor eeuwig kwaad te vryden:
 Voor zulke Leeden van de waare Christen Kerk
 Te zorgen, is de plicht en der Diaknen Werk.

Elk Christen is aan hen, door éenen band, verbonden,
 Om 't geest'lyk Kindschap in de waare Kerk gevonden,
 Daar elk één Godt belydt, en in één Heer, één Hoofd,
 Eén Heiland tot zyn' troost en eeuwig Heil gelooft;
 Daarze alle door één Doop zyn op het nieuw herbooren,
 Geheiligt door één Geest, en door hem uitverkooren,
 Daar elk zich tot één Godt als ieders Vader wendt,
 En éenen Christus als zyn' oudsten Broeder kent;
 Die als veel beziën geperst te zamen vlieten
 Tot éenen drank, één Troost en Blydschap hier genieten:
 Of als veel korenkens gemaalen tot één brood,
 Eén Lichaam zyn, gewrogt door Christus dierb're dood,
 Waar door een ieder is één zelve recht gegeven,

Om

Om eeuwig, na zyn dood, met Jezus weêr te leeven.

Men zorg voor Weduwen van Mannenhulp ontbloot,
En door dat duur verlies in kommerlyken nood.

De zuiv're Godsdienst, dien een Christen moet betragten
Is zorg voor Weezen, die van hongersnood versmachtten,
En droeve Weduwen : Hy blyve ook onbesmet
Van Waereldlyken lust, en leev' naar Gods Wet.

Godt is der Weewen Man, der Weezen trouwe Vader,
Hy stort zyn Zeegen uit zyne onuitputbare ader
Van milde goedheid op die hunner zich ontfermt ;
Hy zendt zyn heil aan die zich over hen erbermt.

Maar wie hun hulp ontzegt of zoekt zyn eigen voordeel,
Door loozen schyn, uit hun te trekken, schrik' voor 't oor-
deel

Van Godt, die nimmer zulk een schand'lyke euvel daed
En ondeugd ongestraft of ongewrooken laat.

Ook zal de liefde 't hart der Christenen ontsteeken,
Tot hulp der geenen die met ziekten en gebreken
Droef worstlen, buiten staat van tydelyk gewin
Te zoeken, voor behoud van 't lyf, en droef van zin:(zen,
Naar 't voorbeeld van hun' Heer, die krankten heeft genee-
De zieken weêr herstelt en hun zyn gunst beweezen,

Zo bloeide in deeze deugd van liefde en nutte trouw
Fabiola wel eer, die wydberoemde Vrouw !

Die, voor haar tyd'lyk goed, een gasthuis deede stigten,
Om daar haar eigen dienst en hulpe te verrigten ;

Gelyk de Kaizerin Placilla, met veel vrucht,

De Elendigen bezogt en help, door eene zucht,

Omtrent haar welzyn en herstellinge, gedreeven;

Keurproeven, waarelyk niet te vergeers gegeven,

Maar door Gods voorzorg noch gebleeven in zyn' Kerk.

Dit tuigt by ons ook der Diakenesi n werk ;

Die 't algemeene pak der Armen helpen draagen,

De Broed'ren in hun' zorg zo lofelyk onderschragen,

En reiken al het geen de droeve Weeuw of Wees
 Tot nut en voordeel strekt; daar geene moeite of vrees
 Haar drift tot weldoen ooit weêrhouden zal of stremmen,
 Tot troost der Deugd en om de ondeugden fors te temmen

Maar luije Bedelaars, Landloopers! snood gespuis,
 In latte ledigheid verzoopen, en onkuis,
 Die, Land en Kerk onnut, elk een schandaal verftrekken,
 Dien geeft men niets, die zyn onwaerdig iets te trekken;
 Godt dulde in Ifrel niet dat vadzige gebroet,
 Een volk, dat nimmer nut, maar dikwils hinder doet;
 Als menschen altemaal van ongebonden leeven,
 Die schand'lyke ergernis aan alle menschen geeven;
 Die hunne kind'ren, als verbastert van de deugd,
 Ook daar in kweeken in het eelfte van hun jeugd;
 Die afgescheiden van de Goddlyke beveelen,
 Verspieden Land en Kerk in veelerhande deelen.

Dit zyn de regte nog die zuivere Armen niet,
 Die ons de Heiland in zyn' plaats op aarde liet.

Wie aan dat snoode schuim dit voorregt wilde wyzen,
 Bestond een reukloosheid, met reeden te mispryzen.
 Best is het dat men zulk een graauw in Kerkers fluit,
 En tot den arbeid dwingt, of bant ten Landen uit.

Wel aan, nu eens met lust en yver onbedwongen,
 De wyze, hoe men best een aalmoes deelt, gezongen,
 Op dat hy, wie dien last op zyne schoud'ren draagt,
 Zo diene dat hy Godt, zich zelfs, en 't volk behaagt.
 Maar wie, wie is bekwaam te dienen als wy wenschen?
 Daar de onvolmaaktheid huift by de allervroomste men-
 En al't Godsdienstige op de Waereld maar een deel (schen;
 Is van 't geen namaals zal volmaakt zyn en geheel.
 't Is echter onze plicht 't volmaakte te betragten.
 Dit moet een Christen als hem 't allernodigste agten,
 Hy daar naa yveren, aanhoudende in 't Gebed,
 Om Godt te smeeken dat hy zyn volmaakte Wet

Mag houden, en naar die in alle oprechtheid leven. (ven.
 Wie Godt om wysheid sineekt, Godt zal hem wysheid gee-
 Is iemand niet beluft op zulken fchat, gewis
 Die kent den weg niet en is 't regte heilspoor mis.

Ik breng dan eerst ter baan het eigenste aan een' Christen,
 Dat is Bescheidenheit, die elk behoed voor twisten,
 Die meededoogende is, voorzichtig en oprecht,
 En best verneemt wie in de grootste rampen legt.
 Dan volgt Voorzichtigheit met haar bescheiden oordeel,
 Die nooit haar liefdegift besteên zal als met voordeel.
 Wie door den nood geperst de Kerke komt tot last,
 Is droef te moê, en aan de radeloosheid vast:

't Benaauwde harte baart ook zomtyds bystre zinnen,
 Die door bescheidenheit en reeden zyn te winnen;
 Hier voegt geen scherpe taal, geen hard of bits verwyf,
 't Geen 't hong'rig hart als met een dood'lyk zwaard door-
 Dit zyn de Deugden, die des naaftens heil betrachten, (snyt.
 De zuiv're liefde voedt geen kwaad in haar gedachten;
 De zuiv're liefde lydt geen onbescheide taal,
 Maar in eenvoudigheid des harten, zagt onthaal,
 Barmhertigheid, een deugd vol Christ'lyk meededoogen,
 Moet een Diaken, als hemeigen, uit zyne oogen
 Steeds straalen, als een blyk van zyn geneegen hert,
 Waar door de lyder straks, met vlyt, geholpen werdt.
 Die recht meedoogende is zal alle stuursheid myden.

Hy wikt den bangen nood en 't smartelyke lyden;
 Hy wordt door 't leet, als waar 't zyn eigen, aangedaan,
 En merkt den armen Man als zynen Broeder aan. (len,

Men voeg den zoeten Troost ook by 't voorzichtig dee-
 Den besten balsam om die wonden weêr te heelen,
 't Verwyten heeft geen plaats daar een verleege hart,
 Zich zelf verkwynt, en treurt in matelooze smart. (nen',

Maar zo hier troosten voegt, hier voegt ook trou verma-
 Gelyk bestraffen, om den regten weg te baanen.

Het

Het radelooze hart kiest dikwils 't flinkſche ſpoor,
 't Ontſtelde brein leent vaak den kwaaden raad het oor:
 Is iemant ſtout van mond, men moet die ſtouthed ſnoeren
 Het voegt juist niet altyd een Engletaal te voeren,
 Maar zyne reeden wel te voegen naar den tyd,
 Perſoon, omſtandigheên of na de zuchter lydt.
 Des menſchen welzyn eifcht meer als nooddrufigheeden
 Des Lichaams. waar het lyf door de Armoê wordt beſtre-
 Daar lydt de ziel ook laſt, door loſſe twyffeling (den,
 Aan 's hemels voorzorg, die zich ſtrekt tot alle ding.
 Een hoofd dat raad'loos is paſt zelden op Gods wetten.
 Dat zel meer op het aardſche als op het Hemels letten,
 En haſt vergeeten 't woord van Godt, zyn Dienſt en Huis,
 Orachten zich, Helaas! rampzalig door dat Kruis.
 Een ander laat zyn krooſt, de jonge teed're Kind'ren,
 Ontaarden wild en woefst, of hun geen leet kon hindren,
 Een droevige oorzaak, dat zelf de onbedachte Jeugd
 Het pad des afgrond kiest, verbaſtert van de Deugd.
 Al wie dat kwaad ontmoet, of andere gebreeken,
 Dien paſt het zwygen niet, maar wel het ernſtig ſpreken.
 Wie als een' ſtomme zwygt die kwetſt hier zyn gemoed;
 Een Zwyygart, ſchynt het, keurt, door 't zwygen, 't kwa-
 de goed.

Daar is aan 's Naaſtens ziel oneindig meer geleege,
 Als aan 's lyfs onderhoudt, dat hier haſt wordt verkreegen.
 Wie dan een Broeder is die werkt ook tot behoud
 Der zielen van die hem, als Broeders zyn, vertrouwt.
 Gods Dienaars zullen in dien ſtaat hem hulp verſtrekken,
 Zyn'yver, door hun ernſt en trouwen byſtant, wekken,
 Naar 't heerlyk voorbeeld van de Chriſtelyke Kerk,
 Die 't duur behoud der ziel ook ſchatte 't hoogſte werk,
 Om 't welzyn van de ziel volhardende in gebeden,
 In leerzame oeff'ning' van Gods woord en zuiv're reeden.
 Dus ſchonk Pamphilius, de trouwen Martelaar,

Veel

Veel Bybels, 't Heilig woord van Godt, in 't openbaar,
 Aan elk, wie hem by tyd en wyl maar kwam te vooren,
 In hoop de zielen, door die waarheid, te bekooren.
 Dit hoort ook tot den dienst, noch 't is de minsteplicht
 Van een' Diaken, die in Godt zyn werk verrigt.

De trotse Hoogmoed wordt voor al hier niet geleeden,
 Noch ook Veragting : twee zo groote strydingheeden,
 Lydt geene Liefde die in Nedrigheid bestaat,
 En haaren Naasten als zich zelve gaade slaat.

Veel minder moet de schat des geevers hart verheffen :
 Hy deelt het zyne niet dies moet het hem niet treffen.
 Al 't geen hy geeft is maar een 't zaamvergaarde schat,
 Zyn wys bestier vertrouwt, naar hy elks nood bevat.
 Hy weig're niets uit nyd of wrok van voor'getyden,
 De Liede denkt geen kwaad, de nood stelt dit ter zyden,
 Hy is al zwaar geltraft, wie onder de Armoë bukt,
 Al wordt hy door geen wrok van vorig leedt gedrukt.
 't Is zaaliger, uit een' vervallen staat, te leeren,
 Hoe 't wisselvallig Lot der Waereld kan verkeeren,
 In tyds wel gaê te slaan, zyn eigen goed en huis,
 Zich zelts, en al zyn doen, te zuiv'ren, eer dat kruis,
 Als een gewapent Man, hem snel komt overvallen ;
 't Gebed en goede wacht zyn hier voor sterke wallen.
 Men deele niet uit gunst, maar enkel naar den nood,
 Waar die het meeste prangt, deel daar het meeste brood ;
 De schat is algemeen voor Christus Arme leden
 Omaan Nooddruftigen, geen gunst'ling, te besteeden.
 Wie iemand, boven nood, een gunst bewyzen wil,
 Taste in zyne eige beurs, maar houde hier zich stil.
 Men doele nooit op dank, op voordeel of op agting,
 Of andere ydele eer. wie dit stelt tot verwagting,
 Heeft reeds zyn dank al weg, en ook de liefde niet,
 Wyl Godt, de Godt der liefde, ons 't weldoen steeds gebiedt
 Het oogwit zy Gods eer en nutte troost der Armen,

De Pligt om dat zich Godt wel onzer wil erbarmen,
 En dagelyks zyn' gunst ons onverdient betoont;
 De troost des arbeids is dat Godt het goede loont.

De dienst aan d' Armen strekke alleen dus tot Gods eere
 Naar 't heilige bevel van Jezus onzen Heere:
 Waarom 't de plicht is om in 's Heeren Heiligen naam,
 Te zoeken Mannen tot dien nutten dienst bekwaam,
 Die in een zuiver hart Godt en hun naasten minnen,
 Geene Opgeblaazenen, die aardsche schatten winnen
 Door woeker, ontrou of oneerelyk gedrag,
 Maar Mannen, welker deugd praalt in den vollen dag,
 Die zelf een voorbeeld zyn van een Godvrugtig leeven,
 En Christus Kerk geen blaam maar eer en luister geeven,
 Wier matigheid nooit by den ingeschonken wyn,
 Zich zelfs vergeet, maar die betaamlyk vrolyk zyn,
 Oprechte Harten schuw van snoode en dubbele tongen,
 Van schad'lyke achterklap, verfoeyelyke sprongen;
 Die den verborgen schat van 't alleropperst goed,
 In een geloovig hart en neederig gemoed,
 Geheiligt door Gods Geest, als 't grootste pand, bewaaren,
 En is het mooglyk die de Mannen evenaaren,
 Die vol van wysheid, ryk bestraalt door 's Hemels Geest,
 Eerst tot dien liefdedienst verkooren zyn geweest,
 Voor afbeproeft in al hun doen, bestaan, en wandel,
 In hunne opregtigheid en eerelyken handel,
 Wyl dit Godvruchtig werk zo heerlyk is als iet,
 (Hoe lastig het ook schynt) ter Waereld ooit geschiet.

Dog zal men dit beslag van nutte liefdeplichten,
 Tot eer van Godt en troost der Heiligen verrichten,
 Is 't billyk dat 'er Vreede en trouwe Vrindschap woont
 By 't Broedertal, 't geen Godt met gunst en zegen kroont.
 Waar Vreede huift is Godt, die een gezeegend leeven
 Zal aan zyn' leeden, die in Vreede bloeyen, geeven.
 De Vreede en Lydzzaamheid zyn teekens van de Kerk,

Waar

Waar in de Vreedevorst kroont yders liefdewerk,
 En hem wie vreedzaam is zal eeuwig zalig spreken.
 Nooit moet die Hemeldeugd in zyn Gemeente ontbree-
 Wie een Diaken is, gestelt in 't Armbestier, (ken.
 Draag in zyn hart ten blyk daar van de Vreebanier.

De bloeyende Eendragt die de droeve oneenigheeden,
 Te schad'lyk voor de Kerk, als monsters zal vertreeden,
 Houde in het midden der Vergad'ring haaren stand.
 Een huis dat tegen zich in tweedragt is gekant,
 Zal haast vergaan en uit zyn eerste welvaart raaken:
 Eendragtigheid verligt de moeyelykste zaaken.
 En wyl het Broedertal een lichaam t'zaamen maakt,
 Is 't billyk dat elk lid met vlyt voor de Eendragt waakt.
 Men draagt den last het ligft eendragtig op de schoud'ren;
 Men wikt der jongen vlyt, de ervarenheid der oud'ren,
 En de eigenschap van 't werk, aan yders vlyt vertrouwt.
 Zo word met vreugd en lust het gantsche werk gebout.

Dat de ongeveinsde zucht en achting voor elkander
 Blyve ongekreukt, zo wekt, zo noopt vast d'een den ander
 Met onvermoeiden lust in 't renperk voort te gaan,
 Om na den eeuw'gen prys, de kroon des heils, te staan.

Men moet geen heerschappy in Christus Kerke voeren,
 Noch door verachting 't hart der Broederen ontroeren,
 Wien Godt geroepen heeft en in zyn dienst gestelt,
 Is waardig dat men hem ook voor zyn Broeder telt.
 D'een heeft van Godt wat meer, en d'ander minder gaven,
 Niet om die in den grond als rentloos te begraven,
 Maar wel om t'zyner eer daar mede winst te doen.
 Wien 't meest is meêgedeelt moet zich voor hoogmoed
 Al 't geen de mensch bezit is hem om niet gegeven, (hoên.
 De meerder moet dan met den mindren wylyk leeven,
 Zo komt verscheidenheid van gaven over een,
 Als elk 't gemeen ten best die zal met vrugt besteên:
 Gelyk veel klanken, hoe verscheiden ook, zig voegen,
 In

In 't welgestelt muzyk, en 't keurigste oor vernoegen,
 Ja streelen 't hart van die deeze overeenkomst hoort,
 Terwyl geen eene wys hem, op zich zelfs, bekoort.

O Liefdedienst, zo nut en troostelyk voor de Armen,
 Zo heilzaam en zo goed om 't jammeren en kermen
 Van Christus Leden in hun tydelyken nood

Te heelen, en om hen te vryden van den dood! (gen,
 De bloeyende Gemeente, in 't hart door Godt bewoo-
 Schenkt haare giften wel door hartlyk mededoogen,
 Tot troost der Armen en tot hun behoudenis.

Maar de order, wyl Gods Kerk, een Kerk van order is,
 Vereischt ook een getal van uitgeoore Leden,
 Om 't geld te zaam'len en ten oorbaarst te besteeden,
 Wyl al de Leden als te talryk in de Kerk,
 Niet oeffnen kunnen dit noodzakelyke werk:

Een werk, een dienst van hooge en eindelooze waarde,
 Veel grooter als ooit dienst geschat word hier op Aarde.

De Waereld roeme vry in 's Vorsten dienst te staan,
 Uitmuntender is 't in den dienst van Godt te gaan,
 Te zyn een Dienaar van den allergrootsten Koning,
 Die de aard ten voetbank heeft, den Hemel tot zyn woning,
 Die al wat heerlyk is in 't uitgestrekte rond;

Uit niet gevormt heeft door den adem van zyn' mond,
 Op dat het bloeyen zoude en praalen t'zyner eere,

Als aller magten Magt, als aller Vorsten Heere,
 Wiens heil'ge voorzorg en aanbiddelyke magt,

Al het geschapene houd in zyn stand en kragt,

Die 't leven geeft aan al wat adem schept, daar neven,
 Het noodig onderhoud voor 't dierelyke leven,

Ja dat nog meerder is, die al de zielen voedt,

Die na hem hong'ren, door zyn Geest en Christus bloed,
 Dat Duivel, Dood noch Hel hen nimmer kunnen bind'ren,

Wyl hyze door zyn kracht bewaart als zyne Kind'ren.

Gelukkig is hy dan wie in den dienst van God,

Het

Het alleropperst goed , der vroomen schild en lot,
 Zal in 't geloof zyn tyd en levenskracht besteeden ,
 En naar zyn voorschrift op het pad des Hemels treden ,
 Ja zich vermaken in dat zielverkwikkend zoet ,
 En namaals tot zyn loon genieten 't eeuwig goed .

O droeve tyd ! helaas ! o jammerlyke stonden !
 Waar in 't heeft kunnen zyn dat menschen zyn gevonden ,
 Die weigerden den Dienst aan Godt en zyne Kerk ;
 Ondankbaare , die , meer en moeyelyker werk ,
 Om 't aardfch vergangbaar goed by dag en nacht verrigten ,
 Zich schuldig maken aan 't verzuim van hunne pligten ,
 Zo duur hun aangezegt door 's Heilands wyzen mond ,
 Door wetten op Gods liefde en goedheid vast gegrond ;
 Die liever draaven , om vergangb'ren schat te gaaren ,
 Om eer of achting , door veel duizenden gevaaren .
 En hebben zy hun wensch , het einde is slechts de dood ;
 En niets vrydt hen van dien onmydelyken nood ;
 Of zouw het geld en goed voor hen by 't schriklyk oordeel
 Van Godt , iets doen tot heil van hunne ziel en voordeel ?
 Voor my , ik vind het niet in Gods onfeilbaar Woordt ,
 Daar van Erbarmen en Ontferming wordt gehoord :
 Dat hen betreffen zal die zich op Aarde ontfermen ,
 En over de Armen in Gods Naam zich trou erbermen .
 De Zegenaar begeert dit weldoen niet om niet :
 Hy zal het houden als waar 't aan hem zelfs geschiedt .

Al wien Godt sterkte en kragt en wysheid heeft gegeven
 Met tyd'lyk goed verzien om eerlyk van te leeven ,
 Die regte Leeden zyn der Christelyke Kerk ,
 Zyn door Gods woord verplicht tot dit zo heilzaam werk ;
 Maar die den overvloed , door 's Heilands milden zeegen ,
 Van tyd'lyk goed , hier in dit loopperk heeft verkreegen ,
 En deezen zeegen tot een weig'rende oorzaak stelt ,
 Als daar te magtig toe , door Rykdom , goed en geld ,
 Die is op alle wys ondankbaar , en ook schuldig

Aan fmaad der Armen, in hun ſtaat nochtans geduldig.
 Zy zyn het ruim genot onwaardig van hun goed,
 Wyl zy met meerder luſt en op een ruimer voet,
 Tot dankbaarheid aan Godt, van veele zorg ontſlagen,
 Hier voor Gods Heiligen dan konden zorge dragen.
 Doch 'k laate een yder die zich hier aan ſchuldig kent
 In weezen, tot Godt eens hunn' hooge harten wendt,
 En buigtze tot zyn' dienſt, zyn Wet en zuiv're Weegen,
 Daar trooſt en blyſchap, ja de Hemel, wordt verkreegen.
 (Noch ſchandelyker is 't (ô liefdelooze tyd !)
 Datge uit verachting 't werk van deze dienſten mydt,
 Niet denkende dat Godt zal zyn verſmaders wreeken,
 En ſtraffen die veracht van Jezus Kerke ſpreeken,
 Als eens de bange nood hen op die lippen ſtaat,
 Waar uit zo menig ſchimp op 't werk der liefde gaat.
 Wel zalig zullen zy, hier tegen, namaals weezen,
 Die Heiland Jezus in zyn' Heiligen gepreezen,
 Steeds dienen in 't Geloof: zy zaam'len 't hoogſte goed,
 Dat 's Vreede voor de ziel en een geruſt gemoed;
 Zy mogen hier in laſt en arbeid tranen zaayen,
 Maar zullen namaals daar van heil'ge vruchten maayen.
 Gelukkig zynze die Godt roept tot zulk een werk,
 En ſtelt door zyne gunſt in dit gewigtig perk,
 Die in de liefde en hoop en in een vaſt vertrouwen,
 Op Gods onwrikb're macht de Kerk van Chriſtus bouwen,
 En hem hier dienen in een nederigen geeſt,
 Voor laſt, voor arbeid noch bekommring bevreeft.
 Zy zullen als hen 't vleeſch op aarde heeft begeeven,
 Gezaligt en bevrydt van zorgen, eeuwig leeven,
 En zingen Godt een lied van eindeloozen lof.
 Ja juichen eeuwig in het onvergangklyk hof.

OP DE EERWAARDE
GROOTE VERGADERINGE

DER BROEDEREN

DI AK E N E N

DER NEDERDUITSCHER GEREFORMEER-
DE KERKE TE AMSTELDAM.

GElyk de zorg der noefte byën,
Het allerliefelykfte zoet,
't Geen hun in bloem of kruid ontmoet,
In eenen beemd van lekkernyen
Met luft by een brengt, en vergaêrt,
Eer zich de winter openbaart :

Zo yvert aan het fcheepryk Y
De nyvre Broederfchap, bewogen
Tot innig Chriff'lyk meededoogen,
Als een vereende Maatschappyy,
Naar't woord van Godt, hier toe geheiligt,
Op dat rechte armoê zy beveiligt.

Geen last noch arbeid, hoe volflagen,
 Schrikt hen van hunnen yver af,
 Geruſt op Godt, hun ſteun en ſtaf,
 Bereidt vrywillig 't al te dragen,
 En voor des Heilands arme leên,
 Hun kracht, met yver, te beſteên.

Niet om een ydle waereldſche eer,
 Die als de rook haalt zal verdwynen,
 Of om iets heiliger te ſchynen,
 Maar om de liefde van hun Heer,
 Die kracht, bekwaamheid, luſt en leven,
 Aan yder heeft om niet gegeven.

Hier bloeit hun zorg, zo zeer ervaren,
 In deeze nutte liefdeplicht,
 En 't geen daar meer toe word verrigt;
 Wanneer zy hier by een vergaëren:
 Daar ieder met een rein gemoed,
 Inbrenge al zyn verzaamelt goed;

Of naar 't beſtek van hunnen Raad,
 't Vergaêrde geld tot nut en voordeel
 Der arme Heiligen met oordeel
 Weêr uitdeelt, naar de nood beſtaaf,
 Om, tot des lyfs nooddruftheden,
 Den voorraaf loflyk te beſteden,

Voor arme Weduwen en Weezen,
Van eigen onderstand ontbloot,
Voor alles waar de zuiv're nood
Regt prangt en doet voor onheil vreezen,
Op dat hun vlyt de rampen schut,
Door 's Hemels voorzorg onderfjut.

Dus waakt hier yder, om het best,
Voor 't onderhoud der arme leden
Van Jezus Kerke hier beneeden,
In Liefde, Hoop, Geloof gevest,
En laat in 't licht zyn' werken fchynen,
Daar 't ongeloof voor moet verdwynen.

Wie staat met my niet als verflagen,
Die 't groot beftier van hen befchouwt,
En wikt het werk elk aanbetrouwt,
Gereed dien laft met luft te dragen,
Tot 's naaftens nut en eer van Godt,
Der vroomen, toevlucht, fchild en lot?

Zo blinkt Godts goedheid klaarlyk uit,
Die 't hart ontfonkt van zyn Gemeente,
Om voor het hongerig gebeente
Te deelen van hunn' aardfchen buit:
Op dat geen Lid ooit gae verlooren,
Van zyne Kerk Hem uitverkoren.

Zo bloeit de Godsdienst uitgelezen,
 Als een Godvruchte Magistraat,
 Gelyk onze Amstels Wyze Raad,
 Een toevlugt voor den nood wil wezen,
 En waakt voor deezen dierb'ren schat,
 Tot eer van Gysbrechts oude Stad.

Zo blyft de Welvaart in het land,
 Wanneer met Christelyk ontfarmen,
 De troost bereid wordt voor den Armen,
 Waar toe men alles zamen spant :
 Zo moet de Stad en 't Land beklyven,
 De Godsdienst aan den Amstel blyven.

BYSCRIFTEN
VOOR HET
DIAKENWEES-
EN
OUDER, VROUWENHUIS
TE
AMSTELDAM.

BYSCHRIFTEN VOOR HET
DIA:WI, EN OWI.

Matth. V. 9.

Mildadigheid, door 't leed der Weeskens teer bewooger
Brengt 't ouderlooze Kind in haar Godtvruchtig huis,
En de atgeleefde Vrouw, geraakt door mededooen,
Ter plaats daar zy haar vrydt voor armoës bittre kruis.
Vergelding, die haar volgt, roept datze in 's Hemels hoover
Haar loon, voor 't goede werk, te ontfangen heeft hie
booven.

OP DE
 UITMUNTENDE GEDICHTEN

Van myn Eerwaarden Amptgenoot,

DANIËL WILLINK,

Gemaakt, tot dienst van het Diaconie Weezen
 en Oude Vrouwen Huis, in Amsterdam.

Dat WILLINKS schrandre geest, door yver aangedreven,
 In stichtelyken rym, de plichten heeft beschreven
 Van twee Godshuizen, aan den Amstelstroom gesticht,
 Daar Jong en Oud, op tyd, en plaats, word onderricht,
 Getuigd een ieder, die met aandacht komt te lézen
 Zyn goude lessen, voor de droeve Weeuwe en Wézen.

Ao. 1713.

E. CLERMONT.

V R I N D E L Y K B E R I G T

A A N D E N L E E S E R D E R S T I G T E L Y K E E N S O E T V L O E Y E N D E G E D I G T E N

D O O R

D A N I È L W I L L I N K .

Vereert aan het Diaconie Wees-Huys en Diaconie Oude Vrouwen Huys.

Hier fietge, Leefser, in deez' bladen,
 Veel nutte Lessen, digtcieraden.

Zy nopen de Ouderdom en Jeugd,

Te gaan op 't Padt van ware deugd,

Waar van ge een korte schets naar 't leeven,

Hier vind, door WILLINKS pen beschreven,

En net gepast, op elk vertrek

Dertwee Gebouwen; daar 't gebrek,

Van Jesus Christus Arme leeden,

Vervuld word, naar vereysch, en reeden.

Denk vry, dat's fraay! dat's net ter snee!

Maar weet ook Leefser, 'traakt u mee.

J. DUSART.

HET

H E T

D I A K E N-

W E E S H U I S

T E A M S T E L D A M,

Op vaste gronden mag men 't zwaar gevaarte bouwen ;
 Op sterke zuilen 't dak van 't groot gebouw vertrou-
 Maar ik rust op een reeks van masten uit het woudt , (wen ;
 Den modderigen grond des Amstels toevertrouwt.
 Oud Rome roeme op zyn uitmuntende paleizen ,
 Tot wier beschouwing groote en kleene derwaarts reizen ,
 Om trots , om eer , en staat , zo hemelhoog gestigt :
 Myn kruin , schoon klein , is zo gering niet dat zy zwigt
 Voor breede pracht en praal. Ik huisvest hier geen Helden ,
 Noch groote Vorsten , noch een hofstoet waard te melden ,
 Maar arme Kind'ren door der oud'ren vroege dood .
 Van troost , van trouwe hulp , en tydlyk goed ontbloot .
 De Christelyke Liefde en innig Mededogen
 Bewaaken deze plaats , door 't arme krooft bewogen .
 De grond , waer op haar hoop , als op een steenrots , staat ,
 Is 't eeuwigduerend Woord van Godt , dat nooit vergaat .
 Al 't oogmerk is Godts Eer , en 't eeuwig zalig leven
 Van hen , die onder haar beleidt en opzicht zweven .
 Dus wie de Liefde mint , milddadigheid en deugd ,
 Schenke uit zyn overvloed iets tot behoud der Jeugd .

DIAKENEEN.

Hier waakt de Broederschap voor 't algemeene nut
 Der arme Weeskens, die op aard' hunne Ouders der-
 Door milde giften van Godts voorzorg onderstut. (ven,
 Dus is voor deeze schaer, die anders droef moest zwerven
 In kommerlyk verdriet, haar onderhoud bereit.
 Hier bloeit de zorg en vlyt, met Christ'lyk mededogen,
 Waar door 't onnozel Kindt gevoedt wordt en geleidt,
 Ja met de hand om hoog ten Hemel opgetogen.
 Hier vind de goede heul, de kwade zyne straf;
 De zuiv're liefde doet hier elk om 't iev'rigst waaken,
 In hoop met Godt, zyn hulp, zyn toeverlaat, en staf,
 Ook eindelyk ten top der zaligheid te raaken.
 Dit wenscht myn hart aan al de Broeders in 't gemeen,
 Die onvermoeit hun tyd voor de Armen hier besteeën.

BYSCHRIFTEN. 45

IN DE KAMER

DER

E. ZUSTEREN

DIAKENESSEN.

Hier waakt het Zustersal door trouwe zorg bekend,
In endelooze liefde en arbeid zonder end,
En yvert voor de ziel en 't lyf der arme weezen,
Voor wien het eigen huis, gemak, en rust verlaat,
Om dat der Armen nood haar teêr ter harte gaat,
Om welker welstand zy geen moeite of arbeid vreezen.
Godt kroone, o Phebes, al uw tydverzuim en werk,
En sterke u door zyn' Geeft in dit Godtsdienstig perk :
Hier na zult gy de vrucht van uwen arbeid lezen.

I N D E K A M E R

V A N D E N

B I N N E N V A D E R .

GY die als Vader voor deez' Weezen zorge draagt,
 En onder't wys bestier der Christelyke Vad'ren,
 En wakk're Moeders, 't groot gewigt van 't Godshuis
 schraagt,

Geen onheil moet uw dienst noch deze kind'ren nad'ren.

Slac op de Weeskens een meelydend hart en oog.

Leid hen naar 't voorschrift van uw Meesters op Gods we-
 gen.

:Zo wagt gy voor uw dienst den zegen van om hoog,
 Zo wordt de Welvaart voor de Kinderen verkreegen.

I N D E N

ARTSENYWINKEL.

't **I**S niet genoeg het brood te geven aan de Weezen
En lydende Gemeent', die Christus zyne Kerk

Zo hoog beval: men moet de Kranken ook geneezen,
Waar meê de Aertsheiland zelfs uitmuntte in liefdewerk.

Zo zorgt de Broederschap, naar dit volmaakte voorbeeld
Voor keurige Artseny, gemengt door menschenkunst,

Naar eisch der kwaal, gelyk een Arts het heilzaam oor-
deelt.

De mensch bereidt het werk, maar Godt heelt door zyn'
gunst.

I N

I N D E

E E T Z A A L.

Hier wordt de teed're Jeugd met spys en drank gevoed,
En na der Oud'ren dood met onderstand ontmoet.

Defelle honger kan zich ryk'lyk hier verzaden.

Der Weezen Opperheer en Vader schenkt hier 't zoet,
Waar door het wrang verlies der Oud'ren wort geboet,
En leidze door zyn'Geeft op liefelyke paden :

Wanneer de spyze, die 't gebrek der zielen heelt,
Door's Leeraars mond, zo mild en klaar, word uitgedeel't,

Dat elk, wie opmerkt, hier kan 't Hemelspoor bevatten,
Gelukkig Land daar 't volk nooddrufte Weeskens streelt,
Daar nooit de zorg voor ziel of lichaams spys verveelt.

Godt schenk'den Geeveren, vooraardsche, hemelschatten

I N H E T

S C H O O L

V O O R D E

K N E C H T J E S .

DE zorg der Jonglingschap, den Meest'ren aanbevolen,
Tot heilzaam onderwys, in Christelyke Scholen,
Bloeit hier tot welstand van het Land, van Stad, en Kerk.
Daar 't ouderlooze krooft der arme Ledemaaten
Gevormt, wordt door de Deugd, tot vreedzame onderza-
ten.

Godt zegene den dienst des Meesters en zyn werk,
En buige 't hart der jeugd naar zynen wil en wegen.
Zo wint men 's Heeren gunst, zo krygt men 's Hemels ze-
gen.

D

I N

IN HET

S C H O O L

V O O R D E

M E I S J E S.

GELukkige, die in uw' Ouderloozen staat,
Geleert, geoeffent wordt in Christelyke zeden;

Wie't pad, waar langs men na den hoogen Hemel gaat,
Geöpent wordt, om met veel vrucht daar in te treden:

Neemt uwen tyd wel waar, besteed hem met veel vlyt,
Eer gy dien al te laat ziet vrugteloos verloop.

Wie eens het onderwys, zyn jeugd, en dier bren tyd
Verzuimt, kan die, hoe zeer beschreit, niet weder koop.

I N D E

Z I E K E N K A M E R .

Gelukkig weesken, heb geduld,
Want niemant lydt 'er buiten schuld :

De zonde is oorzaak van het sterven ;

Bedenk eens wat gemak en goed

Gy, in uw ziekte, hier ontmoet,

Nu gy der Oud'ren zorg moet derven.

Bedank der Weezen Vader vry,

Wiens gunst aan d'Amstel en het Y,

Zo heerlyk blinkt in vollen luister ,

Daar and're Weeskens , naakt en bloot,

In ziekte, pyn, in smart en nood

Vergaan, ja smoren als in 't duister.

Herdenk nu al uw boos bedryf,

Bid voor behoud van ziel en lyf.

Beloofst voortaan een beter leeven.

En is het 's Hemels wet en wil,

Dat gy zult sterven, hou u stil,

Godt zal u 't eeuwig leven geven,

Door zynen Zoon voor elk bereid,

Die in zyn' Naam van 't leven scheid.

I N D E

S L A A P K A M E R .

Wie zich ter nachtruft geeft storte eerst zyn beê tót Godt
Der Weezen Vader, en der Vroomen Schild en Lot,
De trouwste Wacht waar op men veilig kan vernachten,
Die ieders leed en ramp en arbeid zal verzachten.

Wie by het daghlicht van den vroegen morgenstond
Verryft, verheffe strak Godts lof met hart en mond,
En laat het duister werk der zonden schielyk vaaren,
Eer Godt de misdaad met de straf zal evenaaren.

Lcert Kind'ren ! leert ! ai leert ! het zy gy slaapt of waakt,
't Is Godt alleen die elk zyn werk voorspoedig maakt.

I N D E N

L I N N E N.

E N

W O L L E N W I N K E L.

TErwyl het handwerk gaat wordt yder hier gevoedt

Met zielefpy's, tot troost van een bedroeft gemoedt.

Hier wordt de smalle weg des Hemels breed ontvouwen.

Door Vrage en Antwoord wordt elk in Godts Heilig
Woord

Met vrugt geoeffent, 't geen een Kristen recht behoort.

God maak het vruchtbaar en doe elk zyn pligt onthouwen.

i

I N H E T

BRAAYSCHOOL.

GEzegt zy het Huis, daar Godts onfeilbaar Woord,

Geduurende yders werk, wordt overluit gehoord:

Leert hier met aandacht uit, ó Ouderlooze Kind'ren!

Wie in Godts vreeze werkt, dien zal geen onspoedt hin-
d'ren.

O P H E T

D I A K E N -

O U D E V R O U W E N - H U I S

T E A M S T E L D A M .

STae Reizer, die om 't zoet des Amstels te beschouwen,
SEn op den zilv'ren vliet, langs kunstige gebouwen,
 Paleizen uit moeras zo vorst'lyk opgehaalt,
 Snelt naar het Amstelland dat ryk met vrugten praat :
 Zie eerst dit Huis waar op de blanke vloet zal roemen,
 Waar door ook Amsteldam zich mag gezegent noemen ;
 Hier huist Weldadigheid, die met een diep ontzag
 Voor 't Heilig Godlyk Woord, 't hartbreekende geklag
 Der Oude Vrouwen, uit een innerlyk meêdoogen,
 Verhoort, en trooft, ja wafcht de traanen van haare oogen,
 Als zy haar milde gunst zo tederhartig toont
 Aan 't volk dat onder haar bescherming zekker woont.
 Dit is 't sieraad der Stad, de roem der groene boorden
 Des kristallynen Strooms, die Christenen bekoorden ;
 De liefdepligt, waar op Godts zegenende hand
 Noch milden voorspoed schenkt aan Stad en Vaderland.
 Dank zy den Hemel voor zyn onverdienden zegen,
 En Amstels Magistrant voor 't erf hier toe verkregen.
 Gae Reizer, gae, vermeld hoe 't Huis aan d'Amstelvloet,
 Veel honderd' Weduwen en oude Dochters * voedt.

* 463. Zo Oude We-
 duwen als Bejaarde Dog-
 ters.

D I A K E N E N .

Hier zyn de Broeders, die als nyv're honigbyën,
 Het nodig onderftand uitdeelen in 't gemeen,
 Waar toe zy vlyt, verftand en kracht met luft besteën.
 Ze ontzien geen ongemak, en ftellen ruft ter zyën,
 Om 't welzyn van dit Huis dat arme Vrouwen fpyft.
 Hier houdt hun zorg de wacht, uit liefde teêr bewogen.
 Zo bloeit Barmhartigheid met Chrift'lyk meededogen,
 Als zonder uitftel elk zyn trouwe hulp bewyft.
 Het loon uws arbeids en voor 't fpillen uwer kragten
 Zult gy, o Broeders, niet vergeefs hier namaals wagten.

I N D E K A M E R

D E R

E. Z U S T E R E N

D I A K E N E S S E N.

Godvruchte Vrouwen, die uw gaven zamen spant,
 Om 't heil der Weduwen uit liefde teêr bewogen,
 Die 's Hemels voorzorg kent, en Godts weldoende Hand,
 In dit uw ffichtlyk werk, zoo klaar ziet voor uwe oogen:
 Hoe maale ik best uw Deugd, uw onvermoeide Vlyt,
 Uw teed're zorg en zucht voor Oude en Arme Vrouwen!
 Waar in uw' yver blaakt, het ongeloof ten spyt,
 Om 't krank gestel van 't lyf, ja zielen zelfs te bouwen!
 'T is u om waereldsche eer noch achting niet te doen,
 Die hooger uitzigt hebt op 's Hemels trooft van boven,
 Van waar Godt al uw zorg en arbeid zal vergoên,
 Oneindig beter dan dat menschen u hier loven.
 Godt zegene uwen raad, uw zorg en heilzaam werk,
 Tot uwer zielen trooft, tot luister voor de Kerk.

I N

I N D E K A M E R

V A N D E N

B I N N E N V A D E R .

Gelukkig die zyn zorg op 's Heeren hulpe bouwt ,
En zonder pligtverzuim bevordert zyne zaaken.

De wacht van 't Godshuis is u , Vader , toevertrouwt ,

Om onder 't opzicht der Diakeny te waaken.

Zyt de arme Weduwen een Man en toeverlaat.

Wie oud en arm is moet men reukloos niet verachten ;

Wie kent zyn einde hier ; gewis noch droever staat

Is voor de smaders van Godts Armen te verwachten :

Maar wie zachtmoedig dient , en nedrig van gemoed ,

Verwagt , voor zynen vlyt , hier na het hoogste goed.

I N D E

E E T Z A A L.

STokoude Vrouwen van der mannen hulp ontbloot,
Van eigen onderhoud en tyd'lyk goed verfteken,
Wat overgrooten trooft geniet gy in uw' nood,
Nu Godt , der Weeuwen Man, vervult alle uw gebreken.
Hier word uw beevend lyf met onderftand ontmoet,
Daar gy al waggende aan den vollen difch komt treden;
Hier wordt de bange ziel met blyden trooft gevoed
Door flichtlyke oeff'ning en godvruchtige gebeden.
Nu uw gehoor bezwykt, 't gezicht verflaauwt by't licht.
Uw maalers zyn verftomt, en 's lichaams ftylen beeven,
Is d'allerbeste spys . die u verfterkt en flicht,
Het brood des Hemels , door uw Heiland u gegeven.
Dankt de Oppergoedheid die u , in uw' ouden ftaat,
Met ziel en lichaams spys zo gunftiglyk bejeegent ;
Die wakkre menfchen wekt om u met hulp en raad
Zo trouw te ontmoeten, daar Godt hunnen arbeid zegent.
Uw plicht , zo lang als gy des levens adem haalt,
Is , dat gy , voor dit goed , Godt dankbaarheid betaalt.

I N D E

Z I E K E N K A M E R.

DE draad des levens schynt , o Zusters , af te loopen ,
'tLicht van uw levenslamp brand flauwlyk inde pyp
Als 't uurglas uit is kan men op geen tyd meer hoopen ,
Dan neemt de ziel een plaats ver booven ons begryp .
Wie 't goede heeft betracht geniet dan 't eeuwig leeven ,
Maar wie zyns levens kracht besteedde in zonde en kwaat ,
Wordt voor zyne euveldaën ter eeuw'ge straf gegeven ;
Want na den dood is toch geen plaats van middelmaat .
Wat heil geniet gy dan , o afgeleefde Vrouwen ,
Nu Godt uw leevensglas eerst schudt , eer hy het keert ,
Op dat ge in ootmoed , met een hartelyk berouwen ,
Voor Hem het kwaad belydt der zonde die u deert .
Vorst Jesus staat met zyn gezeegende armen open ,
Hy die wel eer in dood en angst der helle ging .
In Hem en door Hem is 't volmaakte goed te hoopen ,
Maar buiten Hem is niets , geen goed , geen troostlyk ding .
Valt , valt door het Geloof Hem in zyn heilryke armen ,
Beveelt Hem uwe ziel , omhelft Hem in den dood .
Hy is der zielen troost voor die boetvaerdig kermen ;
Al wie in Jesus sterft is vry voor allen nood .

NUT-

Figure 1: [Illegible text]

[Illegible text block]

NUTTIGHEID VAN HET
CHRISTELYK GEBED.

I. Joan: V. 14. 15. I Jacob: I. 5.

Door vlyt en arbeid wordt de weetenschap verkreegen :
 Maar wie de wysheid mint die valt zyn Godt te voet,
 Veracht de Waereldschat, zoekt rust voor zyn gemoed,
 't Geen in 't genot van 't goed des Hemels is geleegeen.
 't Gebed, door 't rein geloof in Christus, tot zyn Godt,
 Is 't eenig middel ter verkryging van dat lot.

NUTTIGHEID

VAN HET

CHRISTELYK GEBED.

GElyk een Zeeman, met veel vlyt,
 Wanneer hy dobbert op de baaren,
 Het waakzaam oog, met lust, altyd
 Ten Hemel slaat om wel te vaaren,
 Van waar de suivre Maan hem licht,
 Met al de tintelende Starren,
 Daar hy zyn gank en koers naar rigt,
 Om niet in zyn bestek te warren;
 Van waar hy voor- en tegenwind
 Verwagt, en 't geen hy nodig vind.

Zo slaat een Christen 't oog op Godt,
 Gestadig worstlende in gebeden,
 Geruft op hem, zyn deel en Lot,
 In voorspoed en in tegenheeden;
 't Zy dat hy smeekt om geestlyk goed,

Door

Tot welvaart zyner ziel gedreeven,
 Of tot ontlasting van 't gemoed
 Belydt voor Godt zyn zondig leeven,
 En nadert in Godts eeu'gen Zoon,
 Voor 's Vaders hoogen hemeltroon.

Het zy hy voor een dreigend kwaad
 Bevreesd is, 't geen zyn ziel mogt deeren,
 Het oog en hart ten Hemel slaat
 En bidt zyn' Godt dit af te weeren;
 Of om het welzyn aangedaan
 Zyns evennaasten, Hem zal smeeken
 't Behoud dier zielen gaê te slaan,
 En om verzoening der gebreken;
 Dus oefnende zyn' Liefdeplicht,
 Die hem en andre Christ'nen sticht.

Of by zich zelve overtuigt,
 Hoe al wat goed is hier te noemen,
 Van Godt komt, en zich nederbuigt,
 Om Hem te danken en te roemen,
 Belydende zyn nietigheid,
 Onwaardig 's Hemels milden zegen,
 En 't goede 't geen hem Godt toeleit,
 Ja buiten zyn verdienst verkreegen,
 Tot dankbaarheid, recht aangezet,
 Te leeven naar Godts reine Wet:

Hier in altyd by dag en nacht,
 Zich oefenende zonder hindren,
 Volhardende in Geloof en kracht,
 Naar 't waare voorbeeld van Godts Kind'ren,
 Verzeekert zynde dat hun beê,
 Gerigt naar 't woord der zuivre waarheid,
 In 's Heilands Naam, met vrucht en vree,
 Zal keeren van des Hemels klaarheid,
 Wyl Godt alleen vermogende is
 Te schenken elks behoudenis.

Zo wierdt een Joseph uit zyn graf,
 Zyn kerker, onverwacht ontslagen,
 Daar Godt hem eer en luister gaf,
 In plaats van smart, voorheen gedraagen;
 Zo wierdt een Esther met haar volk
 Bevrydt van Hamans snoode streeken,
 Die op zyn' kop dien duistren wolk
 Zag onverwagt, ter dood, uitbreeken;
 Zo wierdt Hiskias tyd gerekt
 En vyftien jaaren uitgestrekt.

Dus ziet men hoe de groote Godt,
 Die aller zegeningen Ader,
 Der vroomen Schild, en sterkte en Lot,
 Die nooit volpreeze Hemelvader,
 Zyn Kindren steeds verlossing schenkt

En goedren meerder dan zy wenschen,
 Hoe hy ze uit heldre beeken drenkt,
 En maakt van droeve blyde menschen;
 En schenkt uit volheids overvloed,
 Hun meer dan het geeifchte goed.

De vroome Jakob bad alleen
 Om spys en lyfs nooddruftigheeden,
 Godt schonk hem schatten ongemeen,
 Na zulk'een' dienst zoo zwaar gelceden.
 Toen Salomon om Wysheid bad
 Van Godt, verkreeg hy die van boven,
 Verzelt met luister, eer en schat,
 Ver boven aller Vorsten hoven :
 De Welvaart en de Vreê gelyk
 Bloeide in zyn magtig Koninkryk.

Zachëus wenschte zonderling
 Alleen den Heiland maar te aanschouwen,
 Daar hy hem strak in huis ontving,
 En hoorde 't Heil zyns huis ontvouwen.
 Dus voer ook de geraakte man
 Die om herstelling zyner leeden
 Bad, en voort wierd geneezen van
 Zyn zonde en ongerechtigheeden :
 Als die Melaatsche, die terstond
 Naar ziel en Lichaam wierdt gezond.

't Gebed verstrekt de hoop der ziel;
 Dat blyfchap geeft en lust en leeven:
 't Beurt op, wie ftruiklend nederviel,
 Gewoon hem nieuwen moed te geeven,
 Dewyl een Christen weet gewis
 Dat Godt de dood niet zal begeeren
 Eens Zondaars, en dat Jesus is
 De Voorfpraak voor die zich bekeeren:
 Godts Stoel is een genadetroon,
 Om vry te nad'ren in zyn Zoon.

Men hoeft niet naa Jeruzalem,
 Als eertyds, tot den aardfchen Tempel
 Te reizen, om met kracht en klem
 Te bidden, binnen zynen drempel;
 Wyl Christus zyn genadelicht
 Stort in het hart der Uitverkoornen,
 Waar in hy zynen Tempel fticht
 Door zynen Geest, als Nieuherboornen:
 Die Geest, die daar het rein Gebed
 Verwekt, en op hun lippen zet.

Men bidde nu ter plaats en tyd
 Waar ons de Geest noopt om te smeeken,
 In ftilheid of met wakkren vlyt,
 Om 't geen ons hier noch mogt ontbreken:
 Want Godt, die overal is, ziet

En hoort het zuchten zyner Kind'ren,
 Aan wien hy hulp en bystand biedt
 Dat hen geen leet of smarten hind'ren :
 Hy wil zelfs dat in bangen nood
 De mensch hem bid, ja in den dood.

Wie is 't, die zich een Christen noemt,
 En niet verplicht vindt Godt te danken
 Voor 't goed, waar in zyn ziele roemt,
 Met zuivre hartelyke klanken :
 Godt schenkt alleen genade en gunst
 Aan die geduurig daar om zugten,
 Niet met een ydle woordenkunst,
 Maar in Geloof en Hoop, de vrugten
 Van zyn' aanbiddelyken Geest,
 Waar door hy wordt gediend, gevreeft.

Een Christen scheidt hier door veel troost
 Dat hem de Geest tot Godt doet spreken,
 Waar door hy zucht op zuchten looft
 Als hy zal tot den Vader sineeken,
 Om dat hy, in het nieu verbond
 Door Christus, vryheid heeft verkreegen
 Tot Godt te gaan met hart en mond,
 Als eigen nood hem maakt verleegen,
 Of legt zyn reukwerk, na 't gevaar,
 Op Jesus, als zyn dankaltaar

o Vryheid! waardig gaê te slaan,
Hoe heerelyk is uwe waarde

Die 't recht hebt om tot Godt te gaan
Om hoog in smeeking, van der aarde.

Hoe heuglyk wordt het hart ontvonkt
Door 't vuur des Geestes, vol genade,
Als 't met het heil des Heilands pronkt,
En slaat het dankspoor wyslyk gade.

Godt vult den mond wieze open doet,
o Troostlyk woord, met heilig zoet.

Roept, roept my aan, is 't lieflyk woord,
In 't uur van uw angstvalligheeden:

Gy wort, o mensch, van my gehoort:
'K zal met myn bystand tot u treden.

Wie in een vast vertrouwen bidt,
En in 't Geloof zyn zucht naar booven
Tot Godt zendt, en alleen het wit
Betragt om hem met kracht te looven,
Verkrygt van Hem gewis een schat
Dien 's Waerelds rond nooit recht bevat.

Verheft een Mozes zyn gebed,
De Zee met haare holle baaren
Wordt tot een open baan gezet,
Daar Isrel, buiten doodsgevaaren,
Droogvoets geruſt door heenen gaat;

68 NUTTIGHEID VAN HET

Bid Samuël om donder, reegen,
Straks bralt en stort hy ruime maat.

De Zon en Maan staan op haar weegen
Aan 's Hemels omkring daadlyk stil,
Als Jozua bid naar Godts wil.

Door 't rein gebed tot Godt gestrekt
Zyn veele zieken voort geneezen,
De Dooden uit het graf verwekt,
En als op nieu voor 't oog verreezen;
Elias bidt om droogte, 't wordt
Van Godt hem gunstiglyk gegeven;
Bid hy om reegen, daadlyk stort
De plas, door 't gantsche land gedreeven.
'T is wis dat een rechtvaerdig Man
Door bidden veel uitwerken kan.

Door 't rein Gebed schenkt ons de Heer
Een schat van 's Hemels zegeningen:
Het geestlyk goed, in waarde meer
Dan alle tydelyke dingen;
Geloove, Liefde en vaste Hoop
En 't geen een Christen kan bekooren
Om zynen verd'ren levensloop,
Te stieren als op nieu herbooren,
Tot eer van Godt, door wien hy leeft,
Die hem den geest tot bidden geeft.

Volhardt, ô Christ'nen, in 't gebed,
 In Dankbaarheid, voor zeeeningen,
 Gerigt naar 's Heeren Woord en Wet,
 't Voortreflykste aller goede dingen;
 Beleidt, beleidt uw nietigheid,
 Uw boozen aart' en uw gebreeken,
 In Liefde, Hoop, Geloof, bereidt
 Tot Godt, de hoogste magt te spreken,
 Erkent al 't onverdiende goed
 Dat u, van Hem, om niet ontmoet.

Vertraagt nooit in dit nodigft stuk
 Van uwen Godsdienst uitgelezen,
 Erkent het dierbaarste geluk
 Dat gy een Kind van Godt moogt weezen;
 Maar nadert nooit als/in den Zoon
 Van Godt, die voor u heeft geleeden,
 En voor zyns Vaders Hemeltroun
 Voor u noch uitstort zyn gebeden,
 Ey stiert uw zuchten onbevreesft,
 Tot Godt, gemoedigt door zyn Geest.

Tot datge eens uit dit aardfche perk
 Verreezen hem volmaakt zult looven
 Ver booven lucht en 's Hemels zwerk,
 Voor 's Vaders Hemeltroun hier booven,
 Waar voor veel duizenden te zaam,

Oprechte en ongeveinsde zielen,
Den nooit genoeg volpreezen Naam
Van Godt, daar zy ter nederknielen,
Toe juichen met veel vreugd en Eer,
Als den drieënen Godt en Heer.

DE CHRISTELYKE
WANDEL.

Galat: V. 16. 17.

Een Christen snelt met lust, in weerwil van den Nyd,
 Door 't aardsche en weelig pad, (schoon wellust met haar
 vrenden,
 Begeerte en Rykdom, hem hier trachten te verblinden,)
 Door 's Heeren Geest verligt, naar booven tot haar spyt.
 Godt zendt zyn Englen om de zynen te geleiden
 Naa 't nieuw Jerus'lem om daar eeuwig te verbeiden.

Faint, illegible text or a list of items, possibly a table of contents or a list of figures, located below the drawing. The text is too light to read accurately.

DE CHRISTELYKE W A N D E L.

O Wandelaar die langs het veld
 Op lieffelyke paên zult treden,
 Op bos-en boomfieraad gestelt
 En op der hoven lieflykheeden,
 Verlieft op het bekoorlyk zoet,
 Van aangenaame lekkernyen,
 Die de aardfche zinnen, met haar goed,
 Voldoen, verkwikken en verblyên,
 En vol verwondring aangedaan
 Elk voor haar fchoonte ftil doen ftaan:

Al 't geen uw naau doorsnufflend oog
 Befchout, zal ons naar boven wyzen,
 Om Godt den Schepper, die om hoog
 Gezeeten is, met lust te pryzen;
 Die al de wondren, die gy ziet
 Met zo veel glans en luifter praalen,
 Gefchapen heeft uit enkel niet,
 Op dat de menfch zou voedzel haalen
 Uit Vee, uit Boom uit Veldgewas,
 En uit den stillen Waterplas.

Zy noopen ons, met lust en vreugd,
 Te wandlen op de zuivre weegen
 Der hartverkwikkelyke deugd,
 Daar zielevoedzel is geleege,
 Daar al wie in het zuiver ligt
 Van Jesus wandelt, voort gedreeven
 Door zynen Geest, geheel verplicht
 Wordt om naar zyne Wet te leeven,
 Waar van het eind het leeven is
 Bevrydt van helsche duisternis:

Van duisternis, die 't gansche hart
 Van al wie na den vleesche wandelt
 In bangen schrik en angst verwacht,
 Waar in men vuile wellust handelt,
 En zondige begeerte voedt;
 Daar, daar men in den drek der zonden,
 Gelyk een zwyn in de aarde wroet,
 En aan zyn snooden lust gebonden
 Zich haast naar 't einde, daar 't verderf
 Verstrekt dier Wandelaeren erf.

Maar hy wie op des levens pad
 Steeds wandelt in opregtigheeden,
 Alwaar de vreugde 't hart omvat
 Van al wie op dit heilspoor treden,
 Die werd door Godts genade en Geest,

Wel veilig langs die zuivre weegen,
Steeds voortgefiert, om onbevreesft,
Daar 's Hemels heilkroon is geleegen,
Te spoeden in den aerdfchen loop,
Naa 't end in een onkreukbre Hoop

Hy ziet naa vleefch noch welluft om,
En laat zich door geen fchyn verleiden,
Hy kent de Waereld met haar mom,
En fchuwt die, daar van af gefcheiden,
Ziet naa geen ydele eer noch staat,
Naa weelde, noch onzeekre fchatten;
Maar houdt het padt, waar langs hy gaat
Om 't eeuwig welzyn te bevatten,
In eenen nooit volpreezen ftand
Van 's Heemels heilig Vaderland.

Hier heeft een Henoeh met zyn Godt',
't Doorluchtig voorbeeld aller vroomen,
Ook in den Geest gewandelt, tot
Hy eens van hier wierdt opgenoomen.

Hier heeft een Noach, zo opregt,
En zo rechtvaerdig in zyn' handel,
In 's Hemels vreeze ook aangelegt
Zyn onberouwelyken Wandel.

Dit is het fpoor 't geen Abraham,
Geruft in Godt, steeds voor zich nam.

Dit is de weg , die 't heilig woord,
 Zal aan Godts Kind'ren duidlyk leeren,
 Om steeds te wandlen als 't behoort
 Naar zulk een rigtsnoer, Hem ter eeren.

Dit is 't geen Godt aan Israë'l
 Vermanen liet, om langs die paden
 Zich vroom te dragen, om zich wel
 Met al het goedete verzaden,
 Daar zy geleid zyn in het Land,
 Van hun verloszing 't onderpand.

Maar hy wiens hart zich zelfs verliest
 In't kwaaddoen, wars van 's Heeren wegen,
 Die 't kwaade en flinksche pad verkiest,
 Tot de aardfche lusten meer genceegen,
 Stelt zich geheel ten doel, en bloot,
 Voor al de afgryfslykste gevaaren,
 En voor den allernaarsten nood,
 Die hem zal eeuwig onheil baaren,
 Ja voor al 't helsch en doods geweld
 Dat op de afwykende is gestelt.

Al wie dan Jesus voor zyn Heer,
 En zyn Verlosser, zal belyden,
 Die moet ook wandlen tot zyn eer,
 Ja zelfs zyn eigen vlees bestryden;
 Verzekert zynde dat geen vloek,

Nog geen verdoemnis hem zal fchaden,
Wanneer hy naar Godts heilig boek,
En zuiv're Wet, op 's Hemels paden,
In 't rein Geloove, naar den geeft,
Zal wandlen voor geen ramp bevreesft.

Een Christen wandle by den dag
Vroom, eerlyk, buiten brasseryen,
En dronkenschap, al kwaad bejag
Der zonden, dat de ziel doet lyên.

Hy wandele als een kind van 't licht
En wyfelyk naar Godts welbehagen,
Godt en zyn eevenmensch verpligt
Een reine liefde toe te draagen,
De Roeping waardig, daar hy meê
Geroepen is tot zuivre vree.

Dit is de blyfchap, dit 's de lust
Van alle Godts verkoorne Kindren;
Dit is het fpoor der waare ruft,
Daar hen geen onrust ooit zal hindren;
Dit is het teeken of de mensch,
Door 's Heeren Geeft, in 's Hemels klaarheid,
Zo is verligt dat hy naar wensch
Reeds wandelt op dien weg der waarheid,
Gelyk een nieugeboore kind
Dat in zyn Godt het alles vind.

O hoe gelukkig is de Man
 Die zich niet op den weg der boozen,
 Noch in het ydel raadgespan
 Der onbezonne goddeloozen,
 Begceft maar voor hunn' paden gruwte,
 En met veel lust zich Godts geboden
 Steeds onderwerpt: die 't kwaaddoen schuwte,
 En zelfs de Waereld is ontvloten,
 Die hier wordt door Godts Geest geleidt
 Op 't spoor door Jesus hem bereidt!

Hy zal gelyk een boom, geplant
 Aan kristallyne Waterbeeken,
 Zeer heerlyk bloeien in dien stand,
 En zynen kruin ten hemel steeken;
 Alwaar geen storm van tegenspoed
 Hem ooit zal zyne vrugt ontrooven,
 Veel min benemen 't Heilryk goed
 Dat hem zyn hoop hier zal belooven,
 Maar pryken, door des Hemels bron
 Besproeit, als op den Libanon.

Wie dus op 's Waerelds gladde baan
 Te wandlen tragt, zal ondervinden
 Hoe hem Godts voorzorg gaê zal slaan,
 In 't geen hy zich zal onderwinden,
 En 's Hemels zegenende goed

Hoe langs hoe meerder duidlyk merken,
't Geen hem steeds volgt waar hy zyn voet
Stelt om zyn Godtsvrugt uit te werken,
En hem uit allen ramp en nood
Doen rukken, ja zelfs uit den dood.

Tot dat hy 't leven, hier zo waard,
Eens in den Naam en vrees des Heeren
Heeft afgelegd, tot Godt uit de aard
Hem opwekt, om op nieu hem te eeren
In beeter leeven toebereid,
't Geen van verderf en sterfelykheeden
Bevrydt is en verganklykheit,
Voor al wie op dat Heilspoor treden,
Die Hy zal uit het nietig stof
Op voeren in het hemels Hof.

1853

The first of these is the
 second of these is the
 third of these is the
 fourth of these is the
 fifth of these is the
 sixth of these is the
 seventh of these is the
 eighth of these is the
 ninth of these is the
 tenth of these is the
 eleventh of these is the
 twelfth of these is the
 thirteenth of these is the
 fourteenth of these is the
 fifteenth of these is the
 sixteenth of these is the
 seventeenth of these is the
 eighteenth of these is the
 nineteenth of these is the
 twentieth of these is the
 twenty-first of these is the
 twenty-second of these is the
 twenty-third of these is the
 twenty-fourth of these is the
 twenty-fifth of these is the
 twenty-sixth of these is the
 twenty-seventh of these is the
 twenty-eighth of these is the
 twenty-ninth of these is the
 thirtieth of these is the
 thirty-first of these is the
 thirty-second of these is the
 thirty-third of these is the
 thirty-fourth of these is the
 thirty-fifth of these is the
 thirty-sixth of these is the
 thirty-seventh of these is the
 thirty-eighth of these is the
 thirty-ninth of these is the
 fortieth of these is the
 forty-first of these is the
 forty-second of these is the
 forty-third of these is the
 forty-fourth of these is the
 forty-fifth of these is the
 forty-sixth of these is the
 forty-seventh of these is the
 forty-eighth of these is the
 forty-ninth of these is the
 fiftieth of these is the
 fifty-first of these is the
 fifty-second of these is the
 fifty-third of these is the
 fifty-fourth of these is the
 fifty-fifth of these is the
 fifty-sixth of these is the
 fifty-seventh of these is the
 fifty-eighth of these is the
 fifty-ninth of these is the
 sixtieth of these is the
 sixty-first of these is the
 sixty-second of these is the
 sixty-third of these is the
 sixty-fourth of these is the
 sixty-fifth of these is the
 sixty-sixth of these is the
 sixty-seventh of these is the
 sixty-eighth of these is the
 sixty-ninth of these is the
 seventieth of these is the
 seventy-first of these is the
 seventy-second of these is the
 seventy-third of these is the
 seventy-fourth of these is the
 seventy-fifth of these is the
 seventy-sixth of these is the
 seventy-seventh of these is the
 seventy-eighth of these is the
 seventy-ninth of these is the
 eightieth of these is the
 eighty-first of these is the
 eighty-second of these is the
 eighty-third of these is the
 eighty-fourth of these is the
 eighty-fifth of these is the
 eighty-sixth of these is the
 eighty-seventh of these is the
 eighty-eighth of these is the
 eighty-ninth of these is the
 ninetieth of these is the
 ninety-first of these is the
 ninety-second of these is the
 ninety-third of these is the
 ninety-fourth of these is the
 ninety-fifth of these is the
 ninety-sixth of these is the
 ninety-seventh of these is the
 ninety-eighth of these is the
 ninety-ninth of these is the
 hundredth of these is the

CHRISTELYKE ZEEDEDICHTEN.

DE WAERELD WORDT BESCHREIT
VANDIE 'ER KOMT OF SCHEIDT.

Schrei vry elendig Kind,
 S Daar u Natuur ontbindt,
 Uit zondig zaad gebooren ;
 't Geen ge in de Waereld vind
 Is ydelheid en wind,
 Die 't oog vervult en de ooren.
 Dit droevig traanendal,
 Onnoosle wichtje, zal
 U door den tyd eerst leeren,
 Dat al het zoet en mal
 Der Waereld, is als gal,
 Ja bitter te verteeren ;
 Uwe Ouders zyn verblydt
 Dat gy gebooren zyt,
 Maar gy, gy moogt wel schreien,
 Om 't kwaad, de smart en spyt,
 Die gy op uwen tyd
 Te wagten hebt voor 't scheiën,
 Wanneer die dag verschynt
 Daar 't leven op verdwynt
 Dat gy nu hebt ontfangen ;
 Die 't lichaam smart en pynt,
 Door ziekte als ondermynt,
 En u op 't naauft zal prangen ;

Dan

Dan schreit men weer om 't uur
 't Geen 't vleesch zo bang, en zuur
 Valt, als men eens moet sterven;
 Dus is hier niets, hoe duur
 Ons leven is, als 't vuur
 Der droeve sinarten te erven.
 Hier wordt de dag beschreit
 Die ons ter Waereld leidt,
 Gints hoort men 't uur beweenen
 't Geen ons van daar weer scheidt,
 Dus is hier niets bereidt
 Als klagen, zuchten, steenen.
 Wat is de Mensch! helaas!
 Een Worm, een nietig aas,
 Vol zwakheid en gebreeken!
 Hoe meenich speelt den baas
 In wulpsheid, en geraas,
 En goddelooze streeken!
 Gelukkig die met vrucht
 Al 't ondermaansch genucht
 Zal naar zyn' aert bevatten,
 Die 's Waerelds doen voor klucht,
 Voor dwaasheid, zot gerucht,
 Kan naar de waarheid schatten;
 Die 't zielsgenoegen kust,
 Die 't vuur der driften bluft,
 En zoekt den schat hier boven;
 Die arbeid en die rust
 Tot eer van Godt, met lust
 Om eeuwig Hem te looven.

ZEEDE-DICHTEN.

Pfalm CIII. 24.

De Zedigheid beziet de Schepslen met haar oog
 Als dingen die haar tot den eersten oorsprong leiden :
 Al wat haar voorkomt merkt zy aan als een verhoog
 Van 's Heeren Almacht om zyne Eere te verbreiden.
 Wie dus de Waereld met een geestlyk oog beschouwt
 Bevestigt zyne Hoop, alleen op Godt gebouwt.

GODTS WOORD DE GROOTSTE SCHAT,
DIEN 'T WAAR GENOEGEN VAT.

HOe mag de fterveling zo woelen
 Waar buit of winst te haalen is?
 Den Waereldfchat, daar veele opdoelen,
 Acht elk voor zyn behoudenis.
 Hierom wordt onvermoeid geftreeden,
 Gewerkt, gewurmt, gedraaft, gezwoegt,
 Veel zuur, veel finart, veel fmaad geleeden,
 Als of die buit het all' vernoegd.
 Doch daar men 's Hemels ryke fchatten,
 Het onwaardecrbaar duurzaam goet,
 Een Rykdom door geen brein te vatten,
 Die 't hart vernoegt en zielen voedt,
 Voor niet te koop veilt, of wil geeven,
 Daar komt, maar fchoorvoets, slechts een deel.
 Keert menfchen! keert, gy die het leeven
 Bemint, voor eeuwig en geheel;
 Houdt op als mollen hier te vroeten
 In aardfche kluiten, niet geëert:
 Godts woord zal uw gebrek verzoeten.
 O Aardfche wormen keert, ai keert.
 Veel beeter wordt u aangeboden;
 Vergaart, vergaart den Hemelfchat,
 Den Rykdom die uw ziel van nooden
 Heeft, eer het naberouw u vat.
 Maar ach wie draalt hier noch te kiezen
 Het allerhoogfte goed om niet,
 Een goed 't geen nooit is te verliezen
 By die zyn waarde recht beziet;

Een goed dat weggelegd is te erven
 Voor een verflagen geeft en hart,
 Ja ('t geen nooit goud doet) na het sterven
 Doet leven, buiten pyn en smart.

GOEDE LESSEN VOOR DE JEUGD HELPEN HAAR OP 'T SPOOR DER DEUGD.

GElyk een zuivre grond veel distelen en bloemen,
 En welig onkruid draagt, in akkers onbeploegt,
 En dus zyn vrucht'b'ren aart toont waardig om te roemen,
 En niet onnut te zyn in 's waerelds rond gevoegt:
 Zo is de mensch ook in zyn grond en aart te merken,
 't Natuurelyk verstand peinst, overweegt en denkt
 En toont in 't openbaar, door uiterlyke werken,
 Zyn arbeidzaamen aart, 't zy dat het stigt of krenkt. (ten,
 Maar wordt de grond bebouwt verzien met zaad en plan-
 Het zy tot hofsieraad of voordeel aangelegt,
 Voldoet hy 's Bouheers wit, draagt vrugt aan alle kanten,
 En toont het eind waar om al 't werk is aangeregt.
 Zo zal de opvoeding ook den mensch van jongs gewennen
 Door Christlyk onderwys en kennelyke tucht,
 Tot waare Deugd, die uit de werken is te kennen,
 Wanneer hy God en mensch tot eer leeft en met vrucht.

HET AARDSCH GERUGT VERDWYNT,
 MAAR 'T KWAAD GEWEETEN PYNT.

Wie in een stille waterplas,
 Zo helder als kristal of glas,
 Werpt onverwagt een zwaarte neêr,
 Ontstelt straks het geruſte meer,
 En jaagt den modder uit den grond,
 En 't geen zich daar verborgen vondt;
 Maar is de zwaarte neêrgedaalt,
 Men ziet hoe 't nat weêr ruſt behaalt,
 En ſlaat allengskens minder kring,
 Tot het zyn eerſte ruſt beving.

Zo is het met het eerſt gerugt
 Der aardſche zaaken, ernſt of klugt,
 Die 't gansche volk te zamen dryft,
 Daar yder op zyn praatſtoel blyft,
 Tot dat de zaak is uitgepraat,
 En elk weêr naa zyn huis toe gaat,
 Zo dat men endlyk niemand ziet,
 En 't wordt als was het nooit geſchiedt.
 Maar 't zondig en bederflyk kwaad,
 Waar van 't gerugt wel overgaat,
 Blyft in het ſchuldboek voor den Heer
 Om elk te regten tot zyn eer,
 Tot eens die groote dag verſchynt,
 Waar voor de ſnelle tyd verdwynt,
 Die alles ſtelt in helder ligt
 Het geen de menſch hier heeft verrigt,
 Als 't goed zal over 't goeddoen gaan,
 En 't kwaad verdiende ſtraf ontvaân.

HET MENSCHELYKE LEEVEN
WORDT ALS DE ZEE GEDREEVEN.

Gelyk de Zee haar nat ten hemel werpt en smyt (kryt
 Door stormwind aangevoert, daarze yfelyk loeit en
 En haare golven stort als in des afgronds poelen,
 Daar zy met woest geluit geweldig't zamen woelen; (meê,
 Zo gaat het met den mensch in 's Waerelds omkring
 Als in een Oceaen en wisselzicke Zee;
 Daar de ongestadigheên hem, als de stormen, kwellen,
 En zyn geruften staat ontroeren en beknellen,
 Daar hy heeft de eb zo wel te wachten als den vloed,
 Terwyl hy vlytig voor de klippen waaken moet
 Van Hoogmoed, Overdaad, en Wellust, snoode zonden,
 En kennen over al die schadelyke gronden. (staat
 Hoe meenich mensch, voorzien met rykdom, hogen
 Door 't wankelbaar geluk, door recht of eigenbaat,
 Door vrinden die hem meer als anderen verheffen,
 Houd stand, wen hem geen ramp of tegenheeden treffen,
 Maar als de Hemel hem maar iets bencemt van dat
 Hy hier bezit, 't zy eer of staat of grooten schat,
 Dan ziet hy zynen val, met smart te meer vergrooten
 Naar maate van den rang waar uit hy is gestooten. (grond,
 De een wort wel haast verhoogt, daar de ander gaat te
 't Geluk heeft hier zyn nacht, zyn dag, en morgenstond.
 Gelukkig dan wie in des Waerelds zee ten baaken
 Den zuiv'ren Godsdienst kiest, en doelt dat wit te raaken,
 't Geen zoet genoeg en schenkt, en blyschap, rust en vrecê,
 En hem allenskens voert in 's Hemels zaal'ge reê.

GEEN RAMP, NOCH LEET,
SMET 'S HEMELS KLEED.

Verleege mensch, die stadig 't oog,
 Vol vrees, slaat naar den hoogen Hemel,
 Die voor den blonden regenboog
 Verschrikt, of voor het minst geweemel,
 En duisterheid van 't driftig zwerk
 Bevrees, niet weet waar u te keeren;
 Wat drift baart dit onrustig werk?
 Of is 't de zorg voor 's Lichaams kleëren,
 Ô Ja! om 't kleed waar mee gy praalt
 Schynt gy voor 's Hemels nat te vreezen,
 Op dat geen vocht zyn' glans onthaalt,
 En u beneemt dus trots te weezen;
 De Spaarzaamheid is zelf een Deugd,
 Want 't goed wordt door veel zorg verkreegen:
 Al 't goed 't geen ons op aard verheugt
 Vloeit uit Godts onverdienden zeegen.
 Bedenk dan eerder, droeve ziel,
 Dat gy met sleuren zyt omhangen;
 Ach dat de Heemel u beviel
 Om beter kleed van daar te ontfangen,
 Het eeuwigduurend Bruiloftskleed
 Uws Heilands, om in hem te praalen,
 Een kleed wiens glans geen zuur, noch leet,
 Noch buy van rampen af zal haalen;
 Maar dat met meer çieraaden blinkt
 In fellen storm van tegenspoeden,
 Als 't reine hart geen moed ontzinkt,
 Maar lagt om al het aardfche woeden,

Verzeekert dat de onfaelbre fchat,
 En 't heilzaam kleed, voor hem hier boven
 Bereid is, om als 't aardfche vat
 Verbrooken is, zyn Godt te loven
 In een volmaakt en geestlyk kleedt,
 Dat van geen finet noch rampen weet.

ELK MENSCH ONTMOET ZYN TEGENSPOED.

Gelyk een welig kreegei paard
 Zyn Ruitcr, die met fterke handen
 Den toom beknelt houdt, met een vaart
 In 't zand werpt, als waar 't vry van banden;
 Gelyk een onverwagte wind
 Het fchip, haaft in gewenfchte paalen,
 Met yfzelyk geluit verflindt,
 Te rug dryft of doet hoop'loos dwaalen:
 Zo kan de blinde tegenspoed
 Der Waereld ook den menfch beftryden.
 Hoe zorgzaam hy ook is en vroed,
 Noch kan zyn welvaart hem ontglyden.
 Gelukkig hy dan die den fchat,
 Den hoogften fchat! kan recht waardenen,
 En hem naar zyne waarde vat;
 Och kon de menfch dit eenmaal leeren!
 Alle aardfche fchat is flechts een fchyn,
 Die 't oog der menfchen zal verblinden,
 Maar 's Hemels fchat is ryk te zyn
 In Godt, in wien 't al is te vinden.

DAAR

DAAR TEGENSPOED BEDROEFT
WORDT VRINDSCHAP EERST BEPROEFT.

Die wandelt in den dag by held'ren zonneſchyn
Vindt dat hy ook verzelt zal met zyn'ſchaduw zyn,
Maar als de gulde zon haar flikkerende ſtraalen
Eens eeven onder 't zwerk der wolken neêr zal haalen,
Straks duikt de ſchaduw' die hem vaſt te volgen ſcheen,
En laat den Wandelaar in eenzaamheid alleen.
Dus volgt het volk den Man die vrolyk wordt beſcheenen
Door gulden voorſpoed, maar naau is die zon verdweenen
Of't keert hem laf den nek en ſchuwt hem als de dood.
Wie eerſt gevolgt wierdt ziet zich van gevolg ontbloot,
Nooit ziet men't ſchaadlyk dier beſtormen leege ſchuuren.
De valſche Vrindſchap kan niet als by voorſpoed duuren.
Door bangen tegenspoed die Man en Vrind bedroeft,
Wordt waare vrindſchap als het goud door 't vuur be-
proeft.

WAT OP DE WAERELD OOK VERGAAT,
DE DEUGD HOUDT STAND, HOE ZEER GEHAAT.

De Wolf loert op het Schaap door honger aangeprikt:
De felle Havik daar 't Gevogelt voor verſchrikt,
Zwerft onvermoeid of hy in't Veld iets mogt bekoomen;
Zo loert het godloos rot op 't hoopken van de Vroomen.
Zyn ſchendluſt te onbeſchaamt, randt hun gewyden
naam
In ſchyn van waarheid aan, met goed en bloed te zaam.
't Geweld hoe magtig zal op hunnen hals niet blyven:
De Waarheid zal bedrog, hoe loos ook, doen verdwynen.

HET LEET, DAT U IS TOEGEDREVEN,
MOET GY VERGEETEN EN VERGEEVEN.

Verhef het ingedolven vuur,
't Zal straks herluiken op dat uur
En gloeyen meerder als te vooren;
Ja stookt een onbedagte hand
Of zagte wind het aan, straks brand
De gloed dien hy eerst deed versmooren.
Wanneer 'er tusschen vrienden iet
Door haast of misverstand geschiedt,
't Geen door voorzichtigheid en reeden
Vereffent is, dan moetmen nooit
't Geen de onlust eerst had opgerooit
Opheld'ren, 't baart oneenigheeden:
't Vergeeven voegt een Christen mensch,
Want wie leeft hier volmaakt naar wensch.
Maar 't past ook altyd te vergeeten:
Dit is zyn edelmodige aart,
Waar dit niet gaat te zaam gepaart,
Vergeeft men niet, hoe 't ook mag heeten.

BOVEN AL WAT MAG BEHAGEN,
STAAT DE DEUGD U NA TE JAGEN.

De Deugd duurt voor altyd. wie haar oprecht bemint,
En in haar schoonheid vreugde en zoetgenoegeen vind
Die moet onwankelbaar, door leet, door zuur en zoet,
Haar voetspoor volgen met een ongekreukt gemoed. (Ien
Want wie haar pad aftreedt raakt jammerlyk aan 't dwaal-
Verlieftge uw eer, gy zult die zelden weder halen.

TROOST

TROOST OP ZYN TYD,
OF 'T IS VERWYT.

De troost der wyzen is een lieffelyke deugd (heugd,
Die als de smart noch drukt des Lyders hart ver-
Eenplicht, ter rechter tyd noodwendig waargenoomen,
Die veele diensten doet wanneer de smarten koomen;
Maar als het hartenwee, na wat verloop van tyd,
By nagesleeten is, dan itrekt de troost verwyte,
Ja krabt de wond weêr op by na geheel geneezen,
Engeeft weêr reden om voor 't oude kwaad te vreezen;
Dus haakt een zieke naar een heilzaam Mediçyn;
Waar voor hy schrikt, daerna, als voor een kwaad venyn.

DOOR 'T HEMELSCH GOED,
WORT ALLES ZOET.

De bal der menschelyke zaaken
Wordt dikwils gints en weer gekaats,
En onverwagt van stand verplaatst,
Waar op geen iterv'ling staat kan maaken:
Maar 't Hemeis alvernogend goed,
't Geen nooit verandering ontmoet,
Is eeuwig duurzaam en bestendig;
Wie dan verkiest een zeekren staat,
Een schat, een goed, 't geen nooit vergaat,
Die jaag hier na, of blyve elendig.

GOEDE RAAD
HELPT EN BAAT.

Een goede raad is als een teug onfmaakb'ren drank ,
Die, schoon 'er 't hart van walgt, gedronken tegen
dank ,

Weêr lieflyk oprispt als hy wat is door gezwolgen.
Een mensch gewoon den lust van 't vuile vleesch te volgen
Agt, wordt hy eens bestraft en 't kwaad hem voorgelegt,
Met goê vermaning, 't al tot zynen hoon gezegt,
Maar door den tyd verlicht, zal hy haar nut waardeeren,
En Raad en Raadsman, eerst verworpen, dierbaar eeren.

DE VUILE VREKKEN VULLEN KISTEN
VAN 'T GEEN WEER ANDEREN VERKWISTEN.

Een gierig mensch is als een vuil en gulzig zwyn
't Geen steeds in de aarde wroedt, en niemant nut
kan zyn

Voor dat het vet gemest, en 't leeven is benoomen :
Zo woelt, zo wroet de vrek in al 't verganklyk goed,
Met hart en oog om laag, met een ontrufft gemoed,
Zich ook niet kreunende hoe hy aan 't goed zal koomen ;
Terwyl hy dag en nacht niet als van schatten droomt,
En onvernoegt geen ding, om die te schraapen, schroomt
Maar zwoegt en hygt en jaagt ter vulling zyner kisten,
Tot de onverwachte dood zyn grondeloozen lust
En 't knaagend leeven t'zaam, tot nut der vrinden, bluft,
Die dan 't geschraapte goed niet zelden weêr verkwisten.

GEEN

MEN VINDT GEEN ERGER STAAT,
ALS IN 'T GEKOESTERD KWAAD.

WIe in het kwaad genoeg neemt,
Is van de Deugd geheel vervreemt,
Verbastert van de goede zeeden
Ja bloot voor alle elendigheeden:
Doch de allerfnoodfte en ergfte staat,
Die alle kwaad te boven gaat,
Waar van geen fnooder wordt gevonden,
Is daar men koeltert zyne zonden.

HET IS GEEN EDELMOEDIG HERT
DAT DOOR EEN RAMP VERSLAGEN WERDT.

Gelyk een zeeman, door een fchipbreuk, vol van fchrik
Guit groot gevaar des doods geflipt, dat oogenblik
Verzegt nooit meer zyn lyf te waagen op de baaren,
En kort daar na weêr op de zelve plaats gaat varen:
Zo wordt geen yvrig Man door eenen ramp verzet,
Hervattende met luit 't geen hem eerft wierd belet.
Zo volgt een moedig Held, ten fpyt der krygsorkaanen,
In't bloedig flagveld fteeds de onwinbare oorlogsvanen,
Ontziende geen gevaar van leeven, lyfen bloed,
Om 't lieve Vaderland met ongekreukten moed,
Voor 't dreigende gevaar, te veil'gen of te fterven, (ven.
Genoegt de onwelkbrekroon van deugd en trouwe t'er-
Zo wordt een Chriften op het waare Hemelpad,
Wat moeite hem ontmoet, verzet noch afgemat,
Maar eerder aangefpoort met meerder moed te fpoeden
Daar hem de kroon des Heils zal allen ramp vergoeden.

DE VUILE LASTER, LOOGEN, HAAT,
BEGRIMMEN EEN' VERHEEVEN STAAT.

Een bulderende storm, een' felle bliksemstraal,
Of zwaare donderflag, treft, met een nors onthaal,
De hoogste kruinen van de steigerende bergen,
Daar laage heuveltjes 't gevaar gelyk als tergen.
Zo doelt de bitze nyd op een' verheeven Man,
Waar zy haar fel gebit en slag tand zetten kan:
't Geen hoogverheeven is staat voor de rampen open,
En ziet zich onverwacht beschadigen of sloopen,
De minste schyn alleen van 't burgerlyke kwaad
Vermindert straks den glans van een' verheeven staat;
Daar zo veel erger kwaad van schadelyker zonden,
In minder staaten wordt als ongemerkt gevonden;
By mindren daar men vind hoe 't allerergste dier
Het meest gewoel maakt en het allersnoodst gezwier.
Laat elk vry, eer zyn tong een man tot eer verheeven (ven
Teroekloos laakt en doemt, eerst 't geen hy heeft bedree-
Zelfs onderzoeken met een naau doordringend oog,
Hoe eige drift hem neigt en eertyds ook bewoog.
Wie eerst zich zelfs beziet bestraft niet licht een ander,
De zuivre liefde eischt steeds hoogachting voor elkander.
Een die rechtmatig is verhoogt, dient onderschraagt
In 't wigtig werk, en nooit benydt, maar wel beklaagt.

ZIEL BEWAART,
AL GESPAART.

Een zieke zwelgt, met vlyt, onfinaakelyke dranken,
Hoe zeer hem 'tharte walgt: zo speenen zich de kranken
Van zwaare spys en drank, wel eer hun tyd verdryf,
Om 't leven hen zo waard; om 't kleinste lid aan 't lyf
Te houden, zal men vlym en gloeiend staal verdraagen,
Uit vreeze dat het kwaad het lyf mogt verder knaagen.
Dus ondergaat men 't al om 't geen het sterfelyk deel
Betreft, in zyne kragt te houden en geheel:
Maar om 't behoud der ziel, daar 't al aan is geleegen,
Zal menig zyn gedrag, hoe snood, niet overweegen,
Veel minder scheiden van zyn' vleeschelyken lufft,
Waar door hy 't ziel verderf verwelkomt, en als kufft;
Terwyl het boos bederf allengskens aan zal waffen,
En tot zyn onheil hem, eer hy het weet, verraffen;
Ja maken dat hy is, gelyk een ruwe gaff
Die in de woefte zee slaapt op den top der mast.
Een Christen waakt met vlyt voor alle zielsgevaaren,
En tart de dood, geruff dat Godt hem zal bewaaren.

GEEN VASTER PAAREN,
ALS DOOR DE JAAREN.

Een tengre loot eerst op een' groenen ftam geënt,
Waait door den minften wind ook lichtelyk ter neder:
Doch vat zy hem in 't end, en wort aan hem gewent,
Zo fcheidt geen woefte buy hun t'zaam vereenig weder:
Dus kan de minfte ramp de nieuverbonde trouw
En groene liefde door een norffe buy verftooren,
Maar door den tyd gerypt kreukt tegen spoet noch rouw
't Vereende paar zo zoet als tot malkaër gebooren.

TE VEEL ZOETS WALGT.

Gelyk een Paerd, hard in den bek,
 Niet naar gebit noch spooren luistert,
 Maar, met zyn kop trots in den nek,
 Hem tracht t'ontloopen die het kluiſtert,
 En zomtyts met een' loffen toom,
 En leyzeel op de lange maanen,
 Gedwee en ſtil ſtaat, zonder ſchroom:
 Zo leeven 's waerelds onderdaanen
 Misnoegt, onruſtig in hun' ſtaat,
 Steeds hygende naar meerder vryheid
 En ruimer luſten, om het kwaad
 Der zielen te oeff'nen met meer blyheid.
 En heeft die luſt eens al het geen
 Daar zy na haakten, vry genooten,
 Dan ziet men hoe zy in 't gemeen,
 Gelyk de zeng den trog omtooten.

HOOGMOED KOMT VOOR DEN VAL.

Gezwichte zeilen ſtaan 't geweld der ſtormen uit;
 Wie 't zeil in top haalt blyt in 't bulderend geluit.
 Een ſpeelſchuit, toegeruſt alleen te ſpeelen vaaren,
 Is niet beveiligt voor 't geweld der woefte baaren.
 Wie opgevoedt is in een' Burgerlyken ſtaat,
 Door d'Ouderen gewent aan eerb're middelmaat,
 Moet zich niet te onbedacht tot grooter ſtaat verhoogen;
 De minſte tegenſpoed ſtelt hem 't gevaar voor oogen.
 De ligte kurk, aan 't net gebonden, zweemt en dryft.
 Dus ziet men dat een man, die nedrig is, beklyft,
 Terwyl de Hoogmoet valt met al zyn ydle vonden,
 Gelyk het zwaare loot aan 's Viſſchers wand gebonden.
 Hy breekt een' arm of been die valt van hoogen top.
 Die laag by d'aarde valt, ſtaat ſchielyk weder op.

WAN-

TE VEEL ZOETS WALGT.

PSALM XXXII. 9

Weest niet gelyk een paerd , gelyk een Muyleezel ,
welk geen verstand en heeft , welkers muyl men breidelt
met toom en gebit , op dattet tot u niet en genaaken.

WANDELT IN HET LIGT.

De Zon beschynt met haar verk wikkelyke straalen
 De hooge bergen, 't veld, de heuvelen, en daalen,
 En deelt dus ryklyk meê haar alverkwikkend licht,
 Aen al wat bloot legt voor haar koesterend gezicht.
 Maar diepe hoolen en onvruchtbare spelonken,
 Voor haar verborgen en in duisternis gezonken,
 Genieten nooit dat licht, der straalen heerlykheid,
 Die zy langs vruchtbaar Land en geur'ge beemden spreit.
 Dus wie zyn ziel bemint, en tracht naar 't geestlyk leeven,
 Moet zich in 't openbaar ter Heilge plaats begeeven,
 Daar 't geestlyk Zonnelicht de zuivre kerk beschynt,
 Door wiens gewenschten glans der zonden nagt ver-
 dwynt.

EEN REGT BEKEERDE STAAT
VERSCHRIKT VOOR 'T MINSTE KWAAD.

Wie uit het ziekbed is geraakt,
 En bitt're mengeldranken laakt,
 Haatzelfs de kroes waar in de teug hem wierd geschonken:
 Zo is een 's recht bekeerden aart
 Steeds voor den minsten schyn vervaart,
 Van 't heilloos kwaad, waar in hy zorgloos lag teronken;
 Al 't eerst en onbedachte zoet
 Smaakt hem als gal en enkel roet:
 Hy schuw't de plaats zelfs daar hy koesterde zyn zonden.
 Wien niet voor de eerste midd'len vrees't,
 Waar door hy is verstrikt geweest
 Heeft nog niet afgeleg't den lust tot snoode vonden.

HIER LEERT HET KLEENE VOGELNEST.
DER OUDRENPLICHT EN KIND'REN BEST.

Zie hoe het vlugge pluimgediert,
Dat op zyn snelle wicken zwiert,
Door liefde tot het jonge nest
Al heen en weêr zwerft om het best,
Of pikt en peutert met zyn bek
Het aas, van straat, van paal of hek,
Voor 't jonge goed, dat greetig hapt
En met de tengre vlerkjes klapt,
Gantsch vrolyk om dit kleen gewin.
Hier vinde ik deeze leering in,
Dat menschen van ontaart gemoet
Veel slimmer zyn als 't pluimgebroot,
En dikwils voor hun jeugdig krooft
Niet zorgen tot hun nut en troost,
Al even eens, als waar 't 'er niet.
Mogt yder wie dit nestje ziet
Tot zynen pligt zyn aangedaan,
Gewis men zag 't 'er anders gaan.

DE DEUGD STAAT NOOIT VERLEEGEN,
MAAR SNELT DOOR ALLE WEEGEN.

De Deugd mag hier veragting lyden,
Maar blinkt in des te meerder eer.
Als de ontrouw haar tracht te bestryden
Buigt zy zich voor geen goud ter neer,
Maar snelt door ongebaande weegen
En volgt haar oogmerk steeds met lust,
Tot datzy eindlyk heeft verkreegen
Het ziels genoegen, vrede en rust.

HIER LEERT HET KLEENE VOGELNEST.
DER OUDREN Plicht EN KIND'REN BEST

Proverb: XXII. 6.

Leert den jongen de eerste beginselen nae den eysch
zyns wegs, als hy ook oudt zal geworden zyn, en zal hy
daar van niet afwyken.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY

DE ZANG VERLICHT,
VERHEUGT OF STICHT.

De Zang zal bange zorg of arbeid zeer verlichten,
 En doet met meerder vreugd beyv'ren yders plichten.
 't Is of de Hemel haar tot zachtheid heeft gestelt,
 Als zy de zinnen streelt met lieffelyk geweld.
 De trouwe Harder, op een heuveltje gezeeten
 By 't wollig vee, kan zyn geleeden smart vergeten;
 Of leunende op zyn staf, daar hy een vrolyk lied
 Aanheft, en zich omringt van al zyn rykdom ziet,
 Bevryd van Stads gewoel en zeebekommernissen,
 Als hy veel licht zyn staat den veiligsten zal giften;
 De nyv're Schipper zingt geboogen in den lyn,
 Op wal en kay, als stroom en winden tegen zyn, (ken:
 Daar hy 't gelaaden schip stapvoets mee voort moet trek-
 De slag der riemen schynt des roeyers zang te wekken,
 Die klievende door 't nat zyn taaye riemen trekt,
 Terwyl de zang zyn werk als tot een spoorslag strekt;
 Zo zingt een rappe gast aan 't rad gestelt te draayen;
 Met zang weet op 't getouw de weever zich te paayen,
 En de arbeidzame boer, die 't land door spit of ploegt,
 Al steekt de zon hem, is met slegten zang vernoegt;
 Dus kan de zoete zang des menschen hart ontwaaken;
 Maar klaaglyk is 't misbruik 't geen veele daar van maken.
 De zoete zang blyft in zich zelfs steeds onbesmet,
 De onkuyfheid zy vervloekt dieze op haar' toonen zet,
 En dus haar, tot een vreugd en nut gebruik geschaapen,
 Zo schandelyk misbruykt met ongebonde knaapen.

LANKZAAM WORD MET WEINIG KRACHT
LASTIG WERK TEN EIND' GEBRACHT.

Een kromme tak laat zich allengskens rechter buigen,
En 't rechtgekloofde hout tot ſcheeve en kromme dui-
gen:

Een moeyelyke zaak dient zacht en teêr beſtiert,
Waar eens Voorzichtigheid den zachten teugel viert,
Daar zietmen zelden iets, hoe wichtig ook, miſlukken:
Het ruw geweld knapt wel een teng're loot aan ſtukken.
Een rappe zwemmer, die voor vloed en ſtroom afdryft,
Raakt over 't nat, waar in die tegens ty zwemt blyft.
Men zoek omzichtig dan naar de eygenſchap dier zaaken,
Wiens duifterheden ons veel werks en moeiten maaken,
En keere allengs die naar hun eigenſchap en kracht.
Zo word een laſtig werk met luſt ten eind gebracht.

HET GEESTELYKE LEEVEN
IS AAN DE ZIEL GEGEEVEN.

Al wie met aandacht eens een dooden menſch be-
ſchouwt,
Ziet wel dat d'armen, 't hoofd, de voeten en de leden,
Eens menſchen zyn, maar door de dood verſtyft, ver-
koudt;
Dus wordt een zondaar, in zync ongeregtigheeden,
Met recht geleecken by het levenlooze lyk,
Vermits hy is vervreemt van 't waare en geeſtlyk leeven,
En zyn beweging maar alleen verſtrekt een blyk
Zyns dierlyk leeven, hem met beeſten t'zaam gegeven.
Wie dan bevreeſt is voor de ſchrikkelyke dood,
Haar yfzelyk gevolg in d'allerlaaſten nood,
Zoek haar geweld in tyds tot zyn behoud te ontvlugten
Eer dat de wroeging hem in eeuwigheid doet zugten.

'T GEEN SCHYNT,
VERDWYNT.

't **I**S licht in voorſpoed met den naam van deugd te praa- (len
 Zo lang geen tegenſpoed, geen goud of luſt' verzoekt.
 Wie dan zyn hart en ziel houdt binnen haare paalen
 Is waardig eeuwig op haar' rol te zyn geboekt.
 De Deugd, die onbekent in voorſpoed zit vergeeten,
 Vertoont zich middagklaar in ramp en tegenſpoed.
 Op dezen toetſteen word zy goed of kwaad geheeten,
 Is haar waardy oprecht, zo deelt zy ook haar zoet,
 Zo niet, verſtuift zy als de bleekverſtorve blaëren,
 In overrypen herſft, gedreeven door den wind,
 Als leege halmen van gezengde koorenaaren:
 Een menſch bedriegt zich heel, die niet dan ſchyn bemint.

DE TYD
VERSLYT.

Gelyk de Zuidewind by zwoelen lentetyd (ſlyt:
 Allens de ſneeuw verſmelt en zelfs de ys-ſchotten
 Zo doet de zachte ruſt geleede ſmart vergeeten,
 En wederwaardigheid met al haar raauw geweld.
 Een buy van rampen op een huis of man gevelt,
 Word door Godts voorzorg en den ſnellen tyd verſleeten;
 Offchoon de Waereld met haar bitterheeden woedt,
 Geen ſtaat, hoe erg hier, of zy ſchenkt een ſmaaklyk zoet
 Aan een die Godt vreeft en behoud een rein geweeten.

NA ARBEID RUST.

Gelyk een krygsman wordt, op een vermeestert veld,
 Voor zyn kloekhartigheid, ter ruste neêr gestelt;
 Zo mag een naerstig Man, door veel zorgvuldigheeden,
 Tot hoogen ouderdom geraakt, zyn' tyd besteeden
 In kommerlooze rust, en met een vry gemoed
 Gebruyken tot zyn dienst zyn zuur gewonnen goed:

GELD STOPT GEEN GIERIGHEID.

Een Gierigaart is steeds gestelt
 Op zielloos goud, op't blinde geld,
 Door recht verkreegen of geweld.
 Ik schat hem met zyn grootste gaven,
 Als een met waterzucht gekwelt,
 Die naar verboode dranken helt,
 En drinkende noch meerder zwelt,
 En minder 't dorstig hart kan laaven.
 Geen schat, hoe ryk hier opgeleid,
 Geen goud, stopt vrekke gierigheid.

WACHT U VOOR 'T EERSTE KWAAD.

En 's menschen goede naam', door een oprecht verwyf
 Bekladt, is als een glas't geen, eerst gescheurt, haast splyt;
 Of als een sierlyk kleed, waar in de minste scheur
 Geraakt, ligt hegt, en ryt van een gelyk een sleur.
 De minste misslag, daar een Man wordt op bevonden,
 Gepaart met de eerste blaam helpt zynen lof te gronden.

DAAR KROMME HANDEN VATTEN,
DAAR DUUREN ZELDEN SCHATTEN.

Gelyk een hevig vuur al zachtjes wordt gedooft
E n 't lankzaam plukken zelfs een swaan van pluim
berooft ;

Zo wordt een machtig man , voorzien met veele schatten,
Daar handen in zyn goed als scherpe haaken vatten ,
Allengskens kaal gemaakt ; zo wordt een huisgezin ,
Hoe burgerlyk gestelt , voorzien met goed gewin ,
Als gulzige overdaad en luye lekkre monden
Het langzaam scheuren , in het eind berooit gevonden :
Wie vreesst voor zyn bederf , en alle schade schuwet ,
Schaff luye buiken af daar Naarstigheit voor gruwet .

DE LEDIGHEID BAART SCHADE,
EN LOKT ONS TOT HET KWADE.

Gelyk het Water dat gestadig ebt en vloeit ,
Wanneer het stilstaat , haast vervuilt , verdikt en
broeit :

Zo zal de ledigheid , de deur voor alle rampen ,
Het lyf verstyven en verstikken door haar' dampen .
Des lichaams arbeid eischt tot onderhoud zyn rust ,
De rust verwekt en voedt aan elk een nieuwe lust :
Ontydige onlust zal de rust en blyschap scheiden ,
En lasse ledigheid zal niets als kwaad verspreiden .

AL WIE VAN KWAAD IS ONBEWUST,
IS BY ZICH ZELVEN STEEDS, GERUST.

Een goed gewisse tart een lasterend gerucht,
En is, hoe schad'lyk haar die snoode blaam mag weezen,
Voor geen vergiite tong van logentaal bedugt.
Wie 't booze is onbewuft hoeft voor geen kwaad te vreezen.

SCHUW HET KWAAD
EER 'T U SCHAAD.

Die eens gerukt is uit de klauwen van de dood
Schrikt steeds, herdenkende aan het nypen van dien
nood,
Waar in te missen stondt het zoete en dierb're leeven,
Het aangenaamste pand een sterfelyk mensch gegeven.
Het redenlooze dier schrikt als het word gewaar
Het voorwerp, 't geen het eens bracht in een doods ge-
vaar;
Ja 't vreedzaam lam, gewoon den sellen wolf te vreezen,
Vliedt voor zyn schutter die't zyn vyand meent te weezen.
De mensch, veel erger als een onvernuftig dier,
Jaagt dikwils te onbedacht, met schandelyk gezwier,
Weêr naa het gruwlyk kwaad der vuile en snoode sonden
Hoe hachlyk eens ontsnapt haar' doodelyke vonden,
Dus de eerst ontvluchte dood omhelzende, gelyk
De schoongewasse zog zich wentelt in het slyk.
Verblinde menschen, let hoe u de beesten leeren
De prikkels van den dood van uwen hals te weeren,
Te schuwen 't snood gedrocht dat op uw' zielen loert,
Eer uwe dwaasheid u in 't eeuwig graf vervoert.

GEEN

GEEN WYSHEID KAN BESTAAN
IN 'T HART VERVULT MET WAAN.

EEn opgeblaaze hart, vervult
 Met wysheids waan, zal nimmer vatten
 De kennis om, met taay geduld,
 Te raaken aan der wysheids schatten;
 Het acht zich zelfs te vroed en wys
 En laakt hem wie het ooit kan leeren,
 Als had het reeds de vaste spys
 Der wysheid en hem niets kon deeren.
 Gelyk een volgestooke vat,
 Van slegte vogt, zal overloopen,
 Schoon waardiger en beeter nat
 Daar zacht werdt boven opgedroopen:
 Dus blyft het ook vervult met waan
 En slaat al 't wysfelyk vermanen
 Steeds in den wind, daar 't voort zal gaan
 Op 't pad het geen de drift zal baanen.

VREES KOMT DE DROEFHEID VOOR.

DE vreeze voor een kwaad of naderend gevaar
 Voorkomt de droefheid, en het yffelyk misbaar
 't Geen menschen, onverwagt, op kwade tyding maaken:
 Men denk gestadig dan dat ons gevaar kan naaken.

WIE ZICH BYTYDS GEWAPEND ZIET,
VREEST ZYNEN LAATSTEN VYANDNIET.

DEr Menschen vreeze, en geen bereidinge ter dood,
Versterkt dien prikkel, maar wie, trotsende dien nood
Den laaften Vyand weet kloekmoedig af te wagten,
Ontzenuwt zyn gewelt en overwint zyn krachen:
Gelukkig is hy, die de dood treedt te gemoet;
Die om het sterven denkt in voor- of tegenspoed,
En zich by tyds zal met die wapenen omhangen (gen.
Daar angst des doods op stuit en nooit het hart kan pran-
Een Christen leeft gerust bevrydt van aardfche zorg,
En sterft met vreugd, geveft op Christus zynen Borg.

NIETS BEETER ALS EEN GOED VRIND.

NIets hooger is 'er als de Vrindschap te waardeeren,
Wanneer zy is gebouwt op zuiv're trouw en Deugd:
Waar Vrinden ongeveinst van harten t'zaam verkeeren
Geniet men wederzyts veel hulp, veel troost, en vreugd.
Daar is geen snooder kwaad op aarde als Vrind te fchynen,
En vleien met de tong, door list of valsche beleid,
Zo lang het voordeel duurt. waar dit ontbreekt verdwynen
De valsche Vrinden met een stank van trouwloosheid.
Men leere nimmer op een sterfelyk mensch te bouwen,
En 't hart te kennen van die zich als Vrind vertoont,
Eer iemand iets geheims een ander derft vertrouwen.
Wie licht vertrouwt, word veel met naberouw geloont.

NIET

NIET ZEKERDER ALS DE DOOD.

DE Dood is zeker en onmydbaar haare schreên,
Der Menschen levensweb wordt schielyk afge-
sneên;

Het leven is de mensch gelyk ter leen verschooten,
De dood haalt van ons't geen men heeft om niet genooten
Men denke en leewe dan aldus op elken dag
Zo dat men wel gerust verwagt haar' laaften slag.

GEEN AARDSCHE TEGENSPOED
BEROOFT HET GEESTLYK GOED.

Der Waerelds norsche tegenspoed,
Mag met haar storm en onweervlagen,
Een Christen tasten in zyn goed,
Maar maakt hem nooit in hoop verslagen;
Hy weet dat hier zyn deel niet is,
Maar dat zyn schat, nooit te berooven
Door list of laagen, wel gewis
Is voor hem weggelegd, hier booven;
De rampen die zyn sterfelyk deel
Bestormen doen hem vaster blyven
Op't spoor der deugd, om eens geheel
En al voor eeuwig te beklyven.

Gelyk de Boomen, door den Wind
Geschut, te dieper wortels schieten;
Of't goud dat ge in den smeltkroes vind
Eerst zal zyn regten glans genieten.
Door ramp die't aardsche hart bedroeft,
Wort een Geloovige beproeft.

DE ZONDE BAART DE DOOD,
EN WEKT DEN GROOTSTEN NOOD.

De Zonde schandelyk van aart,
Zal in het pleegen wellust geeven,
Die naaugenooten is of baart
De dood en het rampzalig leeven,
Wanneer 't geweeten knaagt en wroegt,
En pynt den zondepleeger itadig,
Om 't kwaad waar in hy heeft gezwoegt
Met onbedagtzaamheid baldadig.
Gelyk een dronkaart die in wyn
Of sterken drank zig heeft vergreepen,
Dat oogenblik zyn kwaad venyn
Niet voelt dat die komt na zich sleepen,
Maar is hy van den dronk ontwaakt,
Voelt hy het kwaad door al zyn leeden,
'T geen hem geheel ten onbruik maakt
Van alle nutte bezigheeden.

GELUKKIG WIE DE DEUGD BETRACHT,
EN OP EEN ANDER LEEVEN WACHT.

Gelukkig hy wie in dit leeven,
Op goede gronden, vrolyk wagt
Na 't eeuwig leeven, en betragt
Gods reine Wet hem voorgeschreeven;
Geen aardfche droefheid zal zyn hart
Verwinnen noch hem hooploos maaken,
Maar noopen om alle aardfche zaaken,
Waar in de mensch zich steeds verwacht,
Met vrucht te redden en te scheiden,
En dus zyn laaften dag verbeiden.

L O F- en

KLINKDICHTEN.

FOR THE
KILNDRICHEN

O P D E

S T E M M E G O D T S

Roepende Nederlands volk tot boete en bekeeringe,

Door den Eerwaarden H E E R E

J O H A N N E S D' O U T R E I N ,

Bedienaar des H. Euangeliums te Amsteldam.

Een schrander stuurman staat omzichtig op de wacht,
 Daar hem de voorwind streelt met gladgevloede baaren,
 Hy dankt den Hemel die hem doet gelukkig vaaren,
 Daar de onvoorzichtige geen voordeel neemt in acht.

Zo zal een Christen, op den voorspoeds weg gebracht,
 Zich voor ondankbaarheid en zorgloosheên bewaaren.
 Hy heft zyn hart om hoog, bereidt zyn' levensjaaren
 Te slyten tot Godts eer, ten baak van 't nageslacht.

Raakt hem de wind uit 't zeil of 't gunstig ty eens tegen,
 Hy kent zyn ankergrond en vindt zich nooit verleegen,
 Wen hy zich wacht voor 't snood verzuim van zynen
 pligt.

(ren,

Dien pligt zal Heer D'OUTREIN ons hier zeer duid'lyk lee-
 Mogt elk wie dit doorleest zich ongeveer bekeeren,
 Zo was gantsch Nederland door zyne pen gesicht.

VREE-

VREEDELOOF

VOOR HET

ALTAAR DES VREEDES

Opgericht door den zelve E: HEERE

Op den Plegtelyken

DANKDAG.

Over den Vreede, geslooten tusschen de Hoog Moog:
Heeren Staaten der Vereenigde Nederlanden en den
Koning van Frankryk.

Op den xiv. van Zomermaand 1713.

NU de aangenaame Vreê verschynt
Met zyn' verkwikkelyke straalen,
Waar by men weêr mag adem haalen,
Terwyl de bittere kryg verdwynt;

Nu, nu de bloedige oorlogstyd
En menschverderfelyke slaagen,
Daar stroomen, aarde en lucht, van waagen,
Verwiffelen in een' vreedestryd;

* Nu zo veel dierbaar menschen bloed
Niet meer zal langs de velden vloeyen,
En 't vee zal, veilig graazend, groeyen,
Daar oud en jong meê wordt gevoedt.

Nu,

Nu, nu de Koopman, onbevreesd
Zyn' goed'ren over Zee laat vaaren;
De Visscher vischt in woeste baaren,
En onbeschroomt zyn' vangst uitleeft;

Nu, nu de Bouman, met meer lust,
Op nieu, zal zynen akker ploegen,
En zich met zynen oogst vernoegen,
Daar hem geen kreigsgefchrey ontruft;

Nu voegt het elk, gelyk 't behoort,
Met hart en mond, met zuivre klanken,
Den Godt des Vreedes te bedanken,
Door 't leeven naar zyn Heilig woord.

Der menschen vrede, al is hy vast
En onverbreekelyk gesloten,
Wordt schielyk weer om verr' gestooten,
Als 't volk niet op Godts wetten past.

Al wie de welvaart van het Land,
De duurzaamheid des Vreedes wenschen,
Tot blyden voorspoed veeler menschen,
Slaan willig d'ondeugd in den band.

De beste Vreê, die zielen voedt,
Die voor den zekersten is te achten,
Waar na de Christenmensch moet trachten,
Is Vreede voor een rein gemoed:

Een Vreede, dien de Vreedevorst
Zal, uit genaê, den geenen geeven,
Die naar zyn voorbeeld tracht te leeven,
En 's Waerelds kruis gewillig torst;

Wie

Wie deezen Vreê van Godt begeert,
Doorlees' met vlyt de nutte fchriften,
Die Vreede en Vreedeloosheid fchiften
Van Heer D'OUTREIN met recht geëert.

Wiens onvermoeide geest en vlyt,
In 't droevig oorlog , elk zyn pligten,
Steeds voorhielt, en ons nu zal fichten
En wyzen 't ſpoor in Vredens tyd.

Wie dan de Vreede in 't hart bemint,
Moet, nevens my, recht dankbaar blyven
Den Schryver voor zyn ſtiglyk ſchryven,
Waar in men deugd en wysheid vindt.

DE GODTSDIENSTIGE

C H R I S T E N

In zynen aert, en gedrag, ontrent de plichten
des Openbaaren Godsdienst levendig afge-
schetst

D O O R

N. S. V. L.

't **I**s niet genoeg, slechts met den mond
Godts zuiv're waarheid te verbreiden,
Een leven naar elks zin te leiden,
Op Burgerlyke deugd gegrond;
Maar naar het voorschrift van Godts Wetten,
Met yver, zynen loop te zetten:
Ais 't vroom gedrag het zeegel steekt
Aan 't geen de mond beleid en spreekt.

De waarheid eischt een zuiver hert,
En geen gebaar van yd'le woorden,
Want nooit geveinsden Godt bekoorden,
Wier schyndeugd steeds gewrooken werdt.
Van 't Hart is de uitgank van het leeven,
Dat moet men Godt vrywillig geeven;
Wat niet van 't hart komt is slechts schyn:
De Godsdienst moet zeer hart'lyk zyn.

H

Ziet

Ziet hier een levendige schets
 Van een' opregt Godtsdienftig Christen,
 Zo wars van tweedracht en van twiften,
 Van uiterlyk gemaakt gezwets;
 Maar die met hart, met ziel en zinnen,
 Zyn Godt en Schepper tracht te minnen,
 Zyn' Heiland, die zyn ziel bekooort,
 En houd aan 't rigtsnoer van zyn Woord.

Hier blykt zyn weêrgebooren aart,
 Zyn vroom gedrag en heilig leeven,
 (Na maate die hem Godt zal geeven)
 Zyn ziel ten nut, recht pryzens waard.
 Hier ziet gy hem de trouwe plichten
 Zyns Godtsdienfts openbaar verrigten,
 En zich verlusten in de Deugd
 Van Godtsvrucht, die zyn ziel verheugd.

Heb. Hy vindt zich hier toe gants verplicht,
12 v Om dat hy heeft om niet ontfangen
28. Het geest'lyk goed, met zyn belangen,
 't Geen hem reeds trooft verheugt en sticht;
 Ja noopt om Godt oprecht te vreezen
 En voor zyn aansichyn vroom te weezen,
 Daar in te vord'ren uur op uur;
 Want Godt is een verteerend vuur.

Rom. 1 Waarom hy 't hart, als 't eelste pand
v: 9. Zal aan zyn' trouwen Schepper schenken
 Om onophoudelyk te denken
 Aan hem en zyn gevreesde hand,

Die door zyn' Zoon op 't nieuw hem 't leeven,
 Daar hy eerst dood was , heeft gegeven,
 Om hem te dienen in den geest,
 Gelyk een Kind zyn' Vader vreeft.

Rom: Hy poogt met vrugt zyn Lichaams kracht,
^{12 v:} En al zyne uiterlyke daden,
^{1.} In 't geen de ziele kan verzaden
 Geduurig te oeff'nen na zyn' magt ;
 Jaal zyn doen , als offeranden ,
 Den Heer te heil'gen , buiten banden
 Van zonden : want hy weet gewis
 Dat dit de regte Godtsdienst is.

Hand: Hy kent den weg die opwaarts leidt ,
^{24 v:} Hem in Godts wetten voorgeschreeven ,
^{14.} En door Godts Dienaars hem gegeven,
 Waar voor hy in 't geloove pleit :
 Den vasten grond waar op hy bouwde ;
 Hy toetst het nieuwe tegens 't oude ,
 En haalt uit Godts onfeilbaar Woord
 Den schat der blyde boodschap voort.

Pf. Bekruipt hem 's Waerelds teegenspoed ,
^{27 v:} Zyn ziel verlustigt zich in zangen ,
^{4.} Of blyft , met geest'lyke aandacht , hangen
 Aan 't Woord , het geen zyn ziele voedt ;
 Zyn Blyfchap is om langs den drempel
 Te treden van Godts Heil'gen Tempel ,
 Daar 't lief'lyke van zyn verbond
 Te aanschouwen in zyn' aart en grond.

Hand: Daar zal hy de Oppermajesteit,
 4 v. Met and're Christ'nen, yv'rig smeeken,
 24. En tot zyn Godt en Vader spreken
 In zyn gebed, eerst recht bereidt;
 Daar zal hy d'oppergoedheid looven,
 En bidden om zyn' Geest van booven,
 Ja juichen in den Godt der Vreê,
 De Schepper van deze Aarde en Zee.

Lus: 't Geklank der zilvere trompet
 8. v. Van 't Heilig Woord ontsluit zyne ooren,
 18. En wekt hem tot aandachtig hooren,
 Naar 't voorschrift van Godts zuiv're Wet;
 Hier wordt zyn ziel als opgetoogen
 In diep verwond'ren, en bewoogen
 Tot Godt, haar alleropperst goed,
 Die haar met spys der zielen voedt.

2 Cor: Hy geeft zich zelve eerst aan Godt,
 8 v: 5. Daar na een deel der aardfche goed'ren,
 Tot troost, aan droevige gemoed'ren,
 Met hem deelagtig aan een lot:
 Het lot der erfenis hier booven,
 Daar Ryke en Arme zullen looven
 Hun Godt, als Godt van Eeuwigheid,
 Voor 't goed door Jesus hun bereidt.

Matth: Een goed't geen hem de Waterdoop
 28 v: Zal levend in 't Geloof afmaalen,
 19. Waar door hy ruimer aêm zal haalen,
 Ja leeven in Geloof en Hoop;

Verzeekert dat hy van zyn' zonden,
 Door 't bloed van Christus dierb're wonden,
 Wordt enkel uit genade ontlafst,
 Als 't water 's Lichaams finetten wast.

1 *Pet.*: Van welke gunft en Hemels goed
 3 *v.*: Hy, meer en meerder, wordt verzegelt
 21. Als Godt zyn' wil en leeven reegelt
 En reinigt, door zyn Geest, 't gemoed:
 Waar door hem vryheid wordt gegeven
 In Godt te roemen, in dit leeven,
 Geground op Christus dierb're dood
 Verreezen uit des Aardryks fchoot.

1 *Cor.*: Doch wyl hy, met zyn fterf'lyk deel,
 11 *v.*: Op aarde noch als om moet zwerven,
 28. En eerst volkomen na zyn fterven
 Dat Hemels goed, in zyn geheel,
 Zal fmaaken, proeft hy al zyn gangen,
 Zyn doen, zyn pooging en belangen,
 Beschreit zyn' zonden meer en meer,
 En tracht te leeven naar Godts Eer.

1 *Cor.*: Maakt hem zyn zwakheid droefte moe,
 10. *v.*: En 't hart verflagen en gebrooken,
 15 *en*: Straks wordt zyn ziel als opgelooken,
 16. Wen hy zich wendt naar Jefus toe:
 Die hem met Hemelfpys verzadigt,
 Zyn ziel, zo trooftryk, begenadigt,
 Wanneer hy waardig aan den dis
 Van Jefus neêrgezeeten is.

Col: 2: Op't nieuw vereenigt met zyn' Heer,
v 6. Verzeekert van de zaligheeden,
 Waar voor zyn Heiland heet gcleeden,
 Tracht hy te leeven tot zyne Eer;
 Hy zoekt het by zyn van de vroomen
 Daar's Heeren Wet wordt waargenoomen,
 Daar Godt bemint wordt en gevreeft,
 Niet in den schyn maar in den geeft.

Pf.
47. v: Zyn hart verheugt, met bly gelaat,
8. Ontilagen van onnutte zorgen,
 Hett, in het kriecken van den Morgen,
 By't ligten van den Dageraad,
 Zyn liefelyke Lofgezangen,
 Voor't goede van zyn' Heer ontfangen,
 Of pryft in 't midden van de Kerk,
 Door zangen, Godts genadewerk.

Num.
6. v: Hoort hy den zeegen op Godts volk,
22. 27. In 't midden der Gemeente, leggen,
 Zyn hart zal Ja en Amen zeggen
 Op't woord van Godts gewyden Tolk;
 Hy zucht en bid voor die hem zeegent;
 Hy zeegent al wie hem bejeegent,
 Die met één' hart en énen zin,
 Godts zeegen acht voor rein gewin.

Ief: 66. Dus is zyn leven, dus zyn doen,
v. 23. Dus zyn betrachtting, zonder rusten:
 In Godt tracht hy zich te verlusten
 En zich voor zondigen te hoên:

Te rusten van het werk der zonden,
 In hem noch overig gevonden ;
 Te schuwen al wat namaals rouwt.
 Ô Zaal'ge die dus rustdag houdt !

Wie dus op aarde zyne rust
 Begint, zal de Eeuw'ge rust ook erven.
 Die in 't Geloove in Jesus sterft,
 Zien in Hem, 't hoogste goed, hem lust :
 Voor hen is 's Hemels rust hier booven
 Godt op volmaakte wys te looven,
 In blyfchap nooit zo schoon gehoord,
 En vreugde door geen' vrees gestoord.

Wie voelt zich, door deez' Schildery
 Eens Christens, niet met my bewoogen,
 Om voor Godts aldoorgrondende oogen
 Te leeven vroom, vernoegt en bly.
 Dit is een Christen regt beschreeven.
 Wie dus kan schryven, dus kan leeven,
 Gelyk de Schryver van dit werk,
 Die bouwt zich zelf en Christus Kerk.

V O O R D E

GODTVREEZENDE ZEE MAN,

Of de nieuwe Christelyke Zeevaart

V A N

N. S. V. L.

Laat de felle winden tieren
 Langs het bruizende Element;
 Laat de wilde baaren zwieren,
 Daar de kiel haar' steven wendt;
 Laat de Zee, uit diepe kolken,
 't Water stuwen aan de Wolken:

Wie in 's Heeren vreeze vaart,
 Zal, de tuimelende baaren,
 't Buld'rend nat, dat afschrik baart,
 Onverschrokken overvaaren,
 Want hy weet hoe Godt 't geweld
 Van de Zee zelfs paalen stelt.!

Hier, hier zal de Zeeman leeren
 Hoe hy, met een bly gemoed,
 Reizen zal, en wederkeeren,
 Op een' onverwrikb'ren voet,
 Hoe men op de reis moet leven
 Om geruſt langs Zee te zweeven.

Hier,

Pf: Hier, hier leert hy hoe Godts magt
 89 v: Zich wydt uitstrekt over 't woeden
 10. Der verheeve Zee, met kragt;
 Hoe de wateren zich spoeden
 Ter gehoorzaamheid van Hem,
 Die de Zee geeft kracht en klem.

Ierem. Hier, hier leert hy Godt te vreezen,
 5 v: Uit de magt en heerschappy,
 22. Die het Alleropperst weezen
 Over Winden, Stroom en Ty,
 Voert naar eigen welbehagen,
 Om zich vroom voor Godt te dragen.

Iezaiä Maar zyn vrees sluit wanhoop uit.
 45 v: Wel geruft, op Godts genade,
 22. En ontfermende besluit,
 Slaat hy in 't geloove gade,
 Hoe hem Jefus vrind'lyk noodt,
 Tot bevrydinge uit den dood.

Hand: Hier, hier zal hy lessen vinden
 11 v: Hoe hy, vaerdig tot de reis,
 23. Van zyn' Magen, van zyn vrienden,
 Af zal fcheiden, naar den eifch
 Van der waare Christ'nen pligten:
 Christlyk affcheid zal lang ftichten.

Ion, Als de ftorm zyn dof gemoed,
 1 v: Sluim'rende, zal gaande maaken,
 12. En erinn'ren op wat voet
 Hy beftiert heeft zyne zaaken,
 Als 't geweeten zyn elend
 Strafbaar voor zyn Schepper kent.

Iez. Dan, dan zal de Zeeman leeren,
 43. v. In het nypen van den nood,
 2 en 3. Zich tot Godt in Christus keeren,
 Die hem veiligt voor de dood
 In de dreigende gevaaren,
 Die de ziel geen onheil baaren.

Pf. Slaat hy, met opmerking, acht
 107 v. Op al 's Heeren wonderdaden,
 22. 23. Op Godts wys bestier en kracht,
 Op de Zee en luchtsieraaden,
 Zy verpligten hem terstond
 Tot Godts lof, uit 's harten grond.

Pf. Donder, Blixem, Reegen, Winden,
 135 c. Al wat van den Hemel komt,
 v. 7. In dit alles zal hy vinden
 Dat den ongodist verstormt,
 Maar hem noopt om Godt te erkennen,
 En zich naar zyn Wet te wennen.

Matt. Breng in 't midden van de Zee,
 8, v. Wakkre Zeeman, u te binnen,
 23 27. Jesus tot uw hulpe ree,
 Die bereidt is, wie hem minnen,
 't Zy te Water, 't zy te Land,
 Te verlossen door zyn hand.

Zach. Zyt gy onbekwaam tot smeeken
 12 v. Van den allerhoogsten Godt,
 10. Om verzoening der gebreken,
 Om uw heil, het hoogste lot,
 Jesus zal u biddenleeren,
 Door den Geest Godts, Godt ter eeren.

Luc.
 5 v. 5. Wordt uw smeeken niet terstont
 Achtervolgt door 's Hemels zeege,
 Straks moet gy met hart en mond,
 Weer hervatten, allerweegen,
 Uw gebed, naar 's Heeren woord,
 Tot u Godt, uit gunst, verhoort.

Deut.
 8 v. 17. Zo gy voorspoed hebt ontfangen,
 18. Stort straks uit het dankbaar hart,
 't Geendoor zorgen was bevangen,
 Nu bevrydt van angst en smart,
 Om uw Godt, die u, van boven,
 't Goede schonk, met ernst te looven

Luc.
 13. v. 5. Uit de droeve rampen van
 Uwen Makker, moet gy merken,
 Dat die tegenspoed ook kan
 U ontmoeten, zo uw werken
 Niet gerigt zyn naar Godts Wet,
 Die elk perk en paalen zet.

Spreuk.
 15 v. 3. Misdryf, kwaaddoen, snoode zonden,
 Schoon aan 's Waerelds ander end,
 Zyn voor Godt, steeds kwaad bevonden,
 Die elks hart en nieren kent,
 Voor wiens oog niets blyft verschoolen,
 Zelf in de allernaarste hoolen.

Eph. 5
 . 11. Zeeman, hier zult gy uw plicht,
 En gedrag, zelfs onder kwaaden
 Vinden, om in 't helder licht
 Steeds te wand'len, langs de paden,
 Welker eind naa boven is,
 Schuwende de duifternis.

Pf. Zyt gy om uw Vrouw of Kind'ren
 146 v. Of uw vreemdingschap verzet
 9 En bekommert, 't zal niet hind'ren
 Als gy op Godts voorzorg let,
 Die de Vreemden, Weeuw en Weezen,
 Trooft met alle die hem vreezen.

Iac. 4 Maar noch vindt gy, Zeeman, hier
 v. 13 't Geen voordeelig is om te achten,
 14 15. Dat 's een nuttig reisbestier,
 Waar men zich voor heeft te wachten,
 Wat men al dient gaê te slaan,
 Op den grooten Oçeaan.

Spreuk. Hier zult gy het eind der boozen,
 14 v. 'T laaste en 't ongelukkig uur,
 32. Van verharde Goddeloozen,
 't Geen hun eeuwig staat zo duur,
 Met afgryzing zien en leezen,
 Om dien vloek en dood te vreezen.

Spreuk. Daar en teegen, met veel vreugd,
 14 v. 't Zalig einde naau beschouwen
 32. Vande vromen, die, in Deugd
 Wandelende, op Godt vertrouwen,
 Welker eind en zaal'ge dood
 Hen bevrydt van allen nood.

1 Zam. Voorts kunt gy u, Zeeman, sterken
 14 v. 6 Zo uw Vyand u bespringt,
 Weetende dat Godt zal werken,
 Die 't geweld der boozen dwingt,
 En niet toelaat dat de vroomen
 Door hun worden weggenoomen.

Eindlyk

Pf.
26 v.
12. Eindlyk komt gy, Zeeman, t'huis,
 Van de hobbelende baaren,
 Woefte golven met gebruis,
 En verschriklyke gevaaren,
 Valt ootmoedig Godt te voet
 Voor al 't onverdiende goed.

Dit 's eerst recht het spoor geweest
 Door de spoorelooze zee,
 Om gelukkig zonder vreezen
 Af te steeken van de ree,
 En gerust op 's Hemels zegen,
 Voort te spoeden aller weegen.

Mogt elk wie dien plas bevaart
 Zo als deeze Zeeman leeven,
 Hoe zou hy gerust van aart,
 Langs de woefte golven zweeven;
 Hoe zou hy, in 't hart verheugt,
 Lachen om alle ongeneucht!

Vroome Zeeliën dankt den Schryver
 Die u deeze baak opricht,
 Door zyn' onvermoeiden yver
 Die voor storm noch golven swigt,
 Maar 't geweld zelf zal verduuren,
 Daar g'op kunt ten Heemel stuuren.

O P D E

SCHEPPINGE DER WAERELD.

Na het Fransch van den H E E R E

D R E L I N C O U R T .

O nmeetelyke Godt ! die voor alle eeuwigheeden
 U zelf bezit in een volmaakte heerlykheid ;
 Wiens onbepaalde macht zich overal verspreidt ,
 Die met onsterfelykheid en licht u kan bekleeden.

Wat goed ontbrak u , in uw goedheid , met geen reeden
 Ooit te uiten ? is de macht , de wysheid en 't beleid
 Niet de uwe , die gy hebt genoegzaam toebereidt
 En in u zelf bezit , door niemant ooit bestreeden ?

Wat drong , genadig Heer ! uw Almacht , om dit rond
 Uit niet te Scheppen door den adem van uw mond ,
 Dit Konststuk , heerlyk hier , uitmuntender hier booven ?

Uw goedheid wrogt het al en 't schezpel hier beneên ,
 Op dat het uit al 't schoon het geen gy schezpt , met reên ,
 U kennen zoude en als het Opperst goed ook looven.

O P H E T Z E L V E

Uit het Fransche vanden zelven H E E R E .

L of zy't onzichtbaare en onsterfelyke weesen,
 Wiens almacht kunstig heeft het groot heelal gebouwt
 Een proeffstuk 't geen zyn macht en wysheid klaar ont-
 vouwt:

Looft fchepfen, looft hem die nooit is genoeg gepreefen.

Wat's levens adem fchept is uit hem voortgereezen :

Uit hem die de aarde grondt en vult haar fchoot, met
 goud,

Die's Hemels loop, de Zon en Maan, in orde houdt
 En ftelt de wilde zee haar perk om niet te vreezen.

Wat ftof, wat werktuig, hoe bewerkt, gelegd, beploegt,
 Heeft dit onmeetlyk rond zo heerlyk t'zaam gevoegt,
 Dat al wat leeft, hier om verwondert, u moet looven?

Gy bracht het alles toen 'er niets was ftuks hervoort;
 Gy riept het door uw ftem en 't was 'er op uw woord.
 Alwyze Godt! uw werk gaat 's menfchen brein te booven.

O P D E

G O E D E E N G E L E N

Van den zelveu.

Denkt brooze fterv'ling op het eeuwig zalig leeven
 Der Eng'len, die geflaag hun Scheppers zuiv'ren lof,
 In weêrgalooze vreugd, een nooit volpreeze ftof, (ven:
 Verbreiden, daar zy voor hun Scheppers aanfchyn zwee-

Zy die de Koningen der aarde zelf doen beeven
 Waar zy verfchynen met der glanffen glans in 't hof;
 Die als befchutters van Godts Kind'ren aan en of
 Als fnelle blikfems op hun goude wicken ftreeven.

In 's Hemels heldren dag, alwaar geen fnelle tyd
 Den Nagt en Dag beperkt, die nimmermeer ontglyt,
 Daar woont het ryk getal der Geeften die Godt vreezen.

Zyn's Hemels booden dus verciert met glans en macht.
 Met licht, met Hemelvuur, en onbegryp'b're pracht?
 Denkt ftervelingen hoe hun Koning danmoet weezen.

DANIËL WILLINKS
CHRISTELYKE
GEZANGEN.

Eph: 5 v. 19 en 20. Spreekende onder malkanderen met Psalmen, ende Loffangen, ende Geestelyke Liedekens : Singende, ende Psalmende den Heere in uw' herte : Dankende alle tyd over alle dingen Godt ende den Vader, in den Name onses Heeren Jezu Christi.

DANIËL WILLINKS
CHRISTELYKE
GEZANGEN.

ZONDAGS MORGEN-ZANG.

PSALM XXVII: Vers 4.

*Een ding hebbe ik van den HEERE begeert, dat
zal ik zoeken; dat ik alle de dagen myns levens
mochte wonen in het Huis des HEEREN,
om de liefelykheid des HEEREN te aan-
schouwen, ende te onderzoeken in zynen
Tempel.*

Op de Wyze van den 31ste Psalm.

Gelyk een Hert hygt naa de stroomen
Van eene waterbeek,
Om in een' koele streek,
Ruft, voor vermoeidheid, te bekoomen;
Zo hygt myn ziel, om heeden
Ook in Godts Huis te treden.

Om in 't Geloof my te verkwikken
In 't hooren van Godtswoord,
't Geen myne ziel bekoort,
En leert te waaken voor de strikken

A

Des

Des doods, en booze zonden,
Nog overig gevonden.

Om van myn dag'lyks werk te rusten,
En vry van aardsche zorg
My, in myn Heil, myn Borg,
Myn Jesus, vrolyk, te verlusten,
En mynen Godt en Heere,
Te juichen lof en eere.

Dat Uwe Geest my recht bereide
Tot dit Godtsdienstig werk
En my naa uwe Kerk,
O Godt! in uwen vreeze, leide;
Maak voor Uw Woord, vol waarde!
Myn hart als vruchtbaar' aarde.

Verlicht 't verstand, buig myne zinnen,
Wek nu myn aandacht, Heer!
Ja doet my tot uw Eer,
Den Godsdienst naar uw wil beginnen.
Vol blyfchap, vreugd en waarde
Het heilzaamst hier op aarde.

Dat geen verstrooijing van gedachten
My trekke van Uw Woord,
't Geen Uw Gemeente hoort,
Maar laat Uw Geest myn hart verzachten,
En buigen naar uw weegen,
Tot uwen dienst geneegen.

Dan zal ik regt Godsdienstig vieren
Dees dag, de dag der rust,
Die myne ziel verlust,

Als Gy myn zinnen zult bestieren;
 Op dat ik al myn' dagen,
 Volbreng uw welbehagen.

Dan zal ik op het nieuw vergaaren;
 Een schat, een geestlyk goed;
 Een Rykdom voor 't gemoed;
 Niet by de waereld t'evenaaren;
 En U op alle wyzen
 Hier, en hier namaals, pryzen.

ZONDAGS AVOND-ZANG.

PSALM LXIII: Vers 3.

*Voorwaar ik hebbe U in het Heiligdom aanschouwt,
 ziende uwe sterkheid ende uwe Eere.*

Op de Maate van Psalm 25.

Laat my nu geen kracht ontbreken,
 Groote Godt! om uwen lof
 Op te singen, uit te spreken,
 Waar toe Gy my ryke stof
 Hebt geschonken deezen dag,
 Die gy my hebt laten leeven
 Om met lust en diep ontzag
 Acht op uwe Wet te geeven.

Ik heb uwe sterkte, Heere!
 Daar uw Kerke vast op bouwt,
 Uw menschlievendheid en Eere,

CHRISTELYKE

In uw Huis naby aanschouwt;
 Ik heb uwe zuiv're Wet
 Duidelyk my zien ontvouwen,
 't Heil dat voor hen is gezet,
 Die op U, in Christus, bouwen.

Heer, Gy hebt myn ziel verzadigt,
 En verkwikt door 't heilig Woord:
 Gy hebt my weêr begenadigt,
 En tot mynen plicht gespoort:
 Met uw klaar genadenlicht
 Hebt gy my op nieuw omscheenen,
 Toen uw Woord my heeft gesticht,
 En gesterkt, getroost met eenen.

Heer, hoe zyt gy zo lankmoedig!
 Uw genad' is zonder end,
 Gy bewyft uw gunst, zo goedig,
 Yder die zich naar u wendt.
 Laat voortaan uw goede Geest,
 Kragtig in myn ziele werken,
 Op dat ik mag onbevreesd
 Op uw Wet en goedheid merken.

Mogt de Zondaar eens beschouwen,
 Zynen doodelyken staat,
 En voor zynen wandel grouwen,
 't Spoor dat naa de Helle gaat;
 Mogt hy eens zyn snood gedrag,
 Voor altyd het afscheid geeven,
 En boetvaardig, met ontzag,
 Voor uw Woord en Waarheid beeven.

Laat het Isrel, in deez' tyden,

GEZANGEN.

5

Naar het zaligmaakend Woord,
Jefus voor zyn Heer belyden,
Door zyn' Heerlykheid bekoort:
Laat Heer, uw genadenlicht
't Blinde Heidendom beschynen;
Door uw gunstig aangefigt
Eens hun donkerheid verdwynen.

Laat uw Naam alom verbreiden;
Waarheid en Gerechtigheid,
In de Waereld zich verspreiden.
Tot uw Eer en Majesteit;
Tot Vorst Jefus, uwe Zoon,
Op den Hemeltroon gezeten,
Ieder het vereifte loon,
Naar zyn werken, uit zal meeten.

MORGEN-ZANG.

PSALM 92: Vers 2. en 3. *Het is goedt dat men den
HEERE love, ende uwen Naame Psalm-
zinge, o Allerhoogfte.*

*Dat men in den Morgenstont uwe goedertie-
renheid verkondige.*

PSALM 108: Vers 3 en 4. *Ik zal in den Dageraat
opwaaken, ik zal u loven onder de vol-
ken, O HEERE.*

Op de Wyze van O Heilig Zalig Bethlehem!

Op, op de liefelyke glans
Der zon met haar vergulde stralen,

Ryft aan den hoogen Hemel-trans;
Dies moet ik Godt myn plicht betaalen.

Het snel gevogelt' kwinkeleert,
Het vliegt en huppelt op de boomen
Van Blyfchap, daar hen niets ontbeert,
Bevrydt van koinmer, zorg, en fchroomen.

Zou ik dan in het nagtgewaad,
Op 't logge bed, nog langer ronken,
Daar 't alles heerlyk voor my staat,
Tot eer van Godt, in kragt te pronken.

O neen! ik treed' ter rustplaats uit,
Genood door d'aangenaame klanken,
En 't zielverrukkende geluid,
Om Godt, het Eeuwig licht, te danken.

Die my bevrydt heeft, deezen nagt,
Voor ramp, voor fchade, ziek't en fterven;
Daar andren fchielyk, onverwagt
Gestorven, 't lieve daglicht derven.

Daar ligt het duift're nagtgewaad,
Nu 't daglivrei weêr aangetoogen;
Terwyl de gulde zon opgaat,
En 't al ontdekt, zelfs voor onz' oogen.

Myn Godt, die my het leeven fchenkt,
En over my uw zon laat ryzen;
Die my uit blyfchaps beeken drenkt,
Bereid my om Uw Naam te pryzen.

Laat 's levensligt, uw goeden Geest!

Myn duister hart en brein bestraalen,
Dat Gy moogt zyn van my gevreesft,
En ik U kan myn pligt betaalen.

Ontlast my van het duister kleedt,
Het nagtgewaad der vuile zonden,
Maak my tot uwen dienst gereet,
Regtveerdig my om Christus wonden.

Bekleed my met het rein gewaad,
Het Bruilofskleed van myn' Beminden,
Myn' Heiland, die steeds voor U staat,
In wien alleen ik trooft kan vinden.

Zo zal ik, wel vernoegt en bly,
Myn arbeid, in uw' vrees, beginnen,
Wanneer uw Geest steeds blyft by my,
En stiert myn gangen en myn zinnen.

Tot ik voleindt heb 's levensloop,
Uw Raad gedient, en opgenoomen
Mag worden, daar myn lust en hoop
Zig vestigt, om by U te koomen.

CHRISTELYKE

AVOND-ZANG.

PSALM XCI: Vers I.

Die in de schuilplaats des Allerhoogsten is gezeten, die zal vernagten in de schaduw des Almagtigen.

Op de Wyze van den 24ste Psalm.

De Zon is aan de Westerkim
Gedooken, en gelyk een schim,
Van ons gezigtsbereik verdweenen;
Haar licht, dat ons den Dag toebragt,
Geweeken, maakt den duist'ren Nagt,
En dryft van ons de blyschap heenen.

Elk Schepzel voegt zich naa de rust,
En kiest des Nagts daar in zyn' lufft,
Om op den dag, in nieuwe krachten,
Aan 't afgebrooken werk te gaan,
Zyn handen yv'rig gaê te slaan,
't Schynt alles naa het licht te wagten.

De Maan het zilverschynend licht
Haar voorgestelden loop verrigt
Aan 't dak der tintelende sterren;
Aan 's Hemels-dak, het Firmament,
Daar elke Ster haar standplaats kent,
Zo wel geschikt dat nooit kan werren.

Dus zie ik dat elk Schepzel helt
Om 't werk, van Godt, hen voorgestelt,
Ten

Ten dienst der menschen te verrigten;
 En zou ik op myn bed en pluim
 Gaan liggen, en my aan 't verzuim,
 Nu schuldig maaken, in myn plichten?

Myn Vader, myn getrouwe Godt,
 Ik zal in u, myn hoogste Lot,
 Met recht te danken, my verlusten,
 En loven u, die my deez' dag,
 Voor ongeluk, en naar geklag,
 Bewaart heeft, eer 'k my lig te rusten.

Gy hebt O Godt myn ziel bevrydt,
 Geduurende al myn leevenstyd,
 Voor al der boozen list en vonden;
 Ach, had ik my toch naauw gewagt;
 En meer op uwen Wet gedagt,
 Geschuwt den Nagt der booze zonden!

Delg uit ô Heer, all' myne schuld;
 Heb met myn swakheid toch geduld;
 Wilt myne zonden my vergeeven;
 Ach reinig my door Christus bloed;
 Maak door Zyn Geest, myn hart, zo goed,
 Dat het U mag ter eere leeven.

Bewaar my, met myn gantsche Huis
 Voor al het snoode Nagtgespuis.
 Dat in het duister ligt te loeren,
 Wees onzen schut, wees onzen scherm,
 Laat geen geschrei, geen naar gekerm,
 Geen kwaad de rust uws volks ontroeren.

O Godt, gy zyt de sterkste Wacht,

Wel zaalig, die by u vernacht,
 Hy heeft geen ongeval te vreezen;
 Gy zyt myn deel, myn fchat, myn erf;
 't Zy dat ik leef, of dat ik sterf,
 O Heer, wild altyt by my weezen.

Ik leg my dan geruft ter neêr,
 Beveel myn ziel en lyf, U, Heer!
 Gy zult my weder doen ontwaaken,
 En in den vroegen morgenftond,
 Met uwen lof in hart en mond,
 Bekwaam tot mynen arbeid maaken.

Z A N G

Eer men uit zyn huis gaat.

PSALM 34: Vers 13, 14. en 15. *Wie is de Man,
 die lust heeft ten leeven? die dagen lief
 heeft, om het goede te zien?*

*Bewaart uwe tonge van het kwade, ende
 uwe lippen van bedrog te spreekken.*

*Wykt af van het kwaade, ende doet het
 goede; zoekt de Vrede en jaagtse na.*

Op de Maat van de 10 Gebooden.

Myn Godt, die my hebt lust gegeven,
 Om, by het licht van dezen dag,
 Met vreugd in myn beroep te leeven,
 Te zien, hoe veel ik vord'ren mag:

Niets

Niets wordt 'er zonder uwen zeegen,
 Van 't geen genooten wordt op aard,
 Met een geruſt gemoed verkreegen;
 Dies vliegt myn beede Hemelwaard.

't Is om uw zeegen af te ſmeeken;
 Geleid my door uw goeden Geeſt,
 Hoedt my voor zonden en gebreeken,
 Die my beſtryden allermeest;

Ja 't minſte van uw zeegeningen
 Onwaardig maaken: ſtier myn gang,
 Dat ik geen ſnood' of ydle dingen
 Ooit onderneem, myn leven lang.

Laat my geen ongeluk ontmoeten,
 Myn werk gericht zyn tot uw Eer;
 Myn moeit' en arbeid zal 't verzoeten,
 Als z' in uw vrees beſtierd zyn, Heer!

Laat toch myn handel zuiver weezen,
 Bevryd van ontrouw, ſnood gewin,
 Myn hart, wel vergenoegt, u vreezen,
 Bevryd van een' verkeerden zin.

Bewaar myn tong voor ydelheeden,
 Voor logentaal en achterklap,
 Doet my, met vrugt, myn tyd beſteeden,
 In weldoen en in weetensſchap.

Sluit Heer, als met een ſlot, myn' ooren,
 Voor alles, wat de ziel ontſtelt:
 Laat my, daar tegens, naerſtig hooren
 Na alles wat uw lof vermeldt.

Beſtiert

Bestier, o Godt! bestier myn' oogen;
 Schenk my een geestelyk gezicht,
 Op dat ik nooit word' afgetoogen
 Van 't spoor der deugden en myn plicht.

Des Waerelds gunst mag wiss'len, keeren,
 Maar als ik U, myn Opperst goed!
 Mag winnen, zal myn ziel nooit deeren,
 Noch kwetsen d'aardsche tegenspoed.

Ik ben, myn Godt! U alles schuldig,
 Leer my dan leeven naar uw Wet,
 Eenvoudig, vroom, opregt, geduldig,
 Van vleesch en Waereld onbesinet.

Ik gaa dan Heer, maar stier myn gangen
 Op 't pad, welks eind naa boven is,
 Dan zal ik uwe gunst ontfangen,
 En zyn bevryd van ergernis.

Z A N G

Als men weder, van zyn beroep,
 t'huis komt.

PSALM 119: Vers 156. *HEERE, uwe barm-
 hertigheeden zyn veele: maakt my leeven-
 dig naar uwe Rechten.*

Op de Maat van den 118. Psalm.

My lust, ô Heer! met blyde klanken,
 Uit 't binnenst van een dankbaar hart
 U,

U, voor uw goedheid, weêr te danken,
Die buiten schade, ramp en smart,
My veilig hebt in huis doen koinen;
Nu ik myn opgelegde werk,
Met lust en vreugd, heb waargenoomen,
In 't groot gewoel van 't aardfche perk.

Laat my den verd'ren tyd besteeden
In vrede, matigheid en deugd,
Herdenkend' uw Barmhertigheeden,
Waar mee Gy myne ziel verheugd;
Laat nu geen kwaad myn rust verstooren,
Op dat ik zeeker zy in huis,
In myn vertrek, daar toe gekooren,
En afgescheiden van 't gedruis.

Laat my in eenzaamheid gezeeten,
Uw Wet, met aandacht, gade slaan;
En werken om een rein geweeten
Voor U, dat 's 't heilspoor op te gaan;
Laat my, met een gerust genoegen,
In alles, wat Uw milde hand
My, hier op aarde, toe zal voegen,
Vernoegd zyn, in een' blyden stand.

Dan zal ik al het werk bereiden,
Tot myn beroep voor d'andren dag:
Hier op uw Zegening verbeiden
Met ootmoed en met diep ontzag;
Dat al myn werk, myn gantsche leeven,
Gericht zy naar uw Heilig Woord,
Om U alleen daar van te geeven
Den Lof en Eer, die U behoort.

Z A N G

Voor den Eeten.

PSALM 145: Vers 15, 16. *Aller oogen wachten op u: ende gy geeft hen haare spyze t'zyner tyd.*

Gy doet uwe hand open, ende verzadigt al wat daar leeft na u welbehagen.

Op de Maate van Psalm 100.

O Schepper, die door uwe kracht
't Heelal, uit niet, hebt voortgebragt,
Die mensch en vee het voedzel geeft,
En maakt dat elk zyn nooddruft heeft;

Laat deeze spys gezeegent zyn,
Dat die ons niet tot finart en pyn
Gedyë, noch tot overdaad
Die onze zoete zielsrust haat:

Geef dat dit ons tot voedzel strekt,
Op dat wy, daar door opgewekt,
U ernstig danken voor al 't goed,
Dat dag'lyks ons op 't nieuw ontmoet.

Laat onze reeden aan den disch
Zyn vry van zond' en ergernis,
Dat al het geen hier wordt gehoort,
Zy tot uw Eer en naar uw Woord;

Op dat wy dankbaarlyk uw spys
 Genieten, op een sob're wys,
 En eeten slechts, om hier op aard
 Te leeven, uwe spys wel waard.

Bevryd ons van de zond' en 't kwaad,
 Leer ons te doen naar uwen raad,
 Verlicht ons hart, door uwen Geest,
 Op dat w' u dienen onbevreesd:

Dat alles wat van ons geschied,
 Strekk' tot uw Eer, en anders niet,
 Want U alleen komt lof en Eer,
 Drie-eenig Godt, als onzen Heer.!

D A N K Z E G G I N G E

Naa den Eeten.

DEUT: 8: Vers 10, 11. *Als gy dan zult gegeten hebben, ende verzadigd zyn, zo zult gy den HEERE uwen Godt loven over dat goede land, dat hy u zal hebben gegeven. Wacht u, dat gy des HEEREN, uwes Godts, niet en vergeetet.*

Op de Maate van den Lofzang Maria.

Myn hart heeft weder stof
 Te juichen uwen lof;
 O Schepper aller dingen!
 Nu gy my hebt gevoedt,

En met uw gunst ontmoet,
Zal ik u vrolyk zingen.

Ik zeg u hart'lyk dank;
Voor al de spys en drank,
Die Gy ons hebt gegeven.
Waar door ons sterf'lyk deel
Gesterkt wordt, om geheel,
Tot uwen dienst, te leeven.

Hoe ongelukkig zweeft
De sterv'ling die slechts leeft
Het dierelyke leeven:
Vervremt van 't geest'lyk goed,
't Geen Gy, in Christus bloed,
Den Vroomen hebt gegeven.

Leer my van dag tot dag
Myn broosheid, met beklag;
Belyden en regt kennen;
Leer my doch naar uw Woord,
't Geen myne ziel bekoort,
Myn Rigtsnoer, my gewennen.

Ach! voed my meer en meer •
Met zielenspys, ô Heer!
Door Jesus ons verkreegen;
Bestier my door uw' Geest,
Voor dood noch hel bevrees
Op alle myne Weegen.

B O E T - B E E D E

Of

Belydenifze der Zonden.

I JOH. I: Vers 9.

Indien wy onze zonden belyden, Hy is getrouw ende rechtveerdig, dat Hy ons de zonden vergeeve, ende ons reinige van alle ongerechtigheid.

Op de Maate van Pfalm 77:

Allerhoogfte Godt en Heere!
 Eeuwig zy U lof en Eere,
 Voor het onverdiende goed,
 Dat myn ziel op aard' ontmoet;
 Voor al uw' lankmoedigheeden;
 Die Gy wilt aan my befteeden,
 Aan my, die rond uit bekén,
 Dat ik arm en zondig ben.

Zondig, ja zelfs dood in zonden,
 En geheel onrein bevonden,
 Van het hoofd ten voetfool toe;
 Echter spaart gy uwe roê,
 En gy duldt noch de gebreeken,
 Die zo meenig in my fteeken,
 Daar myn hart zo vol van is,
 Werken van de duifternis.

Vader vol barmhertigheeden!

B

'k Zai

'k Zal in ootmoed voor U treden
 In den Naam van Uwen Zoon:
 Die, op uwen Hemeltroun,
 Aan Uw Regterhand gezeeten,
 Nooit de zynen zal vergeeten;
 Dies myn ziel zich derwaarts wend,
 Midden uit myn diep elend.

'k Ben in onrecht en in zonden
 Zo ontfangen, als ontbonden
 Door de banden der Natuur;
 Myn geboorte staat my duur,
 Wyl ik siektens, wyl ik sterven,
 Om der Oudren kwaad moet erven,
 Ja zelfs buiten uw genaë
 Om die schuld verlooren gaë.

Van 't gedichtzel der gedachten
 Was maar boosheid te verwachten
 In myn reukelooze jeugd,
 Wars van 't spoor der waare Deugd:
 Ik, ik ben een overtreeder
 Van uw Wet, en vry gereeder,
 Om van 's moeders lyf of aan,
 't Pad der zonden op te gaan.

Hoe 'k in jaaren verder raakte,
 Hoe myn hart het erger maakte:
 In de losse jonglingschap,
 Die zo reukeloozen stap
 Menigmaal heeft misgetreden,
 En in snood' ondankbaarheeden
 Zich gewentelt en gekeert,
 Daar Uw Woord my anders leert.

Myn verfoeyelyke zonden,
 In een groot getal bevonden,
 Meer als hairen op myn hoofd,
 Hadden my myn heil ontroofd:
 Maar Uw goedheid, nooit volpreezen!
 Heeft my nog die gunst beweezen,
 Dat my myn' bedroefden staat,
 Met berouw, ter harte gaat.

Gy, hebt Heer, myn' duister' oogen
 Opgeklart, en my bewoogen,
 Om van 't pad des doods te gaan,
 En het heilspoor in te staan;
 Om myn voorig zondig leeven,
 Afscheid, voor altyd, te geeven;
 En te wandlen naar Uw Woord,
 Als 't een kind van U behoort.

Maar na dat my kon bekooren
 Uwe Wet, leend' ik myn' ooren
 Noch zo vaak aan d'ydelheid,
 En zo meenig kwaad beleid;
 'k Heb myn hart, ik heb myn' oogen
 Noch zo naauw niet afgetoogen
 Van de waereld en 't verderf,
 Of zy kwetst my meenigwerf.

'k Zie nu klaarder myn' elende,
 Als eer ik myn zonden kende,
 En niet wist wat spoor ik ging,
 Toen de nacht myn hart omving;
 Toen het licht der zuiv're Waarheid,
 Met zyn heiligende klaarheid,
 My zo helder niet verscheen,
 Blind door 's Waerelds ydelheên.

Nu Gy my uw Woord ontdekt hebt,
 En daar door myn ziel gewekt hebt,
 Nu beklag' ik eerst myn staat
 Die my bang ter harte gaat,
 Want ik vinde dat de zonden
 En gebreeken nog gevonden
 Zyn, in myn verligte hert,
 Dat hierom zo treurig wert.

Immers zult Gy niet vertrouwen,
 Noch op uwe Heilgen bouwen,
 Ja de Heem'len, klaar en hoog,
 Zyn niet zuiver in uw oog;
 Daar de heilige Serafynen
 Zelfs gedekt voor U verschynen,
 Als zy, ô Drie-eenig Heer!
 Juichen uwen lof en eer.

't Is, ô Vader! uw genade
 En uw Zoon die my te stude
 Komt, tot heeling van de smart,
 Tot verlichting van myn hart;
 Uwen Geest moet my geleiden,
 't Kwade van het goede scheiden,
 In my is geen 't minste goed,
 Dan dat my van U ontmoet.

Reinigt my van myne zonden,
 Om de smartelyke wonden
 Van myn Jesus en zyn bloed,
 Die uw toorn nu heeft verzoet;
 Die voor ons heeft willen sterven,
 Om ons eeuwig te doen erven,
 's Hemels hooge Heerlykheid
 Voor de zynen toebereid.

Laat uw Geest, my meer verlichten,
 In geloof en hoope stichten,
 Hoeden voor de zond' en val,
 Leiden door dit traanendal;
 Tot Gy my eens zult ontbinden
 Daar ik zal myn Jesus vinden;
 Daar ik U Drie-eenig Godt
 Loven zal, myn hoogste lot!

Z A N G

Ter Voorbereidinge van 's Heeren
 Jesu Christi Hoogwaardig Heilig
 Avondmaal.

P S A L M 119: Vers 176.

*Ik hebbe gedwaalt als een verlooren Schaap: zoekt
 uwen knecht, want uwe Gebooden en hebbe
 ik niet vergeeten.*

Op de Maate van Psalm 25.

Trouwe Harder van uw Schapen!
 Deze weelig weiden laat,
 Daarze geestlyk voedsel raapen,
 Daar uw Heilbron open staat:
 Daar uw Geest hen willig drenkt,
 En uw goedheid haar zal geeven
 's Levens waater, dat gy schenkt
 Om voor eeuwig U te leeven

Ach! ik dwaalde langs de weegen,
 In een dikke duisternis,
 Daar geen voedsel word verkreegen,
 Daar geen troost te vinden is;
 Daar de duivel, hel, en dood,
 Briefschend' op de zielen loeren,
 Om die in den grootsten nood
 Door haar woede heên te voeren.

Maar ô Harder! die ten leeven,
 Door den dood, zyt weêrgebragt,
 Daar Gy U had ingegeeven
 Ter verlossing van 't geslacht,
 't Geen Uw Vader naar Zyn Woord
 Heeft voor eeuwig uitverkooren,
 Op dat wie uw stemme hoort
 Door Uw kracht nooit gaa verlooren.

O waar vind' ik blyde klanken,
 Om myn Harder, om myn Godt,
 Voor dit geest'lyk goed te danken,
 Voor dit onwaardeerlyk lot;
 Die my vrydde van 't geweld,
 Van de magt der snoode zonden,
 En in vryheid heeft gestelt,
 Duur gekogt door Zyne wonden.

Ach! die vryheid, van veel waarde?
 Heb ik niet genoeg betragt,
 't Ydel schoon der nietig' aarde,
 Heeft my van het pad gebragt;
 'k Ben uw heilspoor misgetreên,
 'k Heb op nieuws met veel gebreeken
 My bezoedelt als voor heên.
 Dies myn ontrouw is gebleeken.

Ach!

Ach! 't herdenken doet my schrikken
 Aan dien doodelyken stant,
 Aan die looze snoode strikken,
 Voor de dwaalende gespant:
 Stort myn hart een' heeten vloet
 Van berouwelyke traanen,
 Dan zie ik de schaê vergoedt,
 En myn weg tot Jesus baanen.

'k Zie zyn Leeden hen bereiden
 Tot den geestelyken disch,
 Om zyn' Eere te verbreiden,
 En zyn's Naams gedachtenis;
 Daar men door gebrooken brood
 Jesus kruisdood at zal maalen;
 Daar der zielen hongersnood
 Geestelykē spys zal haalen.

Daar de Heiland vol ontfermen
 Noodigt de vermoeide ziel;
 Daar Hy als met open' armen
 Opbeurt hem die struyklend viel;
 Daar een' vollen overvloed
 Van zyn dierbre Zegeningen
 Stroomt op een bedroefd gemoed
 Dat na deezen prys zal dingen.

Durf ik, die my weêr beladen,
 Op het nieuw, met zonden vind,
 Tot dien Tafel der genaden
 Naad'ren, als een Hemelkind;
 Durf ik, die myn zonden ken,
 En aankleevende gebreeken,
 Die beproeft hebt, wat ik ben,
 Nu nog van te nadren spreeken?

Ja ik zal op nieuw het leeven
 Zoeken, wyl ik in den dood,
 Uit my zelv, geen vrugt kan geeven;
 Maar gespyzigt met dit brood,
 Zal ik, door zyn onderstand,
 In 't Geloof, my weêr vereenen,
 Met myn Jesus, 't hoogste pand!
 Die voor zondaars is verscheenen.

't Hart, gebrooken door zyn klagten,
 En een neêrgeflagen geest,
 Zal myn Harder niet veragten,
 Die behagen hem het meest;
 Zyn menschlievenheid is groot;
 Veele zyn Barmhertigheeden;
 Hy rukt zondaars uit hun nood,
 En doetz' op het heilspoor treden.

'k Nader op zyn vryndlyk nooden,
 Wyl ik 's Harders stemme ken,
 En zyn billyke geboden
 Nog niet gants vergeeten ben:
 Daar Hy by zich zelve sweert
 Dat een zondaar niet zal sterven,
 Als hy zich oprecht bekeert,
 Maar dan zal het leven erven.

Zyn myn zonden overvloedig,
 Meer is zyn Barmhertigheid,
 En genade, ryk en goedig,
 Voor die zich oprecht bereid.
 Uwe goedheid, groote Godt!
 Strekt haar uit tot alle volken,
 Die U kennen voor haar Lot,
 En uw waarheid tot de wolken.

Reinigt my, myn hart en lippen,
Heelt my die nu ben gewond;
Laat geen' ydelheeden slippen,
Maar uw Waarheid, uit myn mond;
Kleed my met het bruiloftskleed,
't Kleed van uw gerechtigheeden;
Maakt my zo ter Feest gereed,
Dan zal ik vrymoedig treden;

Dan zult gy' myn ziel verzaaden,
En verand'ren naar uw Beeld;
My op nieuws weer overlaaden
Met Uw Goedheid, die my streeft;
Dan zal ik, met lust en vlyt,
Op het Zalig heilspoor loopen;
En myn gantsche levenstyd
Eenig op uw goedheid hoopen.

Groote Harder! wilt my leiden
Op het zielvernoegend spoor,
Daar Gy zult uw Schapen weiden
Deeze woeste Waereld door,
Daar men eeuwig word gevoed
Met die Hemelzoete spyze,
Met een bly geruft gemoed,
Op een ongehoorde wyze.

DANKZEGGINGE

Na 's Heeren

Heilig Avondmaal.

PSALM 103: Vers 2.

*Looft den HEERE myne ziele, ende en vergetet
geene van zyne Weldaden.*

Vers 5. Die uwen mond verzadigt met het goede.

Op de Maate van Psalm 24.

Glooft zyt Gy, Heilryke Godt!
Myn Deel, myn Troost, myn hoogste lot!
Myn Blyschap, Toeverlaat en Leven;
Die mynen mond schenkt hemelzoet;
Die Vreed' aan myn ontstelt gemoed,
En vreugd hebt door den Geest gegeven.

Die door geen sulver, noch door goud,
Waar op de Waereldling vertrouwt,
Maar door het bloed van uwen Zoone,
Dat onbestraffelyke Lam,
't Geen onbevlekt ten offer kwam,
Ons hebt verworven 's Hemels kroone.

Ik lag in 't midden van den dood,
En door de zonden in dien nood
Gebragt, schein ik byna gestorven;
Maar Gy hebt Jesus niet gespaart,

Dic

Die uit den Hemel, heeft op aard,
Het leven door zyn dood verworven.

Hier van ben ik aan uwen difch,
Daar Uwen Zoon myn Gaftheer is,
Op 't nieuw verzeekert, door de panden
Van uw genadenryk Verbond,
Waar door Gy my het leven gond,
En my bevrydt van zond' en fchanden.

Hoe groot is Uw menfchlievenheid!
Hoe groot het goed, door u bereid,
Voor hen die uwen Naame vreezen:
Die ons verlost hebt van den vloek
Der Wet, gefchreeven in uw Boek,
En eeuwig doet gelukkig weezen.

Wat zal ik voor al 't heerlyk goed,
Dat myne ziele hier ontmoet,
Aan U, ô Levensbron! vergelden?
Ik zal myn gantsche leven door
Het eeuwig Zalig Hemelfpoor,
Bewand'len, en Uw goedheid melden.

Dat Uw genadenryke Geest,
Die op dit Heilig Bruiloftsteest,
Myn ziel verkwikt heeft, door 't Geloove,
My leide naar uw' Wyzen raad,
My houd' in dien oprechten ftaat,
Dat my geen kwaad myn hoop ontroove.

Dan zal ik in dit traanendal,
Bevryd zyn voor den fnooden val,
Voor lift en laagen der Vyanden:

Want

Want Jesus heeft des doods geweld,
Des Satans kracht, ter neer gevelt,
En ons verlost van helsche banden.

Dan zal myn hoop, die 't hart verblyd,
My sterken in den minsten stryd
Der zonden en der tegenheeden:
Want uwe kind'ren worden hier,
Door aarde, lucht, door water, vier,
In 't aardfche perk noch naauw bestreeden.

Dan zal ik na ik hier myn loop,
In vast Geloof, in Lietde en Hoop,
Volend heb, eens de Kroon beërven,
Die Jesus door zyn sterke magt,
En offer heeft te weeg gebragt,
Dat 's 't eeuwig leeven, na myn sterven.

K E R S - Z A N G .

J E Z A I A 9: Vers 5. *Een Kind is ons gebooren, een
Zoone is ons gegeven, ende de heerschappye is op zyne schouder: ende men noemt
Zynen Naame Wonderlyk, Raad, sterke
God, Vader der Eeuwigheid, Vreedevorst:*
1 T I M. 3. Vers 16. *Godt is geopenbaart in den
Vleefche, &c.*

Op de Maate van Psalm 65.

Nu is de blyde tyd gekoomen,
Die ons den dag verjaart,

De heugelykste, voor de Vroomen,
Hen meer dan and're waard:
De Heiland Jesus is verscheenen,
Van 's Vaders Hemeltroon,
Als waare mensch, in vlees en beenen,
Godts eengebooren Zoon.

Een Wonder boven alle wond'ren!
Daar geen vernuft by heeft,
Daar Moses Wet, en 't vloek uitdond'ren
Van Sinai' voor heeft;
Waar na d'Aardsvaders met verlangen
Reikhalsden in hunn' tyd,
In hoop, de waereld zoud' ontfangen
Hem, die hun heeft verblydt.

Myn hart zal zich ter Feeft bereiden
Op deezen grooten dag,
Om d'Eer van Jesus te verbreiden
Met ernst en diep ontzag:
Juicht, juicht met my, gy alle Vroomen!
Met blyfchap in den geest,
Nu onzen Heiland is gekoomen,
Die eeuwig is geweest.

Hy komt om 's Vaders welbehagen
Gewilliglyk te doen,
Om onze zond' en straf te dragen;
Om zich tot een rantzoen,
Voor ons, zyn Vader voor te stellen,
Op dat in eeuwigheid
Geen dood noch duivel ons mogt kwellen,
Dit 's 't heil, door Hem bereid.

Hy komt om 't eeuwig zalig leeven,
 Aan hun, die in den dood
 Geleegen zyn, uit gunst, te geeven,
 Om hen van hunnen nood
 Te vryden; want het was beslooten
 In d'Eeuw'ge Vreederaad;
 Hy komt gelyk een rys gesprooten
 Uit Vader Davids zaad.

Komt, komt ô hardverstokte Jooden!
 Komt hier, ay ziet en hoort,
 Hier werd u Jesus aangeboden
 Naar het Prophetisch woord,
 Uit Judaas Stamme voortgesprooten,
 Gebooren uit een Maagt,
 Veragt, vervolgt van 's waerelds Grooten,
 Daar Bethlem roem op draagt.

Uw Vadren lang voorzegt voor deezen,
 Geschaduw't door de Wet,
 De Mensch gelyk in stalt' en weezen,
 Doch rein en onbesmet;
 Laat Zyn geboort' U, schoon op aarde
 Gering, niet erg'ren, want
 Hy is en blyft de Godt vol waarde,
 Die 't al schiep door zyn hand.

Ey ziet, hoe duizend duizend' Englen,
 Op Zyn geboortentyd,
 Haar Lofgezangen t'zamen menglen,
 Om Zynen komst verblyd;
 Ziet hoe, uit vergeleegde Landen,
 D'Arabers, in ootmoed,
 Met hun geschenken in de handen,
 Neer vallen hem te voet.

Kan noch uw hart afkeerig blyven
 Van Abrams Schild en Loon;
 Die Vader Izaak deed beklyven,
 En Jakob zynen zoon;
 Die Held! die Krygsheld, die de Kind'ren
 Van Isrel door Zyn' hand
 Verloste, dat hen niets kon hind'ren,
 En voerd' in Kanaans land.

O Godt! verligt, verligt hunn' oogen,
 Beweegt hen meer en meer,
 Op dat zy door 't Geloof bewoogen,
 Hem kussen als hun Heer.
 Laat Uwen Geest dees zuiv're Waarheid
 Doen zien aan 't Heidendom,
 Zo word den Heiland, vol van klaarheid!
 Gepreekt, gelooft alom.

Laat my dees Kerstyd heilig vieren
 Veel beeter als voorheen;
 Laat uwen Geest myn aandagt stieren
 Al waar de Harders treên;
 Daar zal ik mynen Jesus vinden
 By zyne Moedermaagt;
 Hem zien in slegte swagtels winden,
 Die 's Hemels cieraad draagt.

O Jesus die in 't vlees verscheenen
 Zyt, als een sterfelyk mensch,
 Ach wil my doch met U vereenen,
 Door Uwen Geest, myn wensch!
 Op dat ik U alleen ter Eere
 Mag leeven, hier op aard';
 Want buiten U, myn Godt en Heere!
 Is my niets nut noch waard.

P A A S C H

PAASCH-ZANG.

ROM. 8: Vers 34. *Wie is't die verdoemt? Christus is 't die gestorven is; ja dat meer is, die ook opgewekt is.*

2TIMOTH. 2: Vers 8. *Houd in gedachtenisze dat Jezus Christus uit den dooden is opgewekt.*

Op de Maate van Psalm 31.

Wie juicht met my niet, Godt ter eere,
 Eerbiedig in den Geest
 Op 't allerheilzaamst Feest,
 Nu Heiland Jesus, onzen Heere,
 Uit 't graf, de buik der aarde,
 Ryft met veel glans en waarde.

Wie staat 'er met my niet verslagen,
 Om zyn menschlievenheid
 En 't heil, de Kerk bereid:
 Nu Hy als Koning op komt dagen,
 En alle helsche magten
 Verwint, door zyne krachten.

Gy leidd' om ons, o Opperst Weezen!
 Vrywillig 't lichaam af,
 In 't akelyke graf,
 Om onze smarten te geneezen;
 Gy stierft om ons het leeven
 Voor eeuwig weêr te geeven.

Na zo veel smart en bitter lyden ;
 Na zo veel schimp en smaad,
 Vervolging en verraad,
 Moest gy, om onze ziel te vryden,
 Noch aan het vloekhout raaken,
 En daar Godts toorne smaaken.

Wat zoud' uw dood, ô Heer! ons baaten ;
 Indien gy door uw kragt,
 Niet waart hervoort gebragt,
 En had het duister graf verlaaten ;
 Verbreekende de banden
 Des doods, door uwe handen.

Laat vry d'ontaaarde Jooden smaalen ;
 Laat Wachters, by de nagt,
 't Verzeegelt graf met wacht
 Bezetten ; niets kan u bepaalen :
 Hier tuigen lucht en aarde
 Van uwèn magt en waarde.

't Voorhangzel van Jeruslems Tempel
 Scheurt dadelyk van een,
 Van boven tot beneên ;
 Men kent geen aardsche Kerk noch drempel,
 Nu Jesus, 't Ligt der ligten,
 In 't hart zyn Kerk zal stigten.

De blinkend' Engelen verkonden,
 Met groote heerlykheid,
 Hoe uwe Majesteit
 Niet meer werd in het graf gevonden ;
 Maar reeds uw volk op heeden
 Nu zyt voor uit getreden.

Juicht dan met my, ô alle Vroomen!

En zingt, een Vreugden Lied,

Om 't heil aan ons geschiedt,

Nu Jesus is uit 't Graf gekoomen,

En voert de dood gevangen,

Dat die ons nooit zal prangen.

Laat ons met dankbaarheid ons leeven

Aanstellen tot zyn' Eer,

Nu Jesus onzen Heer

Zich voor ons heeft ter dood gegeven;

Laat ons Hem eeuwig pryzen

En hartlyk dank bewyzen.

Dat Jesus Geest ons voortaan leidé

Op 't regte Hemelfpoor,

De gantsche waereld door;

Dat Hy door zynen Staf ons weide,

En stier ons op de Weegen

Daar 't leeven wordt verkreegen.

Z A N G

Op de

H E M E L V A A R T

Onzes Heeren

J E Z U S C H R I S T U S.

PSALM 47: Vers 6, 7, 8. *Godt vaart op met gejuich ; de HEERE met geklank der Bazuinen.*

HANDEL. I: Vers 9. *Ende als hy dit gezegt hadde, wierdt hy opgenoomen daar zy't zagen, en een wolke nam hem wech van haaren oogen.*

STEMME: Hoe schoon ligt ons de Morgenstar.

Hoe ryft de blyde Dageraat,
 Die vrolyker dan eertyds staat,
 Haar glans dringt in het harte
 Van ieder Christen, die met vrugt
 Herdenkt hoe boven wolk en lucht,
 Ten spyt van dood en smarte,
     De Zon,
     En Bron,
     Van al 't Weezen,
     Is gereezen,
     Vol van glanzzen,
 Boven al des Hemelstranzzen.

Na dat Hy veertig dagen heeft
 Vertoont door teek'nen dat hy leeft,
 Om hen te doen gelooven,
 Hen leerende gelyk voorheen,
 Wat padt men nu hadd' in te treên,
 Na 's Hemels Stad hier booven:

    Wat Leer,
     Met eer,
     Zyne volken,
     's Hemels tolken,
     Zouden leeren,
 Eer zy van Jerus'lem keeren.

Maar eer de groot' Alzeegenaar
 Zyn reiz' aanneemt, te wonderbaar!
 Verheft hy eerst zyn handen,
 En zegent 't Heilig Elleftal,
 Door Hem beschermt voor ramp en val,
 Bevrydt van zondebanden;

    Ten blyk,
     Godts Ryk,
     Zo vol waarde,
     Niet op aarde,
     Maar hier booven
 Is, om Eeuwig Heim te looven.

Dus ryft de Heiland boven 't zwerk;
 En laat zyn volk in 't aardse perk,
 Niet om haar te verlaten,
 Maar tot haar welzyn allermeeft,
 Om van den Hemel Zynen Geest,
 Den Trooster t'haarer baaten,
     Van daar,
     Zo klaar,

Af te zenden,
 Om te wenden,
 All' haar smarten,
 En te daalen in hunn' harten.

Terwyl 't geloovig hart en oog
 Zyns volks hem naziet hemelhoog,
 Verschynen straks twee Mannen,
 Wier Hemels blinkende gewaat,
 Getuigden van hun Heiligen staat:
 Door Gods Geest aangespannen,
 Met last,
 Om vast,
 Hen te leeren,
 Dat Hy keeren
 Zou, en koomen
 Zo als Hy was opgenoomen.

O Joden! ongeloovig Volk,
 Ziet hier Godts Zoon, des Hemels Tolk,
 Met glans ten Hemel keeren;
 Geen Duivel, Dood, geen helsch geweld,
 Geen Krygswagt aan zyn Graf gestelt,
 Vermogt dien Held dit weeren;
 Wiens kracht,
 En magt,
 Heeft verslonden,
 Helsche vonden,
 En verstooven,
 Ryzend' in triumf naa booven.

Myn ziel, verheft u derwaarts heen,
 Daar Jesus u is voorgetreên,
 Die U van uwe zonden
 Bevrydt, en van de helsche magt,

Door 't geen Hy heeft voor u volbragt ;
En door zyn dierb're wonden :

    Laat d'aard',
    Zo waard,
    U niet weezen,
    Om na deezen,
    Daar te wroeten,
Tragt om hoog uw lust t'ontmoeten.

Daar Hy, aan 's Vaders rechterhand
Gezeeten, d'Eeuw'ge Vierschaar spant,
En pleit steeds voor de Zynen,
Van waar Hy op den grooten dag
Neerdalen zal, om met gezag
Als Rigter te verschynen :

    Gaat dan,
    . Slaat dan
    Uw zielsooge,
    Naa om hooge,
    Daar uw schat is,
Dan treedt gy nooit 't rechte pad mis.

PINKSTER-ZANG.

HANDEL. 2: Vers 17 en 18. *Ende het zal zyn in de laatste dagen (zegt Godt) ik zal uitstorten van mynen Geest op allen vlesch; ende uwe Soonen ende uwe Dochters zullen propheteeren, ende uwe jongelingen zullen gesichten sien, ende uwe Ouden zullen droomen dromen.*

Ende ook op myne dienstknechten, ende op myne dienstmaagden, zal ik in die dagen van mynen Geest uitstorten.

ROM. 8: Vers 9. *Maar zo iemand de Geest Christi niet en heeft, die komt hem niet toe.*

Op de Maate van Psalm 68.

Verheugt, verblydt u in den geest,
 O Christ'nen! op het Pinksterfeest,
 Het Feest der Eerstelingen;
 Verheft Godts lof met hart en mond,
 Zingt in den vroegen morgenstond
 Van deeze wondre dingen:
 Verzamelt in 't Geloof by een,
 Met Eendragt, pryst in 't algemeen,
 Uw Godt, die Godt der Waarheid,
 Die door dit groote Wonderwerk,
 Van zynen Geest, zyn Woord, zo sterk
 Bevestigt in zyn klaarheid.

Het sterkgedreevene geluit
 Snelt als een wind ten Hemel uit,

In 't huis daar Christus Leeden,
 D'Apostelen, in zynen Naam
 Vergaart, in eenigheid te zaam
 Volherden in gebeden:
 Verdeelde tongen als van vuur
 Bestraalen hen, die op dat uur
 Zyn by elkaar gezeeten.
 Tot zy vervult door Christus Geest,
 Verscheide taalen, onbedeest
 Straks spreken, en wel weeten.

Geringe Vissers; onbekent
 De Schoolgeleerdheid, nooit gewent
 Te leeren vreemde taalen,
 Die spreken, dat al 't uitheemsch volk
 Hun taal verstaat, en zonder tolk
 Begrypt, 't geen zy verhaalen,
 En Petrus toont, hoe 's Heeren magt
 Nu door Zyn Geest dit stuk volbragt,
 Zo lang voorzegt voor deezen,
 Hoe 't geen gezien wierd en gehoord,
 Geschiede naar 't Prophetisch woord,
 En dat het dus moest weezen.

o Godt, die eertyds uwe Wet,
 Op Sinai hebt ingezet,
 Met blixemen en dond'ren;
 Die thans uw heiligenden Geest
 Stort op dit heerlyk Pinksterfeest,
 Tot yder eens verwond'ren,
 En vest de Kerk van 't Nieuw Verbond,
 Op Jesus dood zo vast gegrondt,
 Tot Heil voor d'Uitverkooren:
 Uw Geest bestraal myn duister hert,

Op dat het gantsch verandert werdt,
En tot Uw' dienst herbooren.

O Jesus! die vol Majesteit,
Uw Troon bekleedt vol heiligheid,
Ten Hemel opgevaaren,
Van waar Gy uwen Trooster zendt,
Verzegelend' al wie Hy kent,
Om eeuwig te bewaaren.
Ach dat uw Geest my meer en meer
Verzeek're van Uw gunst, ó Heer!
En naar Uw Woord doe leven:
Dat Hy myn hart in blyschap zet,
En trooste zo my onspoed let;
Laat Hy my nooit begeeven.

J A A R - Z A N G :

Om te zingen op het Nieuwe Jaar, of op de Verjaringe van iemands Geboorte- of eenige andere Merkwaardige-dag.

JOB 7: Vers 6. 9. en 10. *Myn dagen zyn lichter geweest dan een Wevers spoel, ende zyn vergaan zonder verwachtinge :*

Een wolke vergaat ende vaart benen : alzo die in het graf daalt, en zal niet weder epkomen.

Hy zal niet meer weder keeren tot zyn huis ; ende Zyne plaatse en zal hem niet meerder kennen.

Op de Stemme van den 116de Psalm.

Wat groote gunst bestraalt my deezen dag,
Die op het nieuw een Jaar hegt aan myn leeven:
Een gunst, waar voor ik d'Eer aan U zal geeven,
Heilryke Godt, met ootmoed en ontzag.

Was uw genaad' aan my, onwaardig mensch!
Geduurende myn tyd, my niet verscheenen,
'k Was voor uw aanschyn als een wolk verdweenen,
Daar ik dees dag noch leef, met vreugd, naar wensch.

Naar wensch, gezond, in staat van lichaams kracht,
Maar, tot myn smart, omhangen met veel zonden ;
Eiendig en gebrekkelyk bevonden,
Waarom myn ziel van treurigheid versmagt.

o Goede

O Goede Godt! die my noch hebt gespaart,
 Zo dat ik weer een jaartyd zie verloopē,
 Hoe kan ik op uw gunst en goedheid hoopen,
 Zo 't leven niet is met uw Wet gepaart?

Vernieuwt in my, by 't aangevange Jaar,
 Myn hart, myn ziel, en myn verstand en zinnen;
 Laat my niets dan 't geen heilig is beginnen,
 Zo vreesst myn ziel geen dood noch hels gevaar.

Myn Jaaren zyn zeer snel gelyk een schim,
 En ligter als een Weevers spoel vervloogen:
 Ja als een droom verdwynt voor waakend' oogen,
 Noch blinkt myn zon aan d'aardsche levenskim.

Mogt myn gedrag nu als een heldre zon
 Naar 't licht uws Woords in vollen luister praalen,
 Op dat Gy eer, myn ziel mogt Heil behaalen,
 Als zy de kragt van 't zondig kwaad verwon.

Dan zoud' ik eerst in een gewenschte vreugd,
 Dees Jaardag u, myn Godt, ter eere viēen:
 Myn wegen naar uw heilig rigtsnoer stieren,
 In Godtsvrugt, en in onbesprooke deugd.

Myn ziel verlangt om u, haar Heil en Godt,
 Voortaan ter eer en in het licht, te leēven;
 Haar zelfs geheel en al aan u te geeven,
 Wyl Gy alleen haar Schild zyt en haar Lot.

Leer my, O Godt! in naarstigheit en vlyt,
 Met vrugt, al myne levensdagen tellen,
 Met yver my naar uwen Wet te stellen,
 Op dat myn hart wys worde door den tyd.

Volbrenge in my uw heiligende kracht,
 Die my alleen genoeg en nut zal weezen,
 Dan heb ik voor geen tegenheên te vreezen,
 Als ik uw Wet in 't binnenst recht betrage.

Dan zal de dood, myn ziel, des levensgeest,
 Veel zaliger als 't aardfche leven strekken;
 En my het pak van 't brooze vlees uittrekken,
 Ja voeren in het eeuwig Jaarig-feeft.

BRUILOFTS VREUGDEN - ZANG.

SPREUK. 5: Vers 18. 20. en 21. *Verblydt u van
 wegen de Huisvrouw uwer jeugd.*

*Ende waarom zoudt gy, myn Zoon, in eene
 vreemde doolen, ende den schoot der onbe-
 kende omvangen.*

*Want eens iegelyks wegen zyn voor de oogen
 des HEEREN: ende hy weegt alle zyne
 gangen.*

Op de Wyze: hoe schoon licht ons de Morgenstar.

De beste vreugde, die op aard
 Te vinden is, en meerder waard
 Dan alle waerelds schatten;
 Is een oprecht vernoegzaam hert,
 't Geen door geen Nyd ontroert en werdt,
Maar

Maar vreedde zal bevatten,

Daar geen,

Schynreên,

Vuile lusten,

't Hart ontrusten,

En 't genoeg

Vry blyft van een ſchuldig wroegen.

Nu is 't een dag van blyde vreugd,

Van vrolykheid en zoet geneugt;

Nu Bruid en Bruigom paaren:

Die beiden eens van hart en zint,

Bewoogen door een reine min,

Elkander trouw verklaaren,

Om al,

't Geen zal,

Na dit Paaren,

Hun weêrvaaren;

t'Zaam te draagen,

En malkand'ren te behaagen.

Gezegt is den Echtenſtaat,

Gerecht naar 's Heeren Wet en raad,

En in Zyn' vrees begonnen:

Want Godt verlaat die menſchen niet,

Die Hem vertrouwen in eerbied;

Met Godt is 't al gewonnen:

Verzint,

Begint

Met den Heere,

t'Zyner eere,

In dit leeven,

Zo zal Hy zyn zegen geeven.

O Godt;

O Godt, gy die de Huwlykswet
 Hebt van 't begin af ingezet,
 Op dat elk kuisch zou leeven;
 En dat het menschelyk geslacht,
 Wordt tot uw Eere voortgebragt;
 Om hulp elkaër te geeven.

Stort, Heer,
 Mild neër
 Veele Deugden,
 Veele Vreugden,
 In de harten
 Van dit Paar bevrydt van smarten.

Laat geen onrein' onguure geest,
 Besmetten 't zuiver Bruiloftsfeest;
 Niets moet de vreugde stooren.
 O dat dit Huwlyk t' uwer Eer,
 In vreed' en vreugd uitvalle Heer!
 En elk uw lof mag hooren:

Want U,
 Komt nu,
 Opper-Heere!
 Lof en eere,
 Voor uw goedheid,
 En all' onverdiende zoetheid.

V E L D - Z A N G.

PSALM 104: Vers 14. en 24. *Hy doet het gras
uitspruiten voor de beesten, ende het kruid
tot dienst des menschen, doende het brood
uit de aarde voortkoomen.*

*Hoe groot zyn uwe werken; ó Heere? Gy
hebtze alle met wysheid gemaakt, 't aard-
ryk is vol van uwe goederen.*

Op de Maate van den 100ste Psalm.

Het oog, hoe ver 't zich rondom weidt,
Langs 't graazig veld wyd uitgespreidt,
Vindt in al 't groen cieraad geen end,
Waar heen 't zich met opmerking wendt.

Want hoe het meerder 't al beziet,
En met een keurig oog bespiedt,
Hoe meer het overdubb'le stof
Vind tot des Scheppers eer en lof.

Ik zie geen groent' of kruiden staan,
Of elk wyft my een Godheid aan,
En noopt my tot myn werk en pligt,
Daar yder spruit my leert en sticht.

Het minste bloempje, dat 'er staat,
In cier'lyk' order opengaat,
En ryft op zyn' bescheiden tyd,
Of bloeit met een onkreukb're vlyt;

Elk draagt met vrucht zyn eigen zaad;
 En strooit het weêr in ryke maat,
 Om op het nieuw, in tyd en stond,
 Te ryzen uit den dorren grond.

Wat is 'er menig ledig mensch,
 Met aards verstand voorzien naar wensch,
 Die Godt de minste vrucht niet draagt,
 Ja niemand als zich zelfs behaagt;

Daar 't stomme redelooze vee,
 Hoe sterk en groot! zich mak en dwee,
 Ten dienst van zynen Meester toont,
 En 't voedsel door zyn' arbeid loont.

Daar Os en Ezel kent de stem
 Van zyn' bezitter, vaardig hem,
 Met lust en kracht, ten dienst te slaan;
 En voor hem in 't gareel te gaan.

Het vlugge snelle pluimgediert,
 't Geen in de lucht hier vrolyk zwiert;
 Zingt, by den vroegen dageraad,
 Des Scheppers Lof op zyne maat.

Terwyl d'ondankbre mensch door 't veld
 Treedt, en niet eens de goedheid meld
 Van Godt, die hem den adem geeft,
 En duldt noch dat hy dierlyk leeft;

D'ondankbaarheid, een helsch gebroet,
 Erkent nooit het verkreegen goed,
 Maar kiest veel eerder 't slinkfche padt,
 In zorgeloosheid afgemat.

Ó Godt!

O Godt! gy die het aardryk schiep
Toen 't niet en was, en 't daad'lyk riep
Als of 't'er was, en 't stont 'er Heer,
Op uw Gebod en tot uw Eer;

Die dit roemrugtig tafereel,
Zo ryk en vrugtbaar, schoon en eêl,
Met al zyn volheid wrogt naar wensch,
Tot nut en voordeel van den mensch.

Wat zyn wy, dat gy ons, zo goed
Met uwe zegening ontmoet,
En dag op dag vernieuwt 't gelaat
Des velds, dat ons ten dienste staat.

Die ons ontelb're weldaên schenkt,
En uit een zee van goedheid drenkt:
Ja duldt noch dat de Zondaar leeft,
Aan wien gy ook zyn voedsel geeft.

Maak ons gelyk dit vruchtbaar veld,
Om vrucht te dragen recht gestelt:
Wist onze zonden uit door 't bloet
Van Jesus, dat uw toorn verzoet;

Bereid ons door uw goede Geest,
Dat wy u dienen onbevreesd,
En uwe Schepf'len tot uw Eer
Gebruiken, Eeuwig Godt en Heer!

WATER-ZANG.

PSALM 104: Vers 5, 6 en 7. *Hy heeft de aarde gegrondet op hare grondvesten : zy en zal nimmer noch eeuwiglyk niet wankelen.*

Gy hadtze met den afgrond als een kleed overdekt : de wateren stonden boven de bergen.

Van uw Schelden vloden zy, zy haafte haar wech voor de stemme uwes donders.

Op de Wyze van O Heilig Zalig Bethlehem.

Hoe blinkt de kristallyne vloet
Met haare kabbelende stroomen,
Waar mee zy 't grasryk boord begroet,
Bespoelende haar groene zoomen;

Daar zy het land op haaren buit,
De spartelende visch, komt nooden,
Met deun geraas en zacht geluit,
Langs malsche vette klaverzooden;

Gereed, ten dienste van den mensch,
Uit haare volheid meê te deelen,
En boven zyn waardy, naar wensch,
Met aangenaame spys te streelen.

O Godt! gy die het aardsche rond,
En zyne volheid, hebt geschapen,

En

En tot gebruik den mensch gegont,
Om daar zyn voedsel uit te rapen;

Gy die de wilde woefte zee,
Hebt van het vaste land gefcheiden;
Daar Gy het wild' en tamme vee
Laat in de vruchtb're beemden weiden;

Bevochtigt door het vloeib're nat
Der vlugge stroomen en revieren,
Die uit de zee, dat watervat,
Als straalen om den aardkloot fwieren;

Of keeren naa hun oorsprong toe,
Op tyd en perk hun voorgeschreeven,
Des vlietens nog des stroomens moe,
Maar onophoudlyk voortgedreeven:

Daar duizend viſſchen onder een,
In dezen glazen boezem, snellen,
Waar uit men Uwe mogenheên
O Godt! met aandagt kan vertellen.

Wat is de mensch, dat gy, ô Heer!
Uw Schep'len hem ten dienst wilt ſchenken,
En uit uw volheid, tot uw eer,
Hem weet te ſpyſen en te drenken.

Ach dat myn hart volveerdig wierdt,
Om U, als Oorspronk aller dingen,
Door uwen goeden Geest beſtiert,
Godvruchtiglyk ter eer te zingen:

Op dat ik van ondankbaarheid,

Voor u, bevrydt mogt zyn bevonden,
 En, door Uw goedheid toebereidt,
 My hoeden mogt voor snoode zonden.

Wafcht my, door 't water der Genâe,
 Van alle myn' onzuiv're smetten;
 Dat ik uw goedheid gade slaa:
 En stier my naar uw' heilige Wetten.

H O F - Z A N G .

PSALM CIV: Vers 24.

*Hoe groot zyn uwe werken , ô Heer ! Gy hebtze
 alle met wysheid gemaakt , het aardryk
 is vol van uwe goederen .*

T O O N : Bel Iris.

Laat ons nu verheugt in 't hart,
 Godt ten prys een lofzang zingen,
 En de stem ten Hemel dringen,
 Buiten alle ramp en finart,
 Daar de boomen en de bloemen,
 Daar de vogels en 't gediert,
 Schoon zy stom zyn, echter roemen,
 Hem die schiep al 't geen hier zwiert.

't Blomperk dat in schoonte praalt,
 En den roem des Hof's kan haalen,
 Zal de wysheid ons afmaalen,

Daar

Daar zyn glans en ciersel straalt,
 Van den Schepper, die de kleuren,
 Zo verscheiden, als een gloed,
 Aan de bloemen schenkt, en geuren
 Zo verkwikkelyk en zoet.

't Leven van een sterfelyk mensch,
 Hoe vol wysheid en vermoogen!
 Hoe ontzachlyk voor elks oogeu!
 Hoe volmaakt naar zynen wensch!
 Wordt gelyk een bloem verflagen,
 Die noch in den morgenstond
 Geur en sierfel stond te dragen;
 Maar die 't avond-uur verslondt.

Ziet de boomen in hun perk,
 Groot' en kleene, cierlyk pryken,
 Die men mag met recht gelyken
 By Godts uitverkooren' Kerk,
 Daar men Eiken, daar men Ceed'ren,
 Daar men plant en spruiten vindt,
 Zo wel kragtigen, als teed'ren,
 Elk nochtans des Heeren Kind.

Bloeit den Boomgaard op zyn' tyd,
 't Zyn beloften van hun vrugten,
 Daar de Hoveniers naar zuchten,
 Voor hun werk, en nyvre vlyt;
 Laat ons van die boomen leeren,
 In den welgeschikten Hof,
 Vrugt te dragen, Godt ter eeren,
 Die ons schiep uit aard en stof.

Yder boomptje draagt zyn vrugt,

Om zyn Heer voor 't goed te kroonen,
 En zyn eigenschap te toonen,
 In deeze openbaare lucht,
 Waardig in den Hof te praalen:
 Zou de mensch dan snooder zyn,
 En Godt niet zyn plicht betaalen?
 Dat zoud' onbetaamlyk zyn?

Let eens op het zacht geluit
 Van de voogels, die met klanken
 Haaren Godt en Schepper danken,
 Door haar' zang en zoet gefluit:
 Daarze vry van aardsche kommer,
 Met een wonderbaare lust,
 Onder d'aangenaame lommer,
 Schaat'ren vrolyk en geruft.

Wie zou niet veel liever met
 Dit gevoogelt', opwaarts zweeven
 Naa zyn Godt, zyn licht en leven,
 Op de waare Deugd gezet:
 Als in onderaardsche hooien,
 Met de mollen in den grond,
 In het duistere te schoolen,
 Daar men nimmer Blyfchap vindt?

Ziet de Hemel, zon of maan;
 Of de flonkerende sterren,
 Die nooit in haar orde werren,
 Met haar glans en luister staan;
 Denkt dan eens hoe schoon 't daar booven
 In den Hemel zelfs moet zyn,
 Daar men Godt volmaakt zal looven,
 Buiten aardsche zorg en pyn.

't Noestig Byetje vliegt en sweeft,
Om den honig te vergaëren,
Uit de bloemen en de blaëren,
Die het ons tot voedsel geeft:
Zouden wy dan, die geschaapen
Zyn met redelyk verstand,
Hier geen zielenvoedzel raapen
Uit het geen hier is geplant?

Laat ons uit al 't geen hier staat,
Altyd deezen voorraad haalen,
Dat wy Gode dank betaalen,
Die 't ons geeft in overmaat;
Laat ons uit de Schepslen leeren
Onzen plicht om dienst te doen,
Om te leeven, Godt ter eeren;
En ons voor het kwaad te hoën.

ZANG in TEGENSPOED,
Over het Verlies van Goederen of
Vrinden, &c.

PSALM XLII: Vers 12.

*Wat buigt gy u needer, ó myne ziele! ende wat zyt
gy onrustig in my? hoopt op Godt, want ik zal
hem noch looven; Hy is de menigvuldige
verlofzinge myns aangezichts, ende myn
Godt.*

Op de Maate van den 77ste Psalm.

Wat 's de mensch als stof en aarde,
Nietig, broos, van geener waarde,
Als een glas dat haastig splyt;
Als een leeven vol van strydt;
Dan door Blyfchap opgeheeven,
Dan door droefheid neergedreeven,
Hier gelachen, daar gefchreyt,
Een gewiff' onzeekerheid.

'k Voel', helaas! myn harte prangen,
Vreeze heeft myn ziel bevangen,
Neergevelt ligt al myn moed
Door deez' naare tegenspoed:
Nu aan 't zuchten, nu aan 't klagen,
In 't gezicht de smart gedragen,
Die my angstig maakt en pynt,
Dies al myne vreugd verdwynt.

Wat

Wat mag toch de reeden weezen,
 Dat die ramp my is gereezen,
 Daar een ander vrolyk leeft,
 En geruften voorspoed heeft:
 Zou Godt myner wel vergeeten?
 Wyl ik treurig neergezeeten,
 Worstel met een droevig kwaad,
 Dat my diep ter harte gaat.

't Zyn de vrugten van myn zonden,
 Want daar wordt geen kwaad gevonden
 By Godt, 't alleropperst goed,
 Die my maar herdenken doet
 Aan de zonden van myn leeven,
 Die ik dikwils heb bedreeven,
 Toen ik moedig, en vol waan,
 Wandelde den breedten baan.

Dog ik zal in deez' elenden,
 My tot mynen Vader wenden,
 En hem sineeken in den nood,
 Arm van geest, van hulp ontbloot;
 Ik zal hem myn schuld belyden,
 En hem bidden my te vryden,
 Van dit droev' en naare kruis,
 Dat my aantreft, en myn huis.

Dog ik hoop op Zyn Genade,
 Die hy my weêr, vroeg of spade,
 Om het bloed van zynen Zoon,
 Toonen zal van 's Hemels troon;
 Dan zal ik myn gantsche leeven,
 Tot de Godtsvrugt my begeeven,
 En alleen tot prys en eer
 Wandelen van mynen Heer.

Dies, wat buigt gy u zo needer
 O myn ziel! in dit onweeder
 Van den bangen tegenspoed!
 Ey scheidt weer een' nieuwen moed!
 Hoopt op 's Heeren hulp van booven,
 Dien gy noch volmaakt zult looven:
 Want Hy zyn genade geeft,
 Aan al wie boetvaardig leeft.

Weg dan, oorzaak van dit kwaade!
 Zonden, die Godts ongenade
 Waardig zyn, ja die 't verderf
 Krygen tot hun loon en erf.
 Neen myn ziel, betragt vol vreugden,
 t'Oeffnen alle zoort van deugden;
 Jaagt aldus met ernst en spoed
 Na het eeuwig Hemels goed.

LOFZANG in VOORSPOED, Of om een verkreege Weldaad.

PSALM 100: Vers 5.

*Want de HEERE is goed, zyne goedertierenheid
 is in der Eeuwigheid, ende zyne getrouwigheid
 van geslachte tot geslachte.*

Op de Wyze van de 10 Geboden des Heeren.

Ik zal myn Bond-Godt hartlyk looven,
 En danken voor al 't groote goed,

Waar

Waar meê myn Vader my, van booven,
Op aarde gunstiglyk ontmoet.

Wat ben ik, Heer, dat gy my heeden
Uw goedheid noch zo klaar betoont,
En zendt uw zeegen hier beneden,
Daar zo veel kwaad noch in my woont?

Gy hebt de werken myner handen,
Goedgunstig, doen voorspoedig zyn,
Daar anderen in schaad' of schanden
Neêrzitten, of in droeve pyn.

Ik dank u Heer, voor uwen zeegen,
Dien ik van uwe milde hand,
Uit enkle gunste, heb verkreegen,
En dat Gy droefheid van my bant.

't Zyn koorden, Heer, van uwe liefde,
Door welke gy my tot U trekt;
Ach dat uw Geest my 't harte griefde,
En ik tot Godtsvrugt wierd gewekt.

Dan zouden deeze Zegeningen
Met vrucht besteedt zyn, aan my, Heer!
Als ik voortaan, voor alle dingen,
Betragt' alleen uw Wet en Eer.

Maak my recht dankbaar al myn leven,
En vergenoegt in mynen staat;
Want al wat gy my hier zult geeven,
Komt uit uw goedheids overmaat.

Het goed waar meê Gy my bejeegent,

Op deezen liefelyken dag,
 Zo ryk en mild van U gezeegent,
 Wekk' in my eerbied en ontzag.

Voeg by dit goede 't rein Geloove,
 De Liefd' en eene vaste Hoop,
 Dat my geen kwaad die schat beroove,
 Geduurende myn levensloop.

Laat my ook d'Armen bly ontmoeten,
 En deelen van dien aardfchen buit,
 Om hunne traanen te verzoeten,
 Waar meê men 't dankbaar hart ook uit.

Dat my uw goed niet opgeblaazen,
 Nog trots op deezen voorspoed maakt,
 Dit is het werk der aardfche dwaazen,
 Het geen uw Woord afkeurt en wraakt.

En zo 't geluk zich eens mogt wenden,
 Dat my de bange tegenspoed
 Weer trof, dat ik in myn elenden,
 Herdenken mag dit voorig goed.

Het gaa dan met all' aardfche zaaken,
 Zo 't u gelieft, myn Heer, en Godt!
 Als ik my maar kan recht vermaaken,
 In u myn hoogste Goed en Lot.

Dan heb ik fchats genoeg verkreegen,
 Die my vertrooft in allen nood,
 Dan zal ik nimmermeer verleege
 Zyn, zelfs in 't midden van den dood.

Z A N G

Om Liefde tot God.

MATTH. 22: Vers 37 en 38. *Ende Jezus zeide tot hem, Gy zult lief hebben den Heere uwen Godt, met geheel uw' herte, ende met geheel uwe ziele, ende met geheel uw verstand.*

Dit is het eerste, ende het groot Gebodt.

1 JOH. 3: Vers 1. *Ziet hoe groote liefde ons de Vader gegeven heeft, namelyk, dat wy kinderen Godts genaamt zoude worden.*

Op de Maate van Psalm 24.

O Godt der liefd', ô opperst goed!
 Ontsteek door liefde myn gemoed,
 Dat ik u weeder mag beminnen,
 Die my hebt lief gehad, en deel
 Geeft om uw kind te zyn, geheel
 Met hart, met ziel en alle zinnen.

Uw liefde heeft, uit enkel niet,
 Geschapen 't geen het oog hier ziet,
 En onderhoudt het in zyn weezen;
 Uit liefde hebt gy uwen Zoon
 Op aarde van des Hemels troon
 Gezonden, om ons te geneezen.

De schimp, de smaad, de smart, en dood,
 Die hy uit liefd' om onzen nood

Gelee-

Geleeden heeft, verwekt' ons 't leeven:
 Het allergrootste teken van
 Uw Menschenliefde, 't geen men kan
 Begrypen, is in Hem gegeven.

Myn ziel staat nu geheel verzet,
 Als z' op die groote liefde let,
 Die haar kan zo gevoelig grieven,
 Dies zucht zy, Heer, en wenscht en bidt
 Dat Gy by deeze liefd' ook dit
 Wilt geeven, dat zy U mag lieven.

Ach dat uw heiligende Geest,
 Nu-langs hoe meer en allermeeft
 Daar toe bereide hart en zinnen;
 Om U, myn allerzaligst goed,
 In alle voor- of tegenspoed,
 Alleen oprechtelyk te minnen.

Al wat 'er is vergaat in 't endt,
 Maar die uw liefde regt erkent,
 En oeffent, zal altyd beklyven.
 O liefde! die geen weergaê vindt,
 Zo eigen aan een Hemelkind,
 Vervult myn hart, wilt by my blyven.

Schep Heer, in myn verlangend hert,
 Die wederliefd', op dat het werdt,
 Geheel en al, tot u geneegen;
 Dan zal ik in gewenschte vreugd,
 In Blyschap en in Zielsgeneugt,
 Steeds wandlen op de liefde-weegen.

Z A N G

Om liefde tot zyn' Evenmensch.

1 JOH. 3: Vers 14. *Die zynen Broeder niet lief en heeft, blyft in de dood.*

Vers 18. *Laat ons niet lief hebben met den woorde, noch met de tonge, maar met de daad, ende waarheid.*

ROM. 13: Vers 8. *Zyt niemant iet ſchuldig, dan malkanderen lief te hebben.*

Op de Wyze: O Heilig Zalig Bethlehem.

O Heer! gy die de liefde voedt,
En oefent aan der menschen kindren;
Die deeze Deugd stelt in 't gemoed
Van d'uwen, daar haar niets kan hind'ren.

Ontvonk noch meer hier toe myn hert,
Maak tot het weldoen my geneegen;
Geen mensch bezit iets goeds, of 't werdt
Van U, uit enkle gunst verkreegen.

Hoedt my voor ongevoeligheid,
Maar ſchenkt my innig meededoogen,
Die my steeds vaardig en bereid
Maakt, tot myns Naaltens hulp bewoogen.

Geen Baatzucht, die haar zelve zoekt,
Vermeesterz myn hart of zinnen;

De zuiv're liefde wraakt en vloekt
Dit kwaad, en zal oprecht beminnèn.

Laat Nydigheid, noch logentaal,
Geen gramschap, noch ligtvaardig wreeken,
Geen ongeschiktheid, woest onthaal,
Maar liefd' in mynen boezem steeken.

Een liefde die steeds weldoen baart,
En vast gegrondt is op uw liefde,
Waar door g' ons in 't Geloof bewaart,
En eerst in 't harde harte griefde.

Dat uwen Geest ontvonke Heer,
In my de liefde tot myn' Naasten,
Op dat ik tot zyn hulp, uw Eer,
In weldoen my altyd mogt haasten.

Dat ik al zynen ramp en smart,
Als of 't de myne was mag achten,
En dus, met een geneegen hart,
Hem in zyn' druk nooit laat versmagten.

Doet my vergeeven al het leedt
Waar meed' een ander my bejeegent;
Het goeddoen is steeds wel besteedt,
Wyl gy den dader daar door zegent.

Laat my voor 's Naastens goed gerugt,
Als voor myn eigen, vlytig waaken,
Dat ik, voor 't zyne, met die zucht
Mag yv'ren, als voor eige zaaken.

En vind' ik ergens eenig kwaad

In mynes Naastens boesein wonen,
Dat ik hem dan vermaan', nooit haat',
En dus myn liefde hem mag toonen.

De zuiv're liefde heersch' in my,
Opregt, en zonder eigen voordeel,
Wars van de snoode heerschappy,
Naar 't rigtsnoer van een heilig oordeel.

Op dat wy t'zamen als een lyf,
Een lichaam, zyn in vree' verbonden,
En in dit liefdens zoet bedryf,
Uw Eer, ons welzyn, zy gevonden.

Zo wordt men naar Uw Woord geleert;
Zo bouwt men hier 't Geloof beneeden;
Zo wordt Uw Naam alom geëert;
Zo wordt Vorst Jesus nâgetreden.

Zo vestigt elk hier zyne hoop,
Om eenmaal U volmaakt te looven;
Na 't einde van zyn levensloop,
Met all' uw' Engelen hier booven.

E I N D E:

BLADWYZER

DER

CHRISTELYKE GEZANGEN.

ZONDAGS MORGEN-ZANG.

GElyk een hert hygt na de stroomen. Pag. 1

ZONDAGS AVOND-ZANG.

Laat my nu geen kracht ontbreken. 3

MORGEN-ZANG.

Op, op de liefelyke glans. 5

AVOND-ZANG.

De Zon is aan de Westerkim. 8

ZANG: Eer men uit zyn huis gaat.

Myn Godt die my hebt lust gegeven. 10

ZANG: Als men weder t'huis komt.

My lust, ô Heer, met blyde klanken. 12

B L A D W Y Z E R.
V O O R D E N E E T E N.

O Schepper, die door uwe kracht. Pag. 14

N A D E N E E T E N.

Myn hart heeft weder stof. 15

B O E T - B E E D E.

Allerhoogste Godt en Heere. 17

Ter Voorbereidinge van 't H: Avondmaal.

Trouwe Harder van uw Schaapen. 21

Dankzegginge na het H: Avondmaal.

Gelooft zyt gy Heilryke Godt. 26

K E R S - Z A N G.

Nu is de blyde tyd gekoomen. 28

P A A S C H - Z A N G.

Wie juicht met my niet Godt ter Eere. 32

Z A N G op Christus Hemelvaart.

Hoe ryft de blyde Dageraad. 35

P I N K S T E R - Z A N G.

Verheugt, verblydt u in den geest. 39

J A A R -

B L A D W Y Z E R.

J A A R - Z A N G.

Wat groote gunst bestraalt my, Pag. 42

BRUYLOFTS VREUGDE-ZANG.

De beste vreugde die op aard. 44

V E L D - Z A N G.

Het oog, hoe ver 't zich rondom weidt. 48

W A T E R - Z A N G.

Hoe blinkt de kristallyne vloed. 50

H O F - Z A N G.

Laat ons nu verheugt in 't hart. 52

ZANG in TEGENSPOEDT.

Wat 's de mensch als stof en aarde. 56

LOFZANG in VOORSPOEDT.

Ik zal myn Bond-God hartlyk looven. 58

ZANG, om liefde tot Godt.

O Godt der liefde! ô Opperst goed. 61

ZANG,

BLADWYZER.

ZANG, om liefde tot zyn Evenmensch.

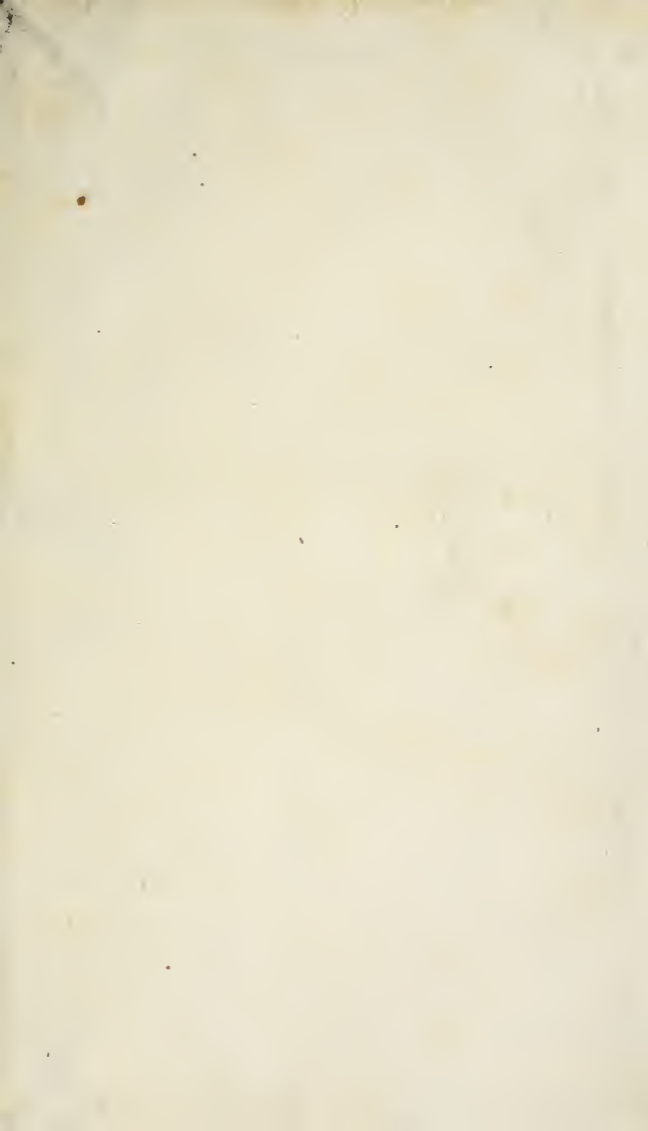
○ Heer! Gy die de liefde voedt. — Pag. 63

e

400001

